Glas Naklo

občine

oktober 2023

številka 115/leto 29

Povabilo k soustvarjanju našega glasila

Metka Bartol, urednica

Ko sem spomladi prevzemala uredniško in lektorsko delo pri Glasu občine Naklo, sem razmišljala predvsem, kaj bom naredila, če ob izidu številke ne bom imela dovolj člankov. Ni me skrbelo, kako bom sodelovala z ljudmi, ki mi bodo prispevke posredovali, saj sem vedela, da jih veliko že poznam, z drugimi pa bom vezi še stkala. Ni me skrbelo, kako bom usklajevala kar obsežno delo, ki mora biti opravljeno do dneva natančno in ob zaključku redakcije poteka vselej čez vikend, ali kako se bova ujela in uskladila z oblikovalcem.

Kmalu sem ugotovila, da je bila moja skrb odveč. Če je bilo pri prvi številki do datuma, ki je bil določen za zaključek zbiranja prispevkov, teh res dovolj, je strah načel moj mir pri drugi številki, ko jih ni bilo ravno veliko. In sem šla v akcijo, kot temu rečemo. Med sprehodi s svojo psičko po Naklem srečujem znance, sosede, bivše sošolce in člane raznih društev, starše in sošolce obeh mojih otrok, ki sem jih spoznala, ko sta obiskovala osnovno šolo, kinologe in še koga, pa sem jih spomnila, da bi morda tudi oni lahko kaj napisali za občinski časopis. In kaj hitro smo se dogovorili. Tako je druga številka prvo, ki je imela 60 strani, premagala za 4 strani. Za tretjo številko sem se, da bi poletje preživela brez stresa, za nekatere prispevke dogovorila že vnaprej. Upam, da bodo ti še popestrili že sicer bogato vsebino. Zdaj že lahko rečem, da za časopis svoja razmišljanja največkrat prispevajo isti avtorji, ki so večinoma tudi udeleženi pri večini dogodkov v naši občini. Nekatere od njih tudi osebno poznam in vem, da so tudi sicer zelo aktivni na številnih področjih življenja, in to ne glede na starost. Predvsem starejšim moram izreči vse čestitke in samo želim si lahko, da mi bo zdravje služilo in bom lahko šla po njihovih stopinjah. Še naprej se veselim sodelovanja z vami, saj vem, da je zaradi vas življenje v naši občini lepše, pestrejše in bogatejše – na koncu pa nam dogodke, pri katerih nismo bili udeleženi ne kot aktivni ustvarjalci ne kot gledalci, predstavite še s sliko in besedo. Hvala vam.

Besedo urednice bom tokrat izkoristila za to, da vas k sodelovanju povabim še vse druge občane, ki doslej še nikoli niste poslali svojega prispevka za objavo v našem skupnem glasilu. To bi lahko bila kakšna misel, ki se vam je utrnila na sprehodu ali ob dolgih zimskih večerih, potopis, s katerim bi nas vse bralce popeljali v prelepe kraje, ki ste jih sami videli v živo, ali pesem, za katero ste čutili, da jo preprosto morate zapisati. Morda je to pomislek o neodgovorno odvrženi plastiki in cigaretnih ogorkih, nepospravljenih pasjih in konjskih iztrebkih, prehitri vožnji po ulicah naše občine. Nekateri radi čudovite trenutke ujamete v fotografski objektiv ali na platno – le zakaj jih ne bi predstavili v našem občinskem glasilu (znajdejo se lahko celo na naslovnici). Še kako so zanimive osebne zgodbe, ki so jih doživeli naši starši, stari starši ali še starejši sorodniki, ki so se ustno ali pisno ohranjale iz roda v rod, tudi kuharski recept jedi, na katere smo že čisto pozabili, se lahko znajde med njimi. In če imate začetniško tremo, si lahko predstavite pod psevdonimom. Pomembno je samo to, da vso lepoto, ki jo vidite in čutite okrog sebe in ki ste jo na svoj način upodobili, delite z nami. In z veseljem bomo uživali skupaj z vami.

Prisrčno vabljeni!

V TEJ ŠTEVILKI ...

OBVESTILA **4**
Javni razpis za kmetijstvo 4
Zahvala občinskim gasilcem 4
Zahvala PGD Duplje 4
VABILA **5**
Modro brati in kramljati – bralna srečanja za vse generacije 7
ZANIMIVOSTI **8**
Zakon o dolgotrajni oskrbi 8
Reševalna akcija na sotočju rek 8
Razdejanje v podbreških gozdovih 9
Pohod Dupljancev na Planino Duplje 9
Srečanje mreže UNESCO ASP Slovenija 10
Arheološko najdišče na Okroglem 11
Obnova in blagoslov Kuharjevega znamenja 11
Praznovanje z občinskimi jubilanti 12
Novi vodohran že oskrbuje porabnike 12
Starejši za starejše 13
Med Pohorjem in Halozami 13
V SREDIŠČU **16**
Pogovor z Dragom Goričanom, prejemnikom zlate ... 16
DRUŠTVA **20**
Čebelarska delavnica ČD Naklo 2023 20
Prostovoljke v Podbrezjah 21
Festival praženega krompirja 21
S FS Podkuca smo zaplesali v poletje 22
Pestro leto folklorne skupine 23
Šesta razstava klekljanih čipk 25
Uspešni že četrtič zaporedoma 26
Učenci osnovnih šol v lovišču LD Udenboršt 27
Deveti tabor reševalnih psov 28
Tokrat nas je poplavilo 29
Pestro poletje PGD Duplje 30
Skupaj smo močnejši 31
Slovesni prevzem novega vozila 32
Upokojenci v Selah in Borovljah 33
Do Roga in Bele krajine 34
PODJETNIŠTVO IN KMETIJSTVO **35**
Kmetijska zadruga Naklo z.o.o. 35
Uspešnih 30 let podjetja Vaga d.o.o. 35
KULTURA **37**
Veliki koncert naklanskega opernega pevca 37
»Umetne rože vržem stran« 37
Razstava grafičnih del 38
Razstava nabožnih slik za Marijin praznik 39
Dupljanke uglašeno v jesen in zimo 40
Prvi »Pokaži kaj znaš« 40
Modri pes iz knjižnice 42
Vstopanje v svet branja 43
ZNAMENITI OBČANI **44**
V spomin sestri Miriam, Frančiški Praprotnik (1924–2023) 44
LOKALNA SKUPNOST **45**
Akademija in podelitev občinskih priznanj 45
Trgatev žametovke na vrtu Dupljanske graščine 46
Mihaelov praznik v Zgornjih Dupljah 47
Aktivnosti medgeneracijskega sodelovanja v Naklem 48
Spominska slovesnost na Bistriškem klancu 49
Spominska slovesnost v Strahinju 50
Defibrilatorja AED v Strahinju in na Cegelnici 51
Varno na cesti 52
ŠPORT **53**
13. občinsko prvenstvo v bovlingu 53
Turnir v prstometu 53
23. Tonetov memorial 54
Sekcija Košarkarski klub Naklo 54
1. memorial Draga Koštruna 55
ŠOLE **56**
Prvi šolski dan 56
Festival TPLG 56
Praznik žetve 57
Nagradni izlet v Gardaland 58
Večer z netopirji in zvezdami 59
Erasmus+: Navdih za zeleno Evropo 60
Projekt mobilnosti 61
KORISTNI NASVETI **62**
Jesen, čas pobiranja in zadnjih opravil na vrtu 62
Jesen, čas za umirjanje in prizemljevanje 63
Zakaj je treba nositi sončna očala? 64
MOŽGANČKANJE **65**

Izdajatelj: Občina Naklo, Stara cesta 61, 4202 Naklo

Odgovorna urednica: Metka Bartol

Uredniški odbor: Katja Bevk, Sabina Košir Mali, Helena Krampl Nikač, Andreja Prosen, Franci Šinkar, Polona Zupan in Metka Bartol

Lektoriranje: Metka Bartol

Izvedba: Specom d.o.o.

E-naslov: urednistvo@obcina-naklo.si

Trženje oglasnega prostora:
040/202 384
bojan.rauh@specom.si

Oblikovanje: Matej Rauh

Glasilo GLAS OBČINE NAKLO praviloma izhaja petkrat letno (februar, maj, junij, oktober, december). Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Naklo.

Naklada 1900 izvodov

Naslovnica: Trgatev na vrtu Dupljanske graščine

Foto: Mirko Kunšič

Datum izida: 19. oktober 2023

ISSN 2591-0515 za tiskano izdajo
ISSN 2591-0523 za spletno izdajo

Oddaja prispevkov

Naslednja številka glasila bo izšla decembra. Prispevke in fotografije pošljite na e-naslov urednistvo@obcina-naklo.si najpozneje do 20. novembra 2023.
Besedilo lahko obsega največ 1500 znakov brez presledkov. Oddano mora biti v Wordovi datoteki. Fotografije in drugo spremno (slikovno) gradivo naj bo oddano kot samostojna datoteka čim višje kakovosti (format .jpg, .png).

Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim dovoljenjem izdajatelja. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja in delnega objavljanja prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi zmožnostmi. Mnenje avtorjev nujno ne odraža mnenja uredništva glasila ali Občine Naklo.

Spoštovani!

Za nami je poletje, ki mora čim prej v pozabo. Namesto brezskrbnih počitnic so nas dan za dnem zadevale takšne in drugačne naravne katastrofe. Začelo se je 27. junija, ko so udarili toča, veter in poplave. Nadaljevalo se je sredi julija, ko smo reševali skavte na sotočju Save in Tržiške Bistrice. Potem nas je znova zadel vetrolom, ki je popolnoma uničil del gozdov, tako da si je posledice prišla ogledat ministrica ga. Šinko. Ko smo že mislili, da je neurij konec, je prišel 4. avgust, ko se je Slovenija utapljala v obilnem deževju. No, ob teh uničujočih poplavah je narava naši občini nekako prizanesla. Zalitih je bilo nekaj kleti in sprožili so se trije plazovi. Skupaj z gasilci in člani Civilne zaščite smo posledice uspeli nekako odpraviti. Vsem, ki ste kakor koli priskočili na pomoč, se zahvaljujem za nesebično pomoč. Na prosti dan, ki nam ga je vlada poklonila za odpravljenje posledic poplav, smo reševali plaz na Cegelnici in športno igrišče pri Osnovni šoli. Skupaj z gasilci smo igrišče očistili, da je takšno pričakalo novo šolsko leto. Letos je prvič šolske prage prestopilo kar 78 otrok, od tega 56 v Osnovni šoli Naklo, 22 pa v Waldorfski šoli. Želim jim, da tam najdejo kar največ znanja in novih prijateljev.

Na gospodarskem področju se napovedujejo spremembe na področju Gospodarske javne službe zbiranja in odvoza vseh vrst odpadkov. Do konca leta bo to službo še opravljala Komunala Kranj. Ker smo že kar nekaj časa poslušali pripombe, da se služba ne izvaja skladno z odlokom in da smeti ne odvažajo od vrat, smo iskali rešitve. Ponudila nam jih je Komunala Tržič. Ta za svojo dejavnost uporablja manjše kamione, saj imajo v Kovorju urejeno prelagališče, kjer zbrane odpadke prelagajo v večji kamion, ki jih odvaža v Ljubljano. Na zadnji, 7. redni seji Občinskega sveta smo soglasno sprejeli sklep, da se izvajanje GJS zbiranje in odvoz odpadkov s 1. 1. 2024 prenese na Komunalo Tržič. Novi izvajalec bo tudi zelene zabojnike odvažal na 14 dni, ker bo pri manj številčnih gospodinjstvih (do 5 oseb) lahko uporabljal manjše zabojnike. O vseh spremembah boste še večkrat in pravočasno obveščeni.

Tudi na področju drugih projektov nadaljujemo delo. V poslovni coni zaključujemo prvo fazo ureditve infrastrukture, v Podbrezjah se nadaljujeta gradnja kanalizacije in obnova infrastrukture, pri čemer pa imamo veliko težav, predvsem z zemljino, saj je skoraj na celotnem odseku treba razbijati skale. Kljub vsemu še vedno upamo, da bomo do zime večino del končali. Na vodovodno omrežje je končno priključen nov vodohran v Zadragi, s čimer je zagotovljena boljša oskrba. V oktobru smo zakopali na Kranjski cesti, v Voglarjevi ulici, v kratkem bo na vrsti tudi ulica Valentina Vodnika. Prav tako z veseljem zapišem, da nam je uspelo pridobiti vsa potrebna zemljišča za rekonstrukcijo ceste Cegelnica–Strahinj. Trenutno je v pripravi javni razpis, in če bo vse teklo po pričakovanjih, bomo zakopali še letos.

Naj bo jesen prijetnejša od poletja!

Ivan Meglič, vaš župan

Javni razpis za kmetijstvo

Besedilo **Občinska uprava Občine Naklo**

Obveščam vas, da je na spletni strani Občine Naklo objavljen **Javni razpis za dodelitev pomoči za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Naklo v letu 2023.**

Aktualni ukrepi javnega razpisa so:

4. Podpora šolanju na poklicnih in srednješolskih kmetijskih ter gozdarskih programih

5. Podpora delovanju društev/združenj s področja kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja

Rok za oddajo vlog: 30. 10. 2023

Zahvala občinskim gasilcem

Besedilo **Občinska uprava**, fotografija **Ivan Meglič**

Letošnje poletje nas je skoraj dnevno zaposlovalo z raznoraznimi neprijetnimi dogodki in presenečenji. Začelo se je 27. junija in upamo, da končalo 4. avgusta. Povsod in ob vsakem času so nam na pomoč priskočili naši gasilci iz vseh štirih društev. Po seznamu, ki ga skrbno vodijo v štabu GZ, naj bi bilo takšnih kar 80.

Župan Občine Naklo, Ivan Meglič, in predsednik GZ Naklo, Zdravko Cankar, sta se odločila, da se vsem, ki so sodelovali v poletnih akcijah, zahvalita tudi osebno. Tako sta jih 6. septembra povabila na druženje v gostilno Sonja na Bistrici. Vsem gasilkam in gasilcem se še enkrat najlepše zahvaljujemo za sodelovanje in požrtvovalnost. Seveda sledi prošnja, da se tudi v prihodnje v takšnem številu in s takšno zagnanostjo odzivajo na klice na pomoč.

Zahvala PGD Duplje

Besedilo **družina Trnovc**, fotografija **Mirko Teran Ravnikar**

Zahvaljujemo se gasilcem PGD Duplje za hitro in nesebično pomoč pri nočni evakuaciji gostov iz poplavljenega kampa med avgustovskimi poplavami, ki jih je povzročila narasla Tržiška Bistrica.

Hvala

Družina Trnovc

ZAHVALA

Tiho teče našega življenja reka,
tiho teče solza lepega spomina.
Umre srce, a ostane bolečina
v srcu dragega in večnega spomina.

RUDOLF DOLŽAN
1936–2023

Ob izgubi našega ata se zahvaljujemo za vsa izrečena sožalja, cvetje, sveče in darovane svete maše. Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti. Hvala župniku, g. Romanu Kušarju, za pogrebni obred.

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom.
Ostal nam bo v lepem spominu.
Žalujoči vsi njegovi.

Počivaj v miru.

Duplje, september 2023

Folklorna skupina Podkuca vabi k vpisu novih članov

Folklorna skupina Podkuca tudi v tem letu vpisuje nove člane tako med otroške, mladinsko in odraslo folklorno skupino, veseli bomo novih godcev in pevcev. Vpis poteka vsak **petek v oktobru med 17.30 in 18.30** v Kulturnem domu Janeza Filipiča v Naklem.

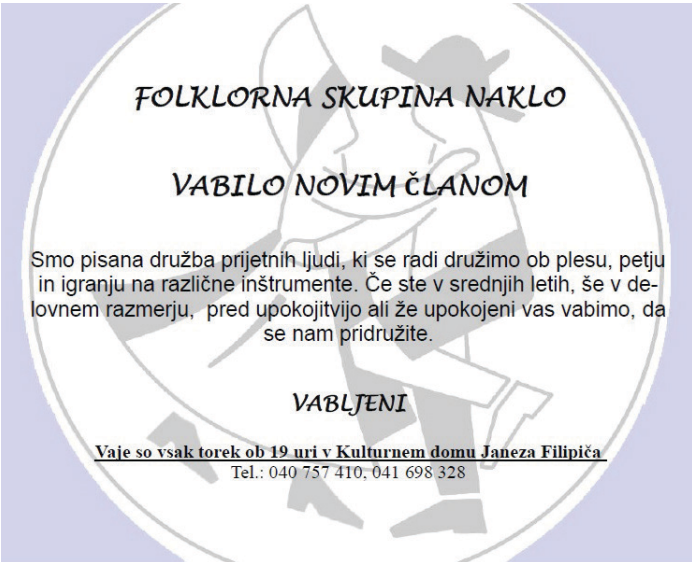

Društvo Šola zdravja vabi k jutranji telovadbi »1000 gibov«

Osnovna dejavnost Društva Šola zdravja je jutranja telovadba »1000 gibov«. Jutranje razgibavanje želijo pripeljati v vsak kraj, vas in naselje povsod po Sloveniji. Tako spodbujajo ljudi k boljši skrbi za zdravje in k medsebojnemu povezovanju.

Vaje so preproste in primerne so za vsakogar. Vodijo jih usposobljeni prostovoljci s pomočjo strokovnega kadra. Gre za sklepne vaje, ki jih je sestavil dr Nikolay Grishin, in se imenujejo »1000 gibov«. Vse vaje se izvajajo stoje. V 30 minutah se razgibajo vsi sklepi telesa in vse mišične skupine. Vsak se razgibava po svojih zmožnostih in sposobnostih.

V Naklem jutranja telovadba »1000 gibov« poteka:

- pred Društvom upokojencev Naklo
- vsak ponedeljek, sredo in petek ob 8.00 do 8.30
- info: info@solazdravja.si ali tel. 0599/32066

V nedeljo, 22. oktobra 2023, po drugi nedeljski maši, bo v parku pri župnijski cerkvi sv. Petra v Naklem blagoslov nekdanjega Urmoharjovega križa s Pivke.

Občinsko prvenstvo v taroku

V petek, 24. novembra (rezervni termin je 1. december), bo v Gostilnici Kresnik od 16. ure naprej potekalo prvenstvo v taroku. Prijave zbira Aleš Kokalj na telefon: 041 254 391.

Koledar dogodkov v Medgeneracijskem centru Naklo za oktober–december 2023

	TERMIN	AKTIVNOST	LOKACIJA
20. 10. 2023	9.00–10.00	Umovadba	MC Naklo
20. 10. 2023	10.00–11.00	Umovadba	DSO Naklo
25. 10. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča
25. 10. 2023	17.00–19.00	Kulinarična delavnica – štrudl iz maslenih buč	MC Naklo
26. 10. 2023	10.00–11.00	Svetovalno središče	MC Naklo
8. 11. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča
10. 11. 2023	9.00–10.00	Srčno-žilne bolezni	MC Naklo
15. 11. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča
17. 11. 2023	17.00–19.30	Večer družabnih iger	MC Naklo
22. 11. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča
22. 11. 2023	18.00–20.00	Ustvarjalna delavnica – uporabni in dekorativni filcani izdelki	MC Naklo
24. 11. 2023	9.00–10.00	Umovadba	MC Naklo
24. 11. 2023	10.00–11.00	Umovadba	DSO Naklo
29. 11. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča
6. 12. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča
6. 12. 2023	18.00–20.00	Ustvarjalna delavnica – novoletne voščilnice	MC Naklo
8. 12. 2023	9.30–11.00	Prva pomoč	MC Naklo
12. 12. 2023	17.00–19.00	Kulinarična delavnica – praznični piškoti	MC Naklo
13. 12. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča
15. 12. 2023	17.00–19.30	Večer družabnih iger	MC Naklo
22. 12. 2023	9.00–10.00	Umovadba	MC Naklo
22. 12. 2023	10.00–11.00	Umovadba	DSO Naklo
20. 12. 2023	9.00–10.30	Vadba za zdravo hrbtenico	KD Janeza Filipiča

Turistično društvo Naklo napoveduje naslednje dogodke

17. oktobra: Gorato in neokrnjeno srednjeazijsko deželo **Kirgizijo** nam bo predstavil Naklanec **Job Stopar.**

24. oktobra: Lovro Jecl bo predstavil **Palestino.**

7. novembra: David Stegu se bo podal med severnoameriške **Indijance.**

11. novembra, sobota, med 10. in 12. uro: Na dan, ko praznuje sv. Martin, se bomo dobili sredi Naklega, **pred trgovino Matjaž**, ob pokušini novega vina, kostanja in ob pogovoru.

14. novembra, torek, ob 18. uri: **V kulturnem Domu Janeza Filipiča bomo praznovali 60-letnico Turističnega društva Naklo.**

21. novembra: Tržičanka **Eva Remškar** nas bo popeljala na **Camino** – Dom tisočerih čudes. Jakobovo pot je prehodila že trinajstkrat.

28. novembra: Z Naklancem **Urošem Feldinom** se bomo povzpeli **na Ararat**, najvišjo goro Turčije.

5. decembra: Ornitolog **Tomaž Mihelič** nam bo predstavil **ptice Triglavskega narodnega parka.**

12. decembra: Turistični vodnik **Uroš Erbežnik** bo potoval po **Škotski in Severni Irski.**

Predavanja bodo na sporedu ob torkih, ob 18. uri, v Gostilnici Kresnik.

Modro brati in kramljati – bralna srečanja za vse generacije

Pripravila **mag. Helena Krampl Nikač**

Vabimo vas na

prvo srečanje bralne skupine v sezoni 2023/24,

ki bo v torek, 24. oktobra 2023.

Kdaj: 19.15.

Kje: v kletnih večnamenskih prostorih stavbe Občine Naklo – Medgeneracijski center Naklo

Družbo nam bo delala tudi knjiga KOLIBA, Young w. P. (nič ne de, če je še niste uspeli prebrati).

Vse dodatne informacije lahko dobite v Krajevni knjižnici Naklo.

Naša srečanja bodo potekala 1-krat mesečno, in sicer

vsak zadnji torek v mesecu ob 19.15.

Pridružite se nam in skupaj bomo odkrili nove bralne svetove, **modro brali,** preživeli prijetne trenutke, izmenjali mnenja in **prijetno kramljali.**

Branje je eden od glavnih načinov izobraževanja in osebnega oblikovanja.

Bralna pismenost je izredno pomembna v vseh življenjskih obdobjih. Branje je koristno, daje užitek, vključevanje v bralno skupino pa pomeni nenadomestljivo druženje in socializacijo.

Bralna srečanja so namenjena dvigu bralne kulture, ohranjanju lokalne kulturne dediščine, pridobivanju in ohranjanju kompetenc ter socializaciji udeležencev.

Srečanja temeljijo na razvijanju bralne kulture, spodbujanju zanimanja za slovensko in prevodno leposlovje ter pogovora o njem, razvijanju kritičnega vrednotenja prebranih del, izmenjavi izkušenj pri razvijanju bralne kulture, kreativnem pisanju, spodbujanju zanimanja za novosti na knjižnem trgu in medgeneracijskem sodelovanju.

S projektom Modro brati in kramljati spodbujamo branje, dvigujemo bralno pismenost vseh generacij, od najmlajše do najstarejše, kar je pomembno za osebni razvoj in razvoj družbene skupnosti.

BREZA d.o.o.
Trgovina z gradbenim, repromaterialom in storitve
Podbrezje 109, 4202 Naklo
tel.: 04/532 51 00
Odprto: 7.00-17.00
sobota 7.00-13.00
plačan oglas

POGREBNIK
z vami že 30 let
www.pogrebnik.si
NOVO
poslovna enota:
Šutna 11, 4209 Žabnica
Dvorje 13, 4207 Cerklje na Gor.
24 URNA DEŽURNA ŠTEVILKA:
041 624 685
ZA CELOTNO OBMOČJE OBČINE NAKLO
plačan oglas

Zakon o dolgotrajni oskrbi

Besedilo **Ivan Meglič**, fotografija **posnetek zaslona**

Dvajsetega julija je v Državnem svetu RS potekala 5. izredna seja na temo Zakona o dolgotrajni oskrbi. Minister za solidarno prihodnost se je zaradi zdravstvenih razlogov opravičil, zato je zakon predstavil dr. Luka Omladič, državni sekretar, pristojen za dolgotrajno oskrbo.

V svoji predstavitvi se je omejil na nujnost sprejetja zakona, ki naj bi stopil v veljavo s 1. 1. 2024. Debata je bila namenjena načinu financiranja. V razpravo sem se vključil tudi sam. Kot predstavnik interesne skupine lokalnih interesov sem predstavil aktivnosti, ki jih v lokalni skupnosti že izvajamo v smislu zagotavljanja varnega bivanja naših starejših in pomoči potrebnih občanov v domačem okolju.

Občine temu namenimo velika denarna sredstva. Sam sem se na državnega sekretarja obrnil z nekaj vprašanji, predvsem glede na to, da novi zakon predvideva, da se bivanje in hrana v domovih ne bo pokrivala iz zavarovalne premije za DO in bo glede tega situacija enaka kot doslej, torej da jo bodo plačevali uporabniki, za tiste, ki tega ne bodo sposobni, pa občine, in da oskrba na domu preide na občine. Moja vprašanja so bila: Kaj se bo dejansko financirano iz milijarde evrov, ki so predvideni v zakonu? Kako bodo nagrajevani oskrbovanci – upokojenci in kako bo v primeru, ko bo zavarovanec plačeval zavarovalno premijo, v institucijah pa ne bo prostora in ne kadrovskih resursov? Na nobeno vprašanje nisem dobil odgovora! In to naj bi bil dialog?

Reševalna akcija na sotočju rek

Besedilo **Občinska uprava Občine Naklo**, fotografiji **PGD Duplje**

Trinajstega julija je bila tudi za naše gasilce in štab CZ burna noč. Takrat se je skupina okoli 75 skavtov utaborila na sotočju Save in Tržiške Bistrice. Malo po tretji uri zjutraj se je zaradi slabega vremena začela reševalna akcija.

Gasilci GZ Naklo so začeli s prebijanjem do tabora. Morali so odstraniti precej podrtega drevja, da so lahko zagotovili varno pot. Eden od mladih skavtov je bil poškodovan in je bil odpeljan z reševalnim vozilom. Ostale mlade pa so gasilci pospre-

mili do osnovne šole Naklo, kjer so se lahko oprhali in posušili ter okrepčali z vročim čajem. Noč so prespali ali prebedeli v šoli, kjer so počakali na starše, da so prišli ponje. Skupine so bile tudi iz Ljubljane in Ajdovščine. Tistim bolj oddaljenim smo zagotovili tudi malico.

Naslednji dan je bila pot dovolj dobro očiščena, da je bil mogoč dostop z vozili, tako da je bila odpeljana tudi vsa oprema, ki je ponoči ostala na šotorišču. Med drugim so gasilci reševali tudi nekaj turistov, ki so v gozdu na črno kampirali. Velika zahvala gre vsem gasilcem, ki ste sodelovali v akciji, štabu CZ s Tadejem na čelu za organizacijo reševanja, vodstvu šole in seveda zaposlenim v kuhinji, tudi hišnikom za pripravo začasnih bivališč, toplih napitkov in malice. Veliko škode je nastalo tudi na poljščinah, predvsem koruzi in žitu, prav tako je veliko škode tudi v gozdovih, kjer je veliko polomljenega in izruvanega drevja.

Razdejanje v podbreških gozdovih

Besedilo in fotografiji **Ivan Meglič**

Dan za dnem gledamo in ocenjujemo, kaj vse se je julija dogajalo v naših gozdovih.

Tako si je 21. julija ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, ga. Irena Šinko, na vabilo Zavoda za gozdove Slovenije prišla v podbreške gozdove ogledat razdejanje, ki so ga pustila neurja v letošnjem letu. Ob srečanju sem ji predstavil stanje v gozdovih in tudi na poljih, kjer so se težave začele že junija s točo in nadaljevala z vetrolomi. Upajmo na najboljše.

TVD Partizan

Pohod Dupljancev na Planino Duplje

Besedilo **TVD Partizan** in fotografije **Polona Meglič**

Pred 30 leti, ob 100. letnici Planinske zveze Slovenije, so se Dupljanci prvič podali na planino Duplje, tik ob Krnskem jezeru. Pohod je naletel na odličen odziv, zato so se odločili, da bo postal tradicionalen, na vsakih 10 let. Letos je bil na vrsti četrti.

Šestindvajsetega avgusta 2023 je bil zato za Dupljance poseben dan, saj smo se ponovno povzpeli na strmine pod Krnom. Avtobusa sta izpred gasilskega doma v Dupljah odpeljala ob 5.30. Naša pot se je začela pri domu v Lepeni, od koder smo se

odpravili proti planini. Od planine Duplje nas je pot popeljala do Krnskega jezera, kjer smo ohladili utrujene noge v njegovih večno hladnih vodah. Na poti nazaj smo se ustavili pri koči ob Krnskem jezeru in se dobro okrepčali za pot, ki je bila še pred nami. V dolino smo se vrnili v popoldanskih urah.

Kljub visokim temperaturam je bilo na pohodu lepo in prijetno. Domov smo se vrnili zdravi in z veliko željo, da se čez deset let ponovno snidemo. Hvala vsem, ki ste pomagali pri izvedbi pohoda, pa tudi Dupljancem, ki se ga vedno v velikem številu in z veseljem udeležujemo. Veselimo se že petega pohoda, avgusta 2033.

Srečanje mreže UNESCO ASP Slovenija

Besedilo in fotografija **Ivan Meglič**

Sedemindvajsetega septembra je v športni dvorani BC Naklo potekalo srečanje članov slovenske mreže UNESCO ASP. Srečanje je bilo posvečeno povezovanju, sodelovanju, mreženju, medsebojnemu spoštovanju in spoznavanju novih spretnosti, ljudi, ta dan pa tudi spoznavanju prelepe Gorenjske.

Udeleženci, ki so napolnili športno dvorano, so prihajali iz vse Slovenije. V uvodu so nekaj pozdravnih besed vsem prisotnim namenili ga. Andreja Ahčin, ravnateljica Srednje šole Biotehniškega centra Naklo, g. Gašper Hrastelj, direktor urada za UNESCO in generalni sekretar slovenske nacionalne komisije za UNESCO, g. Jože Bogataj, nacionalni koordinator UNESCO šol in ravnatelj Gimnazije Škofja Loka, ter ga. Meta Dobida Verdnik, vodja središča ASPnet za Gorenjsko. Nekaj uvodnih besed o Organizaciji združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) sem v uvodu povedal tudi jaz.

UNESCO je ob svoji ustanovitvi novembra leta 1945 štel 37 članic, ki so sodelovale na ustanovni konferenci. Do danes se je družina držav, katere članica je od leta 1992 tudi Slovenija, razširila na 192 članic. Glavni cilj organizacije je prispevati k miru in varnosti s sodelovanjem vseh članic. Na področju izobraževanja se v slovenski del vključuje kar 133 ustanov od vrtcev do srednjih šol, med njimi na moje veselje tudi Biotehniški center Naklo. Center se je v Strahinj preselil pred slabimi 20 leti in tako na novi lokaciji nadaljeval bogato, skoraj 100-letno tradicijo izobraževanja na področju kmetijstva, ohranjanja narave in prehrane. Šola s svojim izjemno pestrim programom na področju naravoslovnih vsebin naši občini daje veliko dodano vrednost. Okolje, v katerem stoji, je idealno tako lokacijsko kot vsebinsko, njenega prihoda v občino smo bili zelo veseli in s centrom uspešno sodelujemo.

Med drugimi so v sklopu projekta Unesca posvojili kulturni spomenik – Dupljansko graščino. Gre za enkraten objekt, ki skupaj z grajskim vrtom tvori izjemen ambient, v katerem večkrat letno pripravljajo odlične in dobro obiskane razstave in predstavljajo svoje izdelke širšemu občinstvu. S tem povezujejo delovanje centra z okoljem, v katerem sobivajo, po drugi strani pa predstavljajo in promovirajo svoje delo in svoje poslanstvo.

Na koncu sem vsem udeleženkam in udeležencem zaželel prijetno bivanje in čim več novi prijateljstev in novih spoznanj.

Arheološko najdišče na Okroglem

Besedilo in fotografiji **Občinska uprava Občine Naklo**

Šestega septembra so iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine župana povabili na zanimiv samoten kraj v bližini Okroglega.

Tam so se arheologi zavoda lotili odkopavanja zanimivega najdišča. Šlo naj bi za svetišče iz rimskih časov. Odkrili so obrise temelja in kar nekaj zanimivih eksponatov, od katerih nekateri segajo še v predrimske čase in naj bi bili stari več kot 2700 let.

Raziskovanja so začasno prekinjena. Glede na kakovost najdišča si bo Zavod prizadeval zagotoviti dodatna sredstva za nadaljevanje raziskovanj.

Obnova in blagoslov Kuharjevega znamenja

Besedilo in fotografije **Ivan Meglič**

V četrtek, 14. septembra, smo tudi v dupljanski župniji slovesno praznovali praznik povišanje sv. križa. Začeli smo s slovesno sveto mašo, pri kateri je sodeloval tudi pevski zbor. Nato smo se odpravili pod vznožje klanca, ki pelje na Nacovco.

Tam že od konca 19. st., natančneje od leta 1897, stoji znamenje – križ, kot spomin na nesrečni dogodek, ki se je zgodil na tem mestu. A nobena stvar ni večna, tako je pod težo let in vremenskih vplivov tudi križ leta 1975 omahnil in nasledniki lastnikov, ki so ga postavili, so ga shranili za morebitne lepše čase.

Takrat je v Duplje prihajal g. Branko Bandelj s svojo družino. Od Kuharjevih je odkupil zemljišče za hišo in takrat je opazil shranjeno znamenje. Ga. Antoniji Črnivec je obljubil, da bo znamenje obnovil in leta 1990 se je obnova tudi zgodila. Znamenje je zdržalo naslednjih 30 let in spet je bilo potrebno obnove. Tudi tokrat se je obnove lotil g. Bandelj. Obnovil je sam korpus in mu dodal ozadje, ki ga krasi slika dupljanske cerkve, za njo pa ozadje, ki krasi našo lepo cerkev. Nad vsem skupaj bdi angel, ki varuje vse območje. Pred cerkvijo pa se razprostira zoreče žitno polje. Leseni del križa je izdelal naš mojster Jože Lukanc, ki se je že izkazal ob podobnih zadevah.

Prav praznik povišanje sv. križa je bil najprimernejši čas za blagoslov obnovljenih del. Po sveti maši smo se peš, nekateri tudi z avtomobili, odpravili do mesta, kjer stoji obnovljeni križ. G. župnik Roman je obnovljeno znamenje blagoslovil in v krajšem nagovoru povedal, za kaj so takšna znamenja pomemba, danes še posebej, ko na vsakem koraku grozijo nesreče in najrazličnejše ujme. Da je takšno znamenje primeren kraj, kjer se pohodnik ob njem za trenutek ustavi in priporoči Božji previdnosti. Obnovljeno znamenje je v okras okolici in dokaz, da na tem območju živijo ljudje, ki jim je mar za izročilo. Po blagoslovu, pri katerem je sodeloval cerkveni pevski zbor, je sledilo druženje ob dobrotah spodnjedupljanskih gospodinj. V zaključku je nekaj besed o samem znamenju in o sporočilu znamenja spregovoril še g. Branko Bandelj. Prav tako je izrazil željo, da bi se podobno obnovilo še nekaj znamenj, ki stojijo v bližnji okolici.

Praznovanje z občinskimi jubilanti

Besedilo in fotografiji **Ivan Meglič**

Petnajstega septembra smo se ponovno srečali z našimi jubilantkami in jubilanti, ki so v zadnjih petih mesecih (od maja do septembra) praznovali 80, 90 ali več let.

V tem obdobju je svoje okrogle ali visoke jubileje praznovalo kar 49 naših občank in občanov. Tokrat se jih je na naše vabilo odzvalo 25. Posebej smo bili veseli naše najstarejše občanke, ge. Marjete Pintar iz Podbrezij, ki je poleti praznovala svoj 101. rojstni dan. Dobre volje nas je počastila s svojim obiskom.

Jubilante smo povabili na druženje v hotel Marinšek, kjer nam vedno pripravijo prijetno okolje. Najprej je bilo na vrsti spominsko fotografiranje pred hotelom, nato je sledilo kosilo. Dogodek so s svojim kulturnim vložkom popestrili članice in člani FS DU Naklo.

Na začetku druženja sva vse prisotne nagovorila predsednik Društva upokojencev Naklo g. Jože Kajin in moja malenkost. Ob koncu srečanja sem še vsakemu posebej stisnil roko z najlepšimi željami za dobro zdravje. Vsem še enkrat hvala za udeležbo in vse najboljše!

Novi vodohran že oskrbuje porabnike

Besedilo **Občinska uprava Občine Naklo**, fotografiji **Ivan Meglič**

Lani smo nad naseljem Zadraga začeli z gradnjo novega vodohrana s prostornino 300 m^3, ki smo jo zaključili v pozni jeseni.

Preko letošnjega leta so izvajalci izvajali še prevezave, dezinfekcije in optimizacije omrežja. V začetku avgusta je bilo postorjeno vse potrebno, da smo vodohran lahko vključili v omrežje. Izvedena je bila povezava, da se vodohran lahko napaja iz črpališč nad Trnovcem in iz vodnih virov iz Tržiča.

Trenutno se večji del občine napaja iz vrtin nad Trnovcem, ki z izdatnostjo do 20 l/s zagotavljajo večino potreb v občini. S 3–4 l/s pa se Občina Naklo napaja iz vodovodnega sistema Bašelj–Kranj. Trenutno se naša občina dogovarja z Občino Tržič

za sodelovanje pri ojačitvi črpališča Smolekar v Podljubelju, iz katerega bi Občina Naklo lahko pridobila dodatnih 20 l/s. S povezavo na ta vir bi lahko zmanjšali črpanje in bi večino vode pridobili po gravitacijski poti iz smeri Tržiča.

Z vključitvijo novega vodohrana bo vodooskrba v občini stabilnejša, prav tako bo zagotovljena tudi boljša požarna varnost, saj ne bo nevarnosti, da bi se zaradi priključitve gasilskih naprav na vodovodno omrežje le-to izpraznilo.

Starejši za starejše

Besedilo **Občinska uprava Občine Naklo**, fotografiji **Ivan Meglič**

Konec septembra v dopoldanskih urah so se v Kulturnem domu v Podbrezjah zbrale sodelavke in sodelavci skupine Starejši za starejše z vse Gorenjske. Skupina deluje v okviru društva upokojencev.

V naši občini skupino vodi ga. Magda Slapar, ki je bila tudi organizatorica dogodka. V uvodu je župan Občine Naklo, Ivan Meglič, pozdravil vse prisotne, se jim zahvalil za njihovo plemenito delo, ki ga izvajajo med starejšimi prebivalci naših občin in jim tako prinašajo lepe ter svetle trenutke. Zaželel jim je prijeten dan v naših krajih in veliko novih spoznanj.

Za njim je vse prisotne pozdravil g. Jože Kajin, predsednik DU Naklo. Program je nadaljevala ga. Jelka Štefanec, ki je v presunljivem zapisu povzela nekaj utrinkov iz dela ene od prostovoljk. Vsi smo ji z zanimanjem prisluhnili in še bolje spoznali pomen njihovega prostovoljnega dela.

Nato sta ga. Daca Perne, predsednica KD Tabor Podbrezje, in njen mož Jože Perne v sliki, filmu in besedi predstavila pestro kulturno in zgodovinsko zgodbo Podbrezij. Po končani predstavitvi v domu pa so udeleženci krenili po poti Kulturne dediščine in uživali lep jesenski dan.

Med Pohorjem in Halozami

Besedilo in fotografije **Damijan Janežič**

Čas dopusta. Poletje se je prevesilo v drugo polovico. Letos je bilo nekaj posebnega. Nevihte, vetrovi in poplave so ga za nekaj tednov skrajšali. Okrog velikega šmarna se je ponovno vrnilo, temperature pa nekaj dni še niso presegle tridesetih. Ker so vsaj za teden dni napovedovali lepo, sončno vreme, sem v nahrbtnik zložil najnujnejša oblačila in kolesarsko opremo ter se z avtomobilom odpeljal proti Štajerski.

Svet med Pohorjem, Dravinjsko dolino in Halozami zaznamujejo vinska trta, sadje v okolici Slovenske Bistrice, kamen in les na Pohorju, štorklje in čaplje. Značilnost območja je bila tudi ta, da ima večina kmetov še starodobne traktorje, najpogosteje IMT, Štore in Tomo Vinkovič, stare več kot petdeset let.

Že prvi dan sem sedel na kolo in poganjal pedala proti Slovenskim Konjicam, s trto poraslim Škalcam, Oplotnici, Cezlaku in Keblju na Pohorju.

Slovenske Konjice so srednje veliko slovensko mesto s 5000 prebivalci. Ležijo med Konjiško goro in vinorodnimi Škalcami, severno od avtoceste Ljubljana–Maribor. Staro mestno jedro se razteza ob poznogotski župnijski cerkvi sv. Jurija. Mesto deli Konjiški potoček. V zahodnem delu mesta, pod Konjiško goro, stoji lepo prenovljen dvorec Trebnik. Njegovi zadnji lastniki so bili grofje Windischgrätzi, ki so ga imeli za poletno rezidenco. Konj je simbol Slovenskih Konjic. Kip konja ali konjske glave najdemo v mestu in skorajda v vsakem krožišču v okolici.

Gričevnata pokrajina v okolici Slovenskih Konjic je ravno pravšnja za gojenje trte.

Tako kot v Naklem sredi mesta stoji muzejska parna lokomotiva z dvema vagonoma. Vozila je na ozkotirni železniški progi med Poljčanami in Zrečami. Progo so ukinili aprila 1962.

Staro trško jedro Slovenskih Konjic so lepo prenovili.

Simbol mesta Konjice je konj. Besedo Slovenske so Konjicam dodali leta 1934, zaradi pogoste zamenjave z mestom Konjic v Bosni in Hercegovini.

S hribovitih vinorodnih Škalc je lep razgled na novi in stari – srednjeveški del mesta Slovenske Konjice. Tu je v zemljo vkopana vinska klet Zlati grič, ki upravlja z vinogradi in ponuja kakovostna vina in penine. Tudi konjičana.

Oplotnica leži pod Pohorjem, severno od Slovenskih Konjic. V središču vasi najdemo čudovito prenovljeno manjšo graščino Oplotnica in park ob njej. Graščino so zgradili kartuzijani iz Žičke kartuzije. V graščini je ohranjena poslikana kapela, ki ima ene lepših štukatur. Vsako leto v začetku julija pred graščino poteka narodnozabavni Festival pod Pohorjem.

Graščina Oplotnica pod Pohorjem

Ob potoku Oplotnica so nekoč gospodinje prale perilo, danes pa je na tem mestu lepo urejen park s klopcami in spomeniki. Med njimi je tudi spomenik skladatelju narodnozabavne glasbe, harmonikarju, pevcu, zbiratelju in poustvarjalcu ljudskih pesmi Tinetu Lesjaku, rojenemu v Kotu na Pohorju. Ustanovil in vodil je narodnozabavni ansambel Bratje iz Oplotnice in ljudske pevce, zbrane v skupini Tine Lesjak in pevci s Pohorja.

Nad Oplotnico, v vasi Cezlak, že stoletje in pol deluje kamnolom pohorskega tonalita. Poznamo ga tudi pod imenom pohorski granit. Zaradi dobre obstojnosti ga uporabljajo za tlakovanje trgov in ulic, oblaganje stavb, podstavke spomenikov in kocke, s katerimi so nekoč tlakovali cestne klance. Stara mestna jedra štajerskih mest so povečini po prenovi tlakovana z njim.

Ker je bila od tu naprej cesta zaradi plazu zaprta, sem kolesaril še v vas Kebelj in se nato vrnil v Slovenske Konjice in Žiče. V poznem popoldnevu sem obiskal še Žičko kartuzijo. Karuzijani

Žička kartuzija še danes deluje osupljivo, zato jo je vredno obiskati. Del streh ima pokritih s skriljem iz pohorskega granita.

ali beli menihi so se v Dolini sv. Janeza naselili že v 12. stoletju. Samostan je v času delovanja veljal za evropsko kulturno središče, saj so v njem nastajali znameniti srednjeveški rokopisi, menihi pa so za tisti čas imeli obsežno knjižnico. Leta 1782 ga je ukinil cesar Jožef II. Ko sem prišel v dolino miru, bi v njej zlahka ostal več dni, saj me je prevzela posebna energija. Stavbe, ki so jih menihi pozidali, kljub delni porušitvi še danes delujejo veličastno. Mir, kakršnega v mestih ne najdemo več, občasno prekine le potoček Žičnica, ki teče ob zahodnem robu Žičke kartuzije.

Naslednji dan me je pot vodila proti Slovenski Bistrici. Preden sem prikolesaril v mesto, ki ima 8000 prebivalcev in je upravno, kulturno in gospodarsko središče območja pod Pohorjem, sem se ustavil pri božjepotni cerkvi Marijinega varstva na Prihovi. Eni redkih na Štajerskem, ki je vsaj na zunaj lepo prenovljena. Slovi po zlatih oltarjih, ki so med najlepšimi v Sloveniji. Slovenska Bistrica je eno najstarejših srednjeveških mest. Župnijska cerkev je v osnovi romanska, posvečena pa sv. Jerneju. Skozi staro mestno jedro se žal valijo kolone avtomobilov, zato ni tako privlačno, kot bi lahko bilo. Ob severnem robu mesta si lahko ogledamo Bistriški vintgar. V starem mestnem jedru stoji velik grad. Zadnji in najpomembnejši lastniki gradu so bili grofje Attemsi. V dvestoštiridesetih letih so ga pozidali v današnjo obliko. Danes v gradu domuje Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, ki se med drugim ukvarja z razstavno dejavnostjo. V grajski galeriji sem si ogledal razstavo ob 80-obletnici poslednjega boja Pohorskega bataljona z naslovom Pohorski junaki, ki je bila na ogled do konca avgusta.

Središče mesta Slovenska Bistrica

Pot me je nato vodila proti Poljčanam in Makolam v Dravinjski dolini. Na cesti proti Poljčanam je bil zelo gost promet. Prijetnejše je bilo kolesariti proti trgu Makole, kjer sem se ustavil tudi v turistično informativnem centru. Ker je občina ena manjših, saj šteje le 2400 ljudi, turistične informacije posreduje gospa, ki obenem dela še na pogodbeni pošti in v papirnici. Čeprav je trg Makole še v Dravinjski dolini, ga že štejejo za del Haloz.

Bližnji, zelo razkošen in eden najlepših baročnih dvorcev v Sloveniji je dvorec Štatenberg. Slovi po freskah in štukaturah v viteški dvorani in drugih imenitnih salonih. Stoji v lepem delu Dravinjske doline in je škoda, da ni nikogar, ki bi ga v celoti obnovil. Glede na velikost naj bi obnova stala več kot 20 milijonov evrov.

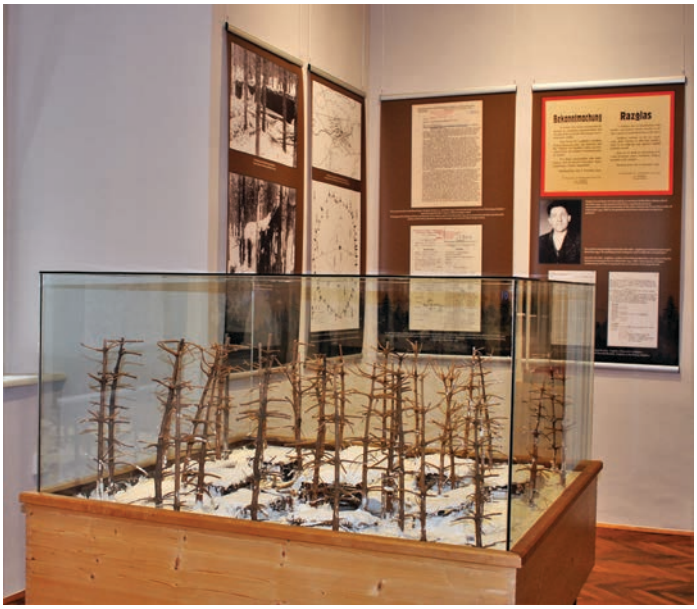

V gradu Slovenska Bistrica sem si ogledal razstavo ob 80. obletnici poslednjega boja Pohorskega bataljona. Postavljena je bila tudi maketa zimovališča Pohorskega bataljona.

Pri Mariji Zavetnici s plaščem na Ptujski Gori je ena večjih slovenskih božjih poti. Mogočna cerkev na vzpetini ima prelep glavni Marijin oltar. Od nje je čudovit razgled na Dravsko polje.

Popoldne sem prikolesaril na Ptujsko Goro, k eni najlepših božjepotnih gotskih cerkva v Sloveniji, Mariji Zavetnici s plaščem. Mogočna cerkev na vzpetini je v vročem poletju kar vabila, da jo obiščem. Je prava zakladnica gotskega kiparstva z začetka 15. stoletja. Tudi milostni relief Marije Zavetnice s plaščem je ena večjih mojstrovin tistega časa. Marijina podoba v baročnem glavnem oltarju vabi v svojo bližino. Na trgu sem se ustavil v vaški gostilni in si privoščil haloško gibanico in kozarec haložana.

Tretji dan sem se odpeljal med pohorske smreke. Pri Treh žebljih na Osankarici sem fotografiral spomenik Pohorskemu bataljonu, se na Rogli sprehodil med krošnjami in v Zrečah zaplaval.

Pogovor z Dragom Goričanom, prejemnikom zlate plakete Občine Naklo

Intervju pripravila **Metka Bartol**, fotografije **arhiv Draga Goričana**

Drago Goričan je letošnji prejemnik največjega občinskega priznanja – zlate plakete Občine Naklo. Trenutno je predsednik Kinološkega društva Naklo, katerega član je vse od njegove ustanovitve leta 1979, zadnjih 10 let je tajnik Zveze lovskih družin Gorenjske in strokovni tajnik Območnega združenja upravljavcev lovišč Gorenjskega lovsko-upravljavskega območja, 33 let je že član Lovske družine Udenboršt, kjer je dva mandata opravljal funkcijo tajnika, od leta 1998 je član oziroma ustanovni član Moto društva Oldteimer Naklo, več kot 45 let član Športnega društva Naklo, kjer je več kot 25 let vodil sekcijo Košarkarskega kluba Naklo. Prav tako je že 10 let član Turističnega društva Naklo in Krajevnega odbora Zveze združenj borcev za vrednote NOB. Prav tako pa že več kot 26 let kot član Občinskega štaba CZ Občine Naklo prostovoljno opravlja naloge zaščite in reševanja.

Ker se poznava že iz otroških let, sva skoraj soseda in oba člana KD Naklo, se bova v razgovoru tikala.

Drago, ko sem na podelitvi slišala, kaj vse si že počel in kaj še vedno počneš v svojem življenju, sem pomislila – ali je zate dan dovolj dolg?
Ja, že mora biti, saj ima za vse nas le 24 ur. Vem, kaj si imela v mislih, in res je velikokrat imelo to moje društveno udejstvovanje prednost pred zasebnim življenjem.

Trenutno si med drugim aktiven v Kinološkem društvu Naklo, kjer si predsednik, in v Zvezi oziroma Združenju lovskih družin s področja Gorenjske, kjer si tajnik. Skupna točka vseh treh organizacij je pes. Kaj in kdaj je spodbudilo tvojo ljubezen do teh štirinožnih prijateljev?
Ja, res je, že v rani mladosti sem si želel psa in ga tudi dobil. Moj prvi štirinožni prijatelj je bil pasme šarplaninec, ki pa je zaradi zastrupitve kmalu poginil. Nato so mi starši pripeljali nerodovniško psičko ovčarko, ki je imela nekajkrat leglo, leta 1976 pa sem si z lastnimi prihranki kupil nemškega ovčarja z rodovnikom in že naslednje leto obiskal tečaj šolanih psov v Kinološkem društvu Lesce, saj v Naklem takrat še nismo imeli svojega društva. Od takrat naprej so psi in delo z njimi bolj ali manj moj stalni sopotnik.

Ti je ljubezen do lovstva in morda tudi do psov predal tvoj oče, ki je bil tudi lovec?
Lahko bi se tudi tako reklo. Ljubezen do narave in živali mi je bila položena v zibko, kot pravijo, saj je pri meni prisotna že od vsega začetka, od kar pomnim zase. Ne nazadnje je bil moja osnovna izbira študij gozdarstva, končal pa sem v javni upravi.

Je razlika imeti psa kot kinolog ali kot lovec?
Kar se tiče same osnovne vzgoje, razlike ni, nastane pa nato pri sami uporabi, če se lahko tako izrazim. Lovski pes pomaga lovcu pri izvajanju lova, kjer so poleg poslušnosti pomembne tudi naravne zasnove. Pri drugih vrstah psov pa sta pomembni vzgoja in poslušnost tvojega štirinožnega prijatelja, potrebni za normalno sobivanje v urbani družbi. Lahko se z njim samo rekreiraš, lahko tekmuješ v različnih kinoloških disciplinah, lahko je tvoj nepogrešljivi prijatelj pri opravljanju nalog zaščite in reševanja, kot npr. reševanje v ruševinah, lavinah ali iskanje na

terenu, pri vsem pa tvorijo osnovo socializacija, vzgoja in šolanje. Sem namreč zagovornik odgovornega lastništva.

Katere so najpomembnejše naloge, ki si (ste) si jih zadal/-i v kinološkem društvu?
V prvi vrsti skrbeti za odgovorno lastništvo lastnikov psov, jih povabiti v naše vrste, jim ponuditi znanje za odgovorno vzrejo, vzgojo in šolanje. Naša naloga je poskrbeti za strokovni kader, ki bo pripravljen in sposoben svoje znanje prenašati našim članicam in članom in tudi širši javnosti za normalno in sprejemljivo ter vzdržno sobivanje z našimi štirinožnimi prijatelji. V nadaljevanju pa jih poskusiti navdušiti za športno ali delovno udejstvovanje na področju kinologije, kot so npr. sodelovanje v enotah reševalnih psov, tekmovanja ali rekreacija v agilityju oziroma tekmovanja na področju klasične discipline za tako imenovane delovne pasme. Obstajajo še nekatere druge kinološke discipline, ki pa so pri nas v Sloveniji še bolj na začetku razvoja. Vsekakor pa moramo skrbeti za naše vadišče, ki smo ga poimenovali po »očetu našega društva«, žal že pokojnem Janezu Bartolu. Vse premoženje smo si ustvarili v večji meri

sami s prostovoljnim delom, organiziranjem tečajev in kinoloških prireditev ter odgovornim ravnanjem z denarnimi sredstvi. Ne smemo pa pozabiti tudi na finančno in moralno podporo Občine Naklo, za kar se ji ponovno v imenu društva najlepše zahvaljujem in ji sporočam, da se priporočamo tudi za vnaprej.

Ali drži, da niti občina niti društvo ne more ukrepati proti nevestnim lastnikom psov, ki ne pospravljajo za svojimi kosmatinci?

Društvo pravnoformalno ne more ukrepati, lahko pa poskuša občina, čeprav sem mnenja, da sta tako kot pri odpadkih v prvi vrsti pomembni naša ozaveščenost in kultura. Največ, kar v društvu lahko storimo, je ozaveščanje lastnikov psov, njihova vzgoja in vcepljanje odnosa do odgovornega lastništva. Žal se in se še bodo pojavljali taki lastniki psov, ki se na to požvižgajo in jim je pomembno, da je pri njih doma čisto, drugje pa naj za to poskrbijo drugi, in kot sem že dejal, podobno je pri odpadkih in še kje, saj veste »samo pri meni ne, pri sosedu pa že mogoče«. V Občini Naklo se je že pred mnogimi leti poskrbelo tudi za postavitev posebnih košev za pasje odpadke, ki se redno praznijo, pa se še vedno najdejo posamezniki, ki ga »spregledajo«, če jih kdo ne gleda, nekateri pa tudi, če se jih vidi. Mogoče bi v takem trenutku marsikomu pomagalo tudi spoštljivo opozorilo, pa bi že naslednjič ravnal odgovorno, nekatere bi k temu prisilila samo kazen (izvajanje samega postopka pa ni žal ni tako enostavno, kot nekateri menijo), nekateri pa potrebujejo samo »čas«.

Kako pa z naravo sodelujete upravljavci lovskih območij? Skrbite samo za živali ali tudi za vse, kar je v gozdu povezano z njimi?

V odgovoru bom poskusil pojasniti bolj po domače, da bo lažje razumljivo širši javnosti. Lovske družine, ki jim je država podelila koncesijo za upravljanje z lovišči, na podlagi podpisanih letnih lovsko upravljavskih načrtov, ki jih v večji meri določa načrtovalec, torej država, skrbijo tako za divjad kot za lovišče. Letni načrt natančno določa lokacije, čas in količine dovoljenega krmljenja divjadi, pripravo krmnih in pridelovalnih njiv, z manjšimi dovoljenimi odstopanji natančno določa število odvzema vseh nezavarovanih vrst divjadi, in to po starosti kot tudi spolu. Število odvzete divjadi v posameznem lovišču, s katerim upravlja posamezna lovska družina, ali gledano v celoti v lovsko upravljavskem območju Gorenjske, ne sme biti preseženo, še manj pa ne doseženo, saj bi bilo to lahko podlaga za odvzem koncesije oziroma v določenih primerih tudi podlaga za plačilo odškodnine v primeru prometnih nesreč. Lovske družine so dolžne povrniti tudi vso škodo po divjadi na kmetijskih zemljiščih, če je ta prijavljena in ocenjena skladno z veljavnimi postopki. Letni lovsko upravljavski načrti določajo tudi posamezne biomeliorativne in biotehnične ukrepe, ki se morajo izvajati v lovišču, seveda v soglasju z lastniki zemljišč, kot npr. strojna in ročna košnja, spravilo sena, priprava pasišč, gnojenje, skrb za grmišča, remize, gozdni rob in sajenje plodonosnega drevja, kaluže, vodne vitre in gnezdnice, izdelava in skrb za lovske objekte, kot so krmišča in lovske preže, solnice in lovske steze na točno določenih in dovoljenih lokacijah, ter dodajanje divjadi, predvsem male divjadi, kot sta fazan in poljska jerebica. Letni lovsko upravljavski načrti pa ne določajo skrbi za zavarovane vrste divjadi, kot so npr. volk, medved in ris. Vsak izredni poseg določi pristojno ministrstvo z upravnim aktom, lovci pa smo ga dolžni izvajati. Naj samo omenim, da smo lovci, razen v državnih loviščih (na Gorenjskem so trije, in sicer Lovišče s posebnim pomenom Kozorog Kamnik in Brdo

ter Triglavski narodni park), prostovoljci, predvsem v prvi vrsti naravovarstveniki in za delo, ki ga opravimo, ne prejemamo plačila, plačamo letno članarino, uplenjeno divjačino pa lahko odkupimo po ceni, ki jo drugače ponuja za ta namen registrirano podjetje.

Kako trenutno stanje v gozdovih Gorenjske ocenjujete v Območnem združenju?
Stanje zavarovane divjadi je bolj ali manj pod nadzorom, bolj pa nas skrbi stanje nezavarovane divjadi, saj z njo trenutno ne smemo upravljati. Zelo nas skrbijo različni posegi v naravo v samih loviščih, predvsem so to razni črni kampi in piknik prostori, vožnja s kolesi, motorji in štirikolesniki vsepovsod in ne glede na dnevni čas, rekreativci, ki se v poznih jutranjih ali večernih urah rekreirajo z lučko na glavi in po možnosti še skupaj z nepripetim psom. V naših loviščih tako divjad nima več mirnih območij in izvajanje s koncesijo določenih ukrepov je za člane lovskih družin vse težje.

Pred nekaj meseci ti je nesrečno poginila psička Šaja, pasme husky. Ali razmišljaš o novem psu? Katere pasem bo in zakaj ravno te?
Seveda razmišljam, vendar bom poskušal počakati na upokojitev, saj pri vzgoji mladiča potrebuješ veliko časa in potrpljenja, če želiš, da bo sobivanje prijetno za psa, zate in za okolico. O pasmi konkretno ne razmišljam, vsekakor pa bo to večja pasma, mogoče znova nemški ovčar.

Se ti zdi, da imaš lahko rad več psov, tudi vse tiste, ki sledijo prvemu, ali ti je ta ostal najbolj pri srcu?
Ja, vsak po svoje se ti zapiše v srce, in ko ga ni več, je hudo. Ne pravi zastonj ljudska modrost, da je pes tvoj najboljši prijatelj.

Več kot očitno imaš rad naravo, zato si najbrž tudi član Turističnega društva. Kaj te je pritegnilo v njihovo sredino?
Po pravici povedano so me v njihovo sredino zvabili prijatelji, ki v njem aktivno delujejo, ne nazadnje pa tudi njihove prireditve in predavanja, ki jih organizirajo vsako leto. Turizem smo ljudje in prav je, da tudi na tem področju vsak po svoje priskoči na pomoč.

Rad imaš pa tudi šport. Še dobro se te spominjam v dresu košarkarske ekipe, ko ste igrali še na igrišču za takratnim Kulturnim domom. Kaj ti pomeni šport na splošno?
Ja, tudi šport je del mojega življenja. Zelo rad ga spremljam, sam pa sem se z njim ukvarjal bolj rekreativno. V mladosti smo hodili po gorah, tekli na smučeh, kolesarili, tekli na maratonih, največ pa sem igral košarko. V ekipi Nakla sem aktivno sodeloval kar 40 let in prav vsako leto smo sodelovali v Gorenjski košarkarski ligi, potem v tako imenovani Zimski ligi Kranja in nekajkrat tudi Tržiča. Večkrat smo sodelovali na prireditvi 24 ur ali 12 ur košarke in nekajkrat smo tako prireditev organizirali tudi v Naklem. Med večje uspehe ekipe štejem 1. mesto v Gorenjski ligi in Zimski ligi Kranja leta 1990 in uvrstitev v osmino finala Pokala Slovenije leta 1981, ko smo se pomerili z ekipo Slovana iz Ljubljane, takrat drugo najmočnejšo ekipo v državi.

Ali lahko primerjaš pogoje takratnih naklanskih športnikov z današnjimi? Kakšen duh vas je takrat preveval in kako o športu razmišljajo mladi danes?
Pogojev glede športne infrastrukture se ne da primerjati, prav tako tudi ne bi primerjal uspehov, vsekakor pa smo bili v tistih časih pripravljeni mnogo več postoriti prostovoljno in z lastnimi sredstvi. Bili so neki drugi časi tako na družbenem kot gospodarskem področju. Bilo je mnogo več navdušenja in zavzetosti pri stvareh, ki smo jih počeli. Moram reči, da so bili lepi časi, več časa je bilo za druženje, več volje za organiziranje najrazličnejših prireditev, več sodelovanja. Danes se del mladine redno ukvarja s športom, ki je organiziran na višji strokovni ravni, veliko njih pa z ničimer; večinoma se ukvarjajo le z družbenimi mediji.

Si tudi član Krajevnega odbora ZZB NOB. Mi smo vendar že povojna generacija, zato me zanima tvoj odnos do NOB.
Sem član Zveze združenj borcev za vrednote NOB, ker menim, da se zgodovina ne pozablja in ne potvarja. Je pa res, da je vsaka vojna huda, boleča ter polna dogodkov in dejanj, ki se jih na nobeni strani ne da izbrisati ali pozabiti. Vojno začnemo, jo vodimo, v njej sodelujemo in v njej trpimo ljudje. Pri ljudeh pa se prevečkrat pojavijo osebni interesi, ki vodijo do nizkotnih dejanj, ne vrednih človeške rase. Ne morem razumeti, da nekateri še dandanes izkoriščajo grozote vojnega časa za svoj lastni interes in razdvajanje slovenskega naroda. Spoštujmo vse mrtve, tudi tiste, ki so padli pod kroglami lastnega naroda, kot žrtve zmot ali medsebojnega sovraštva. Zgodovinska dejstva so povsod po svetu že dolgo popolnoma jasna in jasno opredeljujejo tako zmagovalce kot poražence, zato je izrabljanje posameznih dejanj za zmanjševanje vrednosti celotnega boja proti okupatorju nesprejemljivo in ponižujoče, še poseb-

no, ker služi predvsem lastnim interesom posameznikov, hkrati pa deli slovenski narod. V mojem »družinskem drevesu« so v drugi svetovni vojni padli tako pod kroglami okupatorja kot tudi kroglami partizanov.

Rad tudi sedeš na motor. S tvojim očetom sta se redno udeleževala parade starodobnikov v Naklem. Bil si tudi med pobudniki te parade. Ali se še kdaj odpelješ na izlet s starodobnikom? Kaj ti pomeni?
Motorji so moj redni spremljevalec, v mladosti pony expressi in mopedi, pozneje tudi težji motorji, starodobniki in novejši. Ljubezen do ohranjanja kulturne dediščine mi je vcepil moj oče, ki je tudi sam zbiral stare predmete in dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih lahko opredelimo kot odsev in izraz vrednot, identitet, verskih in drugih prepričanj in podobno. Že od mladosti tudi sam zbiram take predmete in moram povedati, da je moja zbirka kar obilna. Ko je moj oče domov pripeljal motorno kolo PUCH 250, sem tudi sam kmalu kupil starodobno motorno kolo BMW 600 in nato še BMW 250, ki sem ga tudi sam v celoti restavriral. Ko smo se leta 1995 udeležili parade motornih vozil v Cerkljah, smo bili prepričani, da bodo to samo starodobniki, žal pa smo bili razočarani. Zato sem se odločil in v letu 1996 v Naklem organiziral 1. prvomajsko parado starodobnikov, ki se je je udeležilo, če se ne motim, 23 udeležencev s svojimi starodobnimi motornimi kolesi. To sem ponovil še leta 1997 in 1998, nato pa se je ustanovilo društvo MDO Naklo, ki je nadaljevalo to tradicijo do letošnjega leta. Vožnja s starodobnim motorjem je poseben užitek, počutiš se, kot da živiš v nekem drugem času, a če nisi tudi malo mehanika, boš najverjetneje potreboval pomoč. Trenutno nimam starodobnika, čeprav je želja še vedno prisotna.

Vse te aktivnosti, o katerih sva govorila doslej, so močno, ena bolj, druga malo manj, povezane tudi s tvojim službovanjem. Deset let si bil tajnik Krajevne skupnosti Naklo, od ustanovitve Občine Naklo pa 16 let direktor občinske uprave. Kako je takrat potekalo tvoje delo oz. kakšno je bilo?
Res je, kot sem že omenil, me je »usoda« zanesla v javno upravo, točneje lokalno samoupravo. Kot tajnik KS Naklo in pozneje direktor občinske uprave sem aktivno sodeloval na vseh področjih, ki jih pokriva lokalna skupnost. Že kot tajnik KS Naklo sem skupaj s predsednikom KS in pozneje prvim županom Ivanom Štularjem aktivno sodeloval pri sami ustanovitvi Občine Naklo in organizaciji občinske uprave, ki jo je bilo potrebno postaviti iz nič. Dela je bilo veliko, vendar je bilo zanimivo, bilo je za našo občino in naše občane in bili smo ponosni, da smo svoja občina. Kmalu so doumeli tudi tisti, ki so ustanovitvi občine nasprotovali, da to ni bila napaka, temveč pot k hitrejšemu in boljšemu razvoju. Sami začetki so bili polni splošne podpore in navdušenosti, občanom ni bilo težko žrtvovati delček svojega časa in koščka zemljišča za skupno dobro in napredek. Tudi društva z vseh področij so kar naenkrat prejemala mnogo večjo finančno podporo za svoje delovanje. Napredek se je videl in čutil vsepovsod. Mislim, da se večina občanov danes sploh več ne zaveda, kaj vse smo pridobili z lastno občino in gospodarjenjem z lastnimi finančnimi sredstvi. V samem začetku ni bilo čutiti politične pripadnosti in razlik, ki jo ta prinaša. Bolj sta bili prisotni želja k čim bolj enakovrednemu razvoju celotnega območja lokalne skupnosti in težnja k vsesplošnemu napredku. Žal je pozneje tudi pri nas izbruhnila politika in politična pripadnost, ki pa je po mojem prinesla več slabega kot dobrega, tako kot tudi širše v državi.

Zdaj službuješ v Tržiču, prav tako na Občini, v Naklem pa si bil en mandat občinski svetnik in podžupan, v zadnjem mandatu pa član nazornega odbora. Se ti zdi, da je zdaj tvoja odgovornost kaj manjša kot prej?
Seveda ni primerljiva, a ker sem še vedno Naklanc, sem tudi kljub redni zaposlitvi v drugi občini čutil, da še lahko kaj doprinesem k boljšemu in uspešnejšemu razvoju, zato sem na zadnjih dveh lokalnih volitvah tudi kandidiral s svojo nestrankarsko listo in opravljal funkcije, ki so mi bile na podlagi rezultata na volitvah dodeljene.

Se ti zdi, da se občani vedemo odgovorno do svoje občine? Kaj bi morda morali delati drugače?
Velikokrat smo bolj neodgovorni kot odgovorni. O tem sem že govoril ob vprašanju pasjih iztrebkov in to lahko samo ponovim. Primanjkuje nam odgovornosti, zavedanja naših dolžnosti, kulture, medsebojnega spoštovanja in sodelovanja. Potrebujemo »ČAS«.

Si sam zadovoljen s krajem, v katerem živiš, ali bi se rajši odselil kam drugam? Zakaj?
Ne, sem popolnoma zadovoljen in selitev nikoli ni bila na dnevnem redu.

Ali imaš želje po še kakšnem konjičku, pa zanj zdaj še ne najdeš pravega časa?
Ja, imam, vedno sem si želel igrati kakšen glasbeni inštrument, npr. harmoniko ali kitaro, pa nikoli ni bilo pravega časa ali, bolje, prave volje.

Kakšne imaš načrte za bližnjo in morda malce bolj oddaljeno prihodnost?
Predvsem, da čim boljšega zdravja pričakam upokojitev in jo uživam čim dlje ter jo podelim s svojimi najbližjimi in prijatelji.

Drago, hvala ti za tvoj čas!

Čebelarska delavnica ČD Naklo 2023

Besedilo in fotografije **Janez Markič**, predsednik ČD Naklo

Kot že nekaj let smo se tudi letos čebelarji Čebelarskega društva Naklo v okviru letnega načrta avgusta zbrali in izvedli letno delavnico v naravi z izbranim predavanjem.

Delavnico ob rednem letnem srečanju čebelarjev Čebelarskega društva Naklo organiziramo že nekaj let, letos smo se srečali 24. avgusta. Začela se je ob 17. uri, potekala pa je na pokritem prostoru za druženje v Podbrezjah.

Vabljeni so bili vsi člani ČD Naklo. Od skupno 32 članov jih je bilo prisotnih 17, pridružila sta se nam še gosta iz sosednjih čebelarskih društev: Vinko Perne iz ČD Tržič in Borut Jereb iz ČD Cerklje.

Najprej je vse navzoče pozdravil predsednik našega ČD Janez Markič. Povedal je, da letošnje leto delavnica poteka v duhu predloga letnega načrta in želje Čebelarske zveze Slovenije, ki je vsem občinam in društvom predlagala nabavo in postavitev učnega čebelnjaka za vsako čebelarsko društvo (za lansko leto pa nabavo tehtnice).

Predsednik društva je nato besedo predal gostoma, ki sta predstavila aktivnosti in dejavnosti članov ter življenje v njunih društvih.

V obeh društvih imajo tudi učne čebelnjake in svoje prostore tako za potrebe društva, da se čebelarji tam zbirajo in družijo, poklepetajo, se dobivajo na rednih sestankih, posameznih predavanjih in delavnicah, kot za splošne čebelarske potrebe, ki se pojavijo pri delu s čebelami.

Po njunih predstavitvah so sledila vprašanja, pogovor se je razširil in sledila je razprava, ki pa se je usmerila in potekala predvsem v smeri bolezni čebel, torej kako in s čim zdraviti varojo.

Naj vam povemo, dragi bralci tega prispevka, da se učni čebelnjaki postavljajo v bližini osnovnih in srednjih šol ali na posebnih mestih, tako da jih pogosto lahko opazimo z manjšim številom čebeljih družin. S pomočjo teh čebelnjakov šole lahko izvajajo čebelarske krožke in izbirni predmet čebelarstvo, čebelarji pa jih uporabljajo za svoje potrebe in učne dejavnosti. Tako so mesto druženja tudi drugih občanov, obiskovalcev ali sprehajalcev, še posebej če je okolica zasajena z različnimi medovitimi rastlinami.

Učenci in udeleženci krožkov spoznavajo pomen čebel in drugih opraševalcev za normalno delovanje ekosistemov in na-

ravnega okolja. Z opazovanjem čebel v okolici čebelnjaka jim lahko nazorno prikažemo proces opraševanja in pomen opraševalcev za vzdrževanje biotske pestrosti okolja in pridelavo hrane.

Prav tako se seznanjajo z biologijo medonosne čebele in vlogo čebelarjev pri ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Čebelarji mentorji jim prikažejo varno in odgovorno ravnanje s čebelami ter jih poučijo o ravnanju ob čebeljem piku.

Učenci spoznajo tudi procese pridobivanja čebeljih pridelkov, kot so med, cvetni prah, propolis, vosek in matični mleček. Pri tem se poučijo o lastnostih čebeljih pridelkov ter njihovi uporabi v prehranskih, kozmetičnih in farmacevtskih izdelkih. Pomembno je razumevanje, da so varni in kakovostni čebelji pridelki lahko le naravni, brez kakršnega koli dodanja ali odvzemanja.

V lanskem letu so se novega učnega čebelnjaka razveselili učenci OŠ Jurija Dalmatina Krško in OŠ Domžale ter OŠ Cerklje na Gorenjskem. Po končanem uradnem delu delavnice je sledilo druženje ob skromni popoldanski malici.

Srečanje je kljub slabemu vremenu potekalo v dobrem razpoloženju. Vreme se je že ohladilo in zaradi obveznosti prisotnih čebelarjev do čebel – krmljenje ter obilica dela po vremenskih tegobah v letošnjem letu – se je pokazala njihova utrujenost, tako da se je naše srečanje zaključilo že kmalu po 20. uri.

Prostovoljke v Podbrezjah

Besedilo in fotografija **Jože Košnjek**

Spoznale so zgodovino Podbrezij in zgodbe znanih žena in mož, ki so živeli ali so bili na različne načine povezani s krajem.

Gorenjska koordinatorka projekta Starejši za starejši Magda Slapar iz Zgornjih Dupelj je konec septembra povabila prostovoljke iz gorenjskih društev upokojencev v občino Naklo. Nad 60 se jih na sončen jesenski dan zbralo v Podbrezjah, kjer sta jim predstavnika domačega kulturnega društva Tabor Daca in Jože Perne z besedo in filmom predstavila zgodovino in sedanjost Podbrezij, predvsem pa znamenite žene in može, ki so bili na kakršen koli način povezani s Podbrezjami in so pomembni tudi v širšem slovenskem prostoru, kot na primer sadjar in misijonar Franc Pirc, šolnik, pesnik in pisatelj Andrej Praprotnik, pisatelja Mimi Malenšek in Karel Mauser, slikarka Ivana Kobilica in še cvet drugih. Z gostjami sta se sprehodila po Ivanini poti oziroma poti kulturne dediščine. V dvorani kulturnega doma sta goste nagovorila tudi župan občine Naklo Ivan Meglič in predsednik Društva upokojencev Naklo Jože Kajin. Prostovoljke so srečanje sklenile s kosilom v Gostišču Slavka v Podbrezjah.

Turistično društvo Naklo

Festival praženega krompirja

Besedilo **TD Naklo**, fotografiji arhiv **TD Naklo**

V soboto, 2. septembra, smo se člani Turističnega društva Naklo že sedmič udeležili Festivala praženega krompirja. Tokrat so ga v organizaciji Društva za priznanje praženega krompirja, tokrat Občine Bovec in Turističnega društva Bovec, pripravili na letališču v Bovcu.

Sodelovalo je 50 ekip, povečini članov turističnih društev, društev kmečkih žena in gostiln. Pripravili so 53 različnih vrst praženega krompirja. Festival je obiskalo okoli 3000 ljudi.

Z Gorenjske smo se ga udeležile ekipe turističnih društev Naklo, Šenčur, Gorenja vas iz Poljanske doline in Gostišče Tulipan iz Lesc. V Turističnem društvu Naklo smo ga pripravili s kranjsko klobaso, narezano na kolesca. Pripravili smo tudi izlet, saj so se festivala poleg Naklancev in rednih udeležencev iz Cerkelj na Gorenjskem, Krope in od drugod udeležili tudi člani turističnih društev Kokrica in Železniki. Vseh izletnikov nas je bilo 75.

Pred prihodom na 32. svetovni festival praženega krompirja smo se ustavili v trdnjavi Kluže, kjer nam je vodnik Matjaž predstavil zgodovino trdnjave, prostora severno od Bovca in potek prve svetovne vojne v okolici Bovca. Nato smo si trdnjavo tudi ogledali.

V trdnjavi Kluže smo si ogledali muzej.

V Muzeju so nam predstavili sirarjenje na posoških planinah in proizvodnjo izdelkov v Mlekarni Planika.

Po končanem festivalu smo se ustavili še v muzeju in si ogledali zgodovinsko-etnološko zbirko Od planine do Planike. Vodnica Teja nam je na kratko predstavila izdelke Mlekarne planika, nato pa predvajala film, v katerem sta bila predstavljena sirarjenje na posoških planinah in današnja proizvodnja izdelkov Mlekarne Planika.

Pred vrnitvijo na Gorenjsko čez prelaz Predel smo si pod Napoleonovim mostom pri Kobaridu ogledali še korita Soče.

Seveda na poti domov, po stari navadi, nismo pozabili na pivo ene manjših slovenskih pivovarn v Radovljici.

Društvo za priznanje praženega krompirja kot samostojne jedi nas je ob koncu festivala povabilo na 33. svetovni festival praženega krompirja, ki bo prihodnje leto na Reki na Hrvaškem.

Folklorna skupina Podkuca

S FS Podkuca smo zaplesali v poletje

Besedilo **Danica Mati Djuraki** in **mag. Špela Eržen**, fotografije **Nadja Lamovšek**

Člani Folklorne skupine Podkuca so nas pred koncem šolskega leta povabili, naj zaplešemo z njimi v poletje. Vsi, ki smo spremljali njihov letni koncert v Kulturnem domu Janeza Filipiča, smo si potihoma zaželeli, da bi se jim lahko pridružili. Lahkotnost, ubranost, komunikacija med nastopajočimi, izvrstne koreografije, lepi kostumi in dodelane izvedbe so nas navdušili. Vsi so se izredno potrudili.

Člani najmlajše skupine so bili učenci 1. razreda osnovne šole v Naklem: Sara Bečarski, Sofija Celar, Neža Dojnik, Žiga Novinc, Ivana Plut, Tija Šeruga, Isabel Vasquez Del Castillo Lavrič in August Pagon (vsi so obiskovali dejavnost Ljudsko je kul v okviru RAP-a). Odrska postavitev Prišla je miška je združila najmlajšo in srednjo starostno otroško folklorno skupino Podkuca, saj so vsi folklorniki začeli z dejavnostjo v letošnjem šolskem letu.

V srednji otroški starostni skupini so plesali: Nik Begelj, Lucija Jošt, Tinkara Jošt, Brina Lovšin, Krištof Plut, Lenart Rožman, Nace Žiberna, Matic Falle iz 4. razreda in Ajda Kokalj iz 5. razreda.

Dejavnost je potekala tudi na podružnici šoli v Dupljah pod mentorstvom Polone Meglič in občasni pomoči Špele Eržen. Sodelovali so naslednji učenci: Maša Bostič, Mia Bostič, Žiga Cvetkov, Monika Cvetkova, Ožbej Gorenc, Tija Hvasti, Vjerona Jakupi, Mia Arh Husanović, Ema Gradišar, Maruša Lemut, Jurij Radakovič, Peter Rebolj, Monika Štrakl, Neža Cvetkov.

Leta 2018 na tekmovanju parov v ljudskih plesih z odrsko postavitvijo »Ko odsev oživi« nagrajeno koreografijo so letos predstavili dvojčici Urša in Julija Jelenc ter godec Žan Eržen.

Na državnem srečanju otroških folklornih skupin so plesalci v juniju 2023 s točko Divja baba osvojili zlato priznanje.

Naklanske ropotule, v tem šolskem letu dobitnice zlatega priznanja na državni prireditvi Napev odsev, reviji poustvarjalcev glasbenega izročila, so nastopile med 10 najboljšimi v Sloveniji, in sicer v Artičah v novembru 2022.

Plesalci starejše otroške folklorne skupine Podkuca Urša Kuzmič, Neža Zupan, Elizabeta Plut, Toni Porenta, Manca Širca, Sara Dežman, Eva Eržen, Julija Jelenc, Neža Jelenc, Urša Jelenc, Estera Perko, Pavla Poklukar, Rebeka Zupan, Justin Legat, Mirjam Legat so s plesom ugnali čarovnico. Koreografija Tadeja

Terana in izvrstna glasbena priredba Žana Eržena vedno znova gledalce navdušujeta in prevzemata.

Brez njih ni plesa: Mladi godci FS Podkuca so violinista Laura Falle in David Pahor de Maiti ter harmonikar Žan Eržen.

Prireditev se je zaključila s skupnim plesom vseh skupin in podelitvijo pohval vsakemu mlademu foklorniku in priznanj z državnih srečanj. Otroke pa je ob koncu čakalo še sladko presenečenje – okusni kifeljčki in »popsi«.

Koreografije so delo mentorjev Tadeja Terana in mag. Špele Eržen. Plesalce so vodili Polona Meglič, mag. Špela Eržen in Tadej Teran, Naklanske ropotule pa Laura Falle, Adriana Gabrščik in učiteljica Klara Maljuga. Prireditev je odlično povezovala Tereza Gosar.

Plesalcem, godcem, pevcem, koreografom in mentorjem iskreno čestitamo in jim želimo še veliko veselja in uspehov v FS Podkuca v novem šolskem letu.

Folklorna skupina Podkuca vabi k vpisu novih članov

Folklorna skupina Podkuca tudi v tem letu vpisuje nove člane tako med otroške, mladinsko in odraslo folklorno skupino, veseli bomo novih godcev in pevcev. Vpis poteka vsak **petek v oktobru med 17.30 in 18.30** v Kulturnem domu Janeza Filipiča v Naklem.

Društvo upokojencev Naklo

Pestro leto folklorne skupine

Besedilo **Veronika Abruč**, fotografije **Petra Lunar**

V letošnjem letu člani Folklorne skupine DU Naklo nismo počivali. Zavedamo se, da je ples, združen z glasbo, ena najkoristnejših dejavnosti za starejše. Do poznih let nas ohranja v dobri psihični in fizični kondiciji. Seveda pa je zraven še ljubezen do ohranjanja naše izredno bogate kulturne dediščine, saj le s tem, da smo vidni in aktivni, folklorna dejavnost ne bo zamrla.

Največkrat nastopamo v občini Naklo, seveda pa se udeležujemo tudi prireditev po različnih krajih Slovenije in folklornih festivalov v tujini.

Razveseljevali smo stanovalce Doma starejših občanov v Naklem, Preddvoru, Fužinah in Medvodah. Po navadi jim pripravimo približno eno uro programa, ki vključuje plese različnih slovenskih pokrajin, ljudsko petje z rokovnjaško skupino in predstavitev različnih noš. Ob plesu, petju in igranju radi sodelujejo. Veseli nas, da uživajo v naši družbi in da nam na njihove obraze uspe priklicati smehljaj, včasih pa tudi kakšno solzico sreče.

Bistrica ob Dravi

Večkrat smo sodelovali tudi z drugimi kulturnimi društvi občine Naklo. Turistično društvo Naklo nas je povabilo na svojo prireditev "Najlepše doma". V Podbrezjah smo sodelovali s KUD Tabor Podbrezje na prireditvi "Prešeren dan" in junija na dobrodelni nogometni tekmi. Popestrili smo otvoritev novih poslovnih prostorov podjetja NUS. Na občinski prireditvi "Pozdrav poletju" smo se predstavili s plesom in rokovnjaško skupino s pevci. Septembra pa smo izvedli kulturni program na pogostitvi občinskih jubilantov v hotelu Marinšek.

V okviru krovnega društva smo nastopili na občnem zboru DU Naklo, na otvoritvi balinišča pred Domom Društva upokojencev in seveda na slavnostni prireditvi ob praznovanju 70-letnice obstoja društva.

Zunaj občine smo se udeležili prireditev, ki jih organizira JSKD. Marca smo plesali na "Maroltovem srečanju odraslih FS" v Cerkljah na Gorenjskem, junija pa smo se v Bistrici ob Dravi udeležili "Srečanja veteranskih folklornih skupin Slovenije". Tradicionalno smo na kulturni praznik zaplesali v Kranju na prireditvi "Prešernov smenj". Potem marca v Šentvidu na prireditvi hrvaškega kulturnega društva "Da ne pozabim materine besede", junija smo bili na prireditvi "Kulturna mavrica Jesenice". Z nami so bili člani KUD Tabor Podbrezje, ki so Jeseničanom predstavili svojo "Podbreško potico".

Udeležili smo se dveh mednarodnih folklornih festivalov, in sicer konec maja v Italiji (San Remo-Bordighera), konec avgusta pa na Bledu, kjer je potekal mednarodni Folklorni festival Alpski dragulj.

Tudi v poletnih mesecih smo bili zelo aktivni. Večkrat smo v manjšem številu nastopali v "Gostilni Šestica" v Ljubljani in v "Hotelu Kompas" na Bledu, kjer za tuje goste organizirajo tako imenovane Slovenske večere. Predstavili smo jim našo kulturno dediščino – noše, pesmi in plese različnih slovenskih pokrajin. Vedno smo jih povabili k aktivnemu sodelovanju, kar so z veseljem sprejeli (tekmovanje v klobukih, učenje različnih slovenskih ljudskih plesov, igranje na rokovnjaške inštrumente – grablje, bučke, perivnik ...).

Godci v akciji

Tabor Podbrezje

Zadovoljstvo obiskovalcev, nasmeh na obrazu, aplavzi so nagrada za ves vloženi trud in razlogi, zaradi katerih se splača vztrajati.

Jesenice- Kulturna mavrica

ŠE POVABILO

Ker nismo vedno mlajši, si želimo, da dejavnost folklorne skupine z našim odhodom ne bi zamrla. S pomlajevanjem skupine želimo ohraniti našo izjemno bogato kulturno dediščino. Želimo si novih plesalcev, pevcev, godcev ... Mogoče se vidite le v eni od dejavnosti, torej plesu, petju ali igranju na različne, lahko tudi ljudske inštrumente ... Ne skrbite – za noše bo poskrbljeno! VABLJENI!!!

Z vajami smo začeli konec septembra, a nič še ni zamujenega. Plesne vaje potekajo vsak torek ob 19. uri v Kulturnem domu Janeza Filipiča Naklo. Vodja plesne skupine je g. Tomaž Abruč.

Pevske vaje (ljudske pesmi) so vsak torek ob 17.30, prav tako v Kulturnem domu Janeza Filipiča Naklo. Vodja pevske skupine je ga. Zdravka Klančnik.

Godbeniki – Rokovnjači pa imajo vaje vsako sredo ob 19.30 v večnamenskem prostoru (mala telovadnica) OŠ Naklo. Vodja Rokovnjaške skupine je g. Peter Lunar.

Hvala vsem, ki nas podpirate s svojimi obiski naših prireditev. Še posebej gre zahvala Občini Naklo in vsem donatorjem, ki nam stojite ob strani in po svojih močeh pomagate.

KD Tabor Podbrezje

Šesta razstava klekljanih čipk

Besedilo **Daca Perne**, fotografije **Joc Perne**

Na otvoritveni slovesnosti so se zbrali obiskovalci od blizu in daleč, da bi občudovali umetnine, ki so jih naše mojstrice klekljanja ustvarile s prepletanjem in vozlanjem tankih belih ali barvnih niti, podrejenih bucikam na papirju in krmilu, ki se mu reče spretni prsti, budno oko in neskončna potrpežljivost. Čipka je namreč prefinjena struktura, ki navduši šele, ko ji pridemo blizu, kar je v nasprotju z dandanašnjim dojemanjem sveta.

Tokratna razstava je bila že šesta po vrsti. Od prve skromne, ki je bila ravno tako tule v dvorani, vse naslednje pa v Pirčevi dvorani na Taboru, smo drugo posvetili velikonočnemu času, tretjo smo naslovili Čipka nekoč in danes ali čipka od krsta do krste, četrta je nosila naslov Pomlad v Podbrezjah z Mimi Malenšek, peti smo dali naslov Naklekljano med korono in tale letošnja se je spravila Pod krošnje dreves.

Naši dve mentorici sta od zgodnje jeseni do pozne pomladi vsak petek za dve uri prihajali v POŠ Podbrezje, da bi devetim tečajnicam, med katerimi sta dve mladi Emi, nesebično predajali naprej svoje znanje in potrpežljivost. Tako so bila njihova dela, v čipkah ujeta ustvarjalnost, na premišljeno in sistemsko urejeni razstavi končno prikazana, da smo jih lahko občutili in občudovali tudi mi.

Otvoritev je povezovala Simona Vogrinec, ki je povedala: »V začetku leta 2022 je Greta Mihelič odprla skupino na FB in jo poimenovala Taborske Urške, kjer nam sledi že več kot 365 članic. Med njimi nas je našel tudi g. Mirko Linec, ki je Greto poprosil, če bi se Taborske Urške lahko podrobneje predstavile. G. Mirko namreč izvaja osebni projekt za ohranitev čim več podatkov za zanamce – promovira slovensko klekljanje doma in v tujini (letos še v juliju na svetovnem kongresu čipke v Novi Gorici). S pomočjo Dace Perne, Anice Hvasti, Milene Hafnar Jerič in Grete Mihelič je sestavil dopis, v katerem so podrobno predstavili nastanek vasi Podbrezje in delovanje klekljarske skupine Taborske Urške, ki se je začelo leta 2014.

Besedilo smo pripravili v obliki zgibanke, ki je bila na voljo tudi obiskovalcem razstave. Prav tako smo poskrbeli za ponatis leta 2014 izdane zgibanke o taborskih prtih, v katerem je zapis Anice Hvasti: »Leta 2014 sem izpolnila 40 let staro zaobljubo. Cerkev Marije sedem žalosti na Taboru v Podbrezjah je tako dobila 6 novih oltarnih prtov. Vanje je všitih 96 klekljanih čipk in vtkanih približno 2500 ur dela. Pri izpolnitvi zaobljube so mi s klekljanjem pomagale tudi prijateljice. Takrat je pri podbreških ženah vzklila želja po klekljanju. Za uresničitev te želje sva s prijateljico Mileno Hafner Jerič združili moči in nastala je klekljarska skupina Taborske Urške.«

Mentorici Milena Hafnar Jerič in Anica Hvasti s Taborsko Urško in predsednico KD Tabor ob zahvali za predano delo.

Našo otvoritev je prelepo popestrila sopranistka Mateja Praprotnik Dolar s pesmima Lipa zelenela je in Tečejo, tečejo nitke, mlajši instrumentalistki Ema in Vita Plevel pa sta zaigrali na prečno flavto in violino.

Ob koncu otvoritve je bil tudi čas za ZAHVALE, za katere je poskrbela predsednica KD Tabor in jih podelila skupaj s Taborsko Urško. Prve smo namenili mentoricama Mileni Hafnar Jerič in Anici Hvasti, povezovalki Simoni Vogrinec, Greti Mihelič, ki je na FB straneh povezovalni člen, Mateji Praprotnik Dolar za čudoviti pesmi, sestricama Emi in Viti za lep instrumentalni nastop in naši Zali Jelar v vlogi Taborske Urške, ki na razstavi nikoli ne manjka, saj so si klekljarice nadele prav njeno ime. Seveda zahvala velja tudi vsem klekljaricam, ki so postavile razstavo in zanjo prispevale svoje umetnine, na koncu pa še Daci poklonile šopek za vsestransko podporo.

Vsi nastopajoči na otvoritvi 6. razstave klekljanja Pod krošnjami dreves

Dve srci v prtu za Marijo sta delo naših mentoric

Razstava je bila odprta še naslednji dan od 10. do 16. ure in je privabila številne obiskovalce. Prav tako smo bili veseli obiskovalcev na Cegelnici, kamor je Anica Hvasti prinesla dela svojih prijateljic, ki so klekljale nabožne čipke, primerne za tako razstavo. Postavili smo jih okoli kapelice, da so bile v središču slikarskih del, ki so zasedala prostor v parku. Čipka mentorice Anice pa bo tudi na razstavi slikarskih del v projektu TRGATEV 2023, ki je nastala prav za to priložnost.

Naše mojstrice klekljanja so odlično sodelovale tudi pri projektih zunaj naše občine, in sicer:

- na 11. natečaju klekljane čipke za leto 2023 v Žireh na temo »Angelčki«;
- na Velikonočnem mednarodnem čipkastem kolažu 2023 – organizator Društvo klekljaric »Idrijske čipke«. V celotnem kolažu je sodelovalo 81 klekljaric iz Slovenije, Španije, Ukrajine, Tajvana, Hrvaške in Češke;
- na 41. festivalu Idrijske čipke, ki je potekal od 16. 6. do 18. 6. 2023, kjer so sodelovale na ljubiteljski razstavi ČIPKASTIKOLAŽ metuljev. Štiri klekljarice so odšle tudi v Idrijo, kjer so se udeležile velikega skupinskega klekljanja z naslovom #pridiklekljaj;
- pri projektu Srce za Marijo na Brezjah, ki se je odmevno zaključil v nedeljo, 21. maja 2023, s slovesno mašo in blagoslovom novih prtov, sta pri klekljanju z 200 člani sodelovali mentorici Anica Hvasti in Milena Hafnar Jerič.

V jesenskem terminu načrtujemo postavitev te razstave tudi v DSO Naklo.

KUD LIK Naklo

Uspešni že četrtič zaporedoma

Besedilo **Alojzija Murn**, fotografija **J. Kurillo**

Likovniki KUD LIK Naklo smo bili že četrtič zaporedoma uspešni na bienalnem tematskem razpisu JSKD.

Po dveh letih od zadnjega razpisa za likovno področje je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD) za leto 2023 objavil nov razpis, in sicer je bila tokratna tema Polnost praznine. Kot je selektorica za gorenjsko regijsko razstavo Anamarija Stibilj Šajn zapisala v razstavnem katalogu, je ta tema »vezana na likovni prostor, na enega od osnovnih elementov likovne umetnosti, neposredno odvisnega od oblik, saj ga šele te vzpostavljajo oziroma določajo. Polno in prazno sta v zavezujočem in enakovrednem odnosu.« V likovnem prostoru pa vladajo likovne zakonitosti, ki jih mora likovnik obvladati.

Odkar deluje naše Društvo LIK, se nekateri člani s svojimi likovnimi deli prijavljajo na te bienalne razpise. Vsakič je bilo vsaj po eno delo na podlagi izbora selektorja uvrščeno na regijsko raven Gorenjske, enkrat pa na še prestižnejšo državno raven. Tako je bila prvo leto regijsko uvrščena fotografija Marjana Cigliča in pozneje fotografija Draga Paplerja (ki je prišla celo na državno raven), na zadnjih treh razpisih pa so se regijsko uvrstile slike Alojzije Murn, predsednice društva.

Slika Alojzije Murn z naslovom Model, razstavljena v Galeriji Domžale

V celotni državi vsaki dve leti poteka deset regijskih razstav, ki si jih ogleda državni selektor in izbere dela za državno tematsko razstavo, ki jo JSKD organizira naslednje leto. Ob regijskih in državnih razstavah, ki praviloma gostujejo v uveljavljenih slovenskih razstaviščih, je izdan katalog. Državne tematske razstave sodijo med najzahtevnejše likovne projekte JSKD.

Pri izboru del se upoštevajo strokovna merila, ki temeljijo na kriterijih vsebinske ustreznosti, likovne izvirnosti in likovne kakovosti. Iz JSKD Republike Slovenije prihaja mnenje, da likovna dela, izbrana za regijsko in državno raven, po kakovosti in domiselnosti formalnih rešitev praviloma ne le presegajo običajne preglede ljubiteljske likovne ustvarjalnosti, temveč se kažejo kot odlični kulturni dosežki. Tudi zato jih brez zadržkov v svojih razstavnih prostorih predstavijo ugledne galerijske in muzejske ustanove, razstave pa so dobro sprejete pri občinstvu in strokovni javnosti.

Zdi se nam prav, da se takšne pozitivne novice preko objave v našem lokalnem časopisu posredujejo tudi naši lokalni javnosti, ne nazadnje pa tudi v vednost občinski Komisiji za kulturo, da bi končno tudi za likovno področje upoštevala takšne pomembne dosežke.

Letos je bila med slikami, izbranimi na regijski razstavi Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, odprti 25. septembra v Galeriji Domžale, tudi slika Alojzije Murn.

Lovsko društvo Udenboršt

Učenci osnovnih šol v lovišču LD Udenboršt

Besedilo **Viljem Tomat**, fotografije arhiv **LD Udenboršt**

Učenci prvih razredov vseh treh osnovnih šol v občini Naklo, torej OŠ Naklo, OŠ Duplje in OŠ Podbrezje, so v okviru šolskega načrta in po dogovoru z lovci obiskali lovišče Lovskega društva Udenboršt.

Telefonski pogovor med učiteljicama Osnovne šole Naklo in Antonom Markičem, častnim članom LD Udenboršt, je potekal približno takole: »Ali bi lahko, seveda, če bo lepo vreme, v torek, 30. maja, v sklopu naravovarstvenega načrta šole učenci prvih razredov obiskali lovišče vaše lovske družine v Udenborštu?« »Nič lažjega kot to, saj bo obisk potekal po ustaljenem postopku,« je bil kratek odgovor.

Tone je poklical lovskega tovariša Viljema, ki je z veseljem sprejel to nalogo, saj sta skupaj že več kot 20 let pripravlja in izvedla take obiske. Del vzgoje je prav gotovo način predstavitve lovstva. Pomembna sta predstavitev in spoznavanje divjadi, ki v naravi prebiva v našem okolju, prav tako pa nič manj lovska kultura in lovska literatura.

Tone je z odobritvijo starešine LD Udenboršt nabavil nekaj napolitank in sadnih sokov in že sta se sončnega jutra, na dogovorjeni dan, odpeljala z avtomobilom, v katerem je bilo več deset nagačenih preparatov živali z našega območja in bližine lovskega objekta, ki ga lovci imenujejo »Račnjak«. Tam sta dve majhni jezeri, od katerih je eno ograjeno. Skozi jezera teče potoček Želin. Na otočku sredi ograjenega jezera so postavljene lesene hišice, v katerih race mlakarice valijo svoje mladiče.

V bližnji okolici je več lovskih objektov, ki jih uporabljajo lovci in so zelo primerni za predstavitev njihovega dela. Tako na majhni trati sredi gozda stoji stroj »Herkules«, ki v zimskem času skrbi, da ima divjad nekaj za pod zob – stroj namreč v določenih časovnih intervalih odvrže nekaj koruznega zrnja v svojo okolico. Nedaleč stran je majhna lopa, v katero lovci naložijo seno, prav tako za zimsko krmljenje divjadi. Le malo proč je lovsko strelišče, kjer lovci enkrat letno preizkušajo svoje lovske puške, in še lovska preža. V okolici lovske preže sta lovca po drevesih obesila preparate živali.

Tone je na začetku gozda, kjer se konča Cegelnica, v svečani lovski obleki pričakal skupino 38 učencev iz obeh razredov osnovne šole in njihovi učiteljici. Po predstavitvi in izreku dobrodošlice jim je vso pot do Račnjaka razlagal rastlinstvo, pokazal različna drevesa in jih obenem seznanjal z delom lovcev. Poučil jih je o ravnovesju v naravi in spoštljivem odnosu do nje, predvsem pa o tem, da so lovci gojitelji divjadi in da skrbijo za živali. Ko so prišli do že omenjenih objektov, so se seznanili tudi z njimi. Tudi sledi srnjadi, ki so bile dobro vidne v mehki podlagi ob robu ceste, niso prezrli.

V bližini lovske preže jih je pričakal drug lovec, ki jih je pozdravil z lovskim rogom. Najprej jim je razložil razliko v lovski opravi, in sicer med svečano in delovno lovsko obleko. Tako je opozo-

ril na znake in odlikovanja, ki jih nosi lovski tovariš na svečani obleki, in lovski znak, ki se nosi na lovskem klobuku. Povedal je, da morajo na skupnih lovih lovci nositi svetleči oprtnik, da se bolje vidijo, da se ne bi zaradi zelene obleke in slabe vidljivosti v gozdu oziroma na lovu zgodila kaka nesreča. Predstavil je tudi lovski daljnogled, lovski nahrbtnik in zložljiv stol.

Potem so šli malčki od preparata do preparata in z velikim navdušenjem poslušali razlago za posamezno vrsto živali. Tone jim je lepo obrazložil razliko med barvo, dlako, nogami, glavo in repom. Pri fazanu, veverici ali sovi otroci niso imeli težav, da jih ne bi že poznali, pri kuni in podlasici je pa bilo potrebno kar nekaj pojasnil. Ko pa so zagledali lisico, so kar v zboru zapeli tisto znano: »Lisička je ena zvita zver ...«

Mlade šolarje je zelo razveselila obešanka s sliko zajčkov. Tudi fotografije iz revije Lovec, od srnjaka, jelena, gamsa in volka do divjega prašiča, ki jih je Tone pokazal, so spodbudile razna vprašanja, na katera so dobili odgovore od enega ali drugega lovca. Pri tem je bilo posebej poudarjeno, da si lovci prizadevamo za naravno ravnovesje v prostoru in da se najprej upleni bolno divjad. Nekaj besed je bilo posvečenih tudi kinologiji, pri čemer so bili na povedano posebej pozorni tisti učenci, kjer imajo tudi doma psa.

Tone je pokazal še brošuro o sledeh živali, ki jo je potem skupaj z revijo Lovec dal učiteljicama, da lahko pozneje, tudi v razredu, rečejo še kakšno besedo o živalih in njihovih stopinjah.

Tudi o boleznih ni manjkalo besed. Ker so kar nekaj časa hodili po gozdu, so bili otroci posebej opozorjeni na to, da v gozdu lahko dobijo tudi klopa. Rečeno jim je bilo, naj se doma pregledajo, in če jih kje začne srbeti, naj starše opozorijo, da jih pogledajo, da klop ne bi bil predolgo v koži, ker jih lahko okuži.

Posebej so bili otroci veseli napolitank in sadnega soka kot posladka po malici, ki so jo prinesli s seboj. Sledilo je še skupno slikanje in v slovo je zatrobil rovski rog.

Ves dopoldan se je videlo, da so se otroci veselili učne ure v naravi. Vesela sta bila tudi lovca, saj je za lovstvo pomembno delo z mladimi.

Povsem enako je potekalo tudi srečanje z 18 osnovnošolci iz OŠ Duplje in OŠ Podbrezje. Srečali so se v petek, 2. junija. Razlika je bila edino v tem, da so se tokrat dobili v okolici Trnovca.

Kinološko društvo Naklo

Deveti tabor reševalnih psov

Besedilo in fotografije **Ljubo Meglič**, vodja skupine reševalnih psov pri KD Naklo

V organizaciji ERP KD Naklo je letos potekalo že deveto usposabljanje reševalnih psov in njihovih vodnikov pod delovnim imenom »Ob tabornem ognju«.

Tabor se je začel s prihodom, namestitvijo in razporedom v skupine v petek, 26. maja, končal pa s kosilom v nedeljo, 28. maja. Potekal je na vadišču ERP Naklo v Jurčkovem kotu, delo skupin pa v gozdovih in deponiji gradbenih odpadkov v neposredni bližini. Udeleženci so bivali v lastnih šotorih ali avtomobilih, za hrano in pijačo smo poskrbeli organizatorji.

Na letošnjem taboru je sodelovalo 60 udeležencev iz 13 slovenskih društev, GRS in 6 članov avstrijskega ORV Klagenfurt.

Razporejeni so bili v 9 delovnih skupin s po največ sedmimi vodniki, ki so jih vodili inštruktorji ali izkušeni vodniki z dolgoletnim stažem in opravljenim izpitom najvišje stopnje. Ena od skupin je vadila mantrailing po ulicah Stražišča in na Savskem otoku v Kranju. Skupine so bile na terenu od 9. ure do kosila ob 13.00 in od 15. ure do večerje ob 19.00.

Strokovno delo je bilo prepuščeno presoji inštruktorjev s poudarkom na individualnem delu z vodniki, delom na motivaciji

psov in predvsem odpravljanju posameznih napak ali motenj pri dosedanjem šolanju.

Kot organizacijski in strokovni vodja tabora ocenjujem, da je tudi ta tabor, tako kot vsi prejšnji, v celoti dosegel svoj namen: delalo se je kakovostno, inštruktorji so svoje strokovno znanje in pozornost v večini primerov namenjali specifičnim težavam.

Poleg kakovostnega dela je treba omeniti tudi prijetno in sproščeno vzdušje ter veselo druženje in menjavo mnenj ob tabornem ognju.

Vreme je bilo vse dni tabora lepo, poškodb vodnikov in psov nismo imeli.

Kinološko društvo Naklo

Tokrat nas je poplavilo

Besedilo **Ivo Pirnar**, fotografije arhiv **KD Naklo**

Zaradi stalnega poplavljanja površinskih voda na tem območju smo si že pred leti varnost zagotovili s potopno črpalko, a tokrat je voda z vso silo prihrumela z roba avtoceste.

Ujma, ki je 6. avgusta zajela skoraj celotno Slovenijo, ni prizanesla niti našemu društvu. V petek dopoldne je zalilo spodnje prostore društvene hiše, voda je segala do zgornjega roba vrat v klet, v notranjih prostorih pa več kot pol metra visoko. Naši člani so se skupaj s člani PGD Naklo hitro lotili reševanja in k sreči omejili škodo. Največ so jo utrpeli stroji, shranjeni v kleti, peč za centralno kurjavo, vrata, pohištvo ...

Od srca se zahvaljujemo vsem našim članom, ki so se ves dan trudili, da bi preprečili še hujšo škodo. Kot vedno smo stopili skupaj tudi, ko je bila škoda sanirana in je bilo treba stanje v kleti spet spraviti v prvotno. Tako so bili poligon in prostori v hiši do začetka jesenskih tečajev spet kot novi in so nove tečajnike pričakali enako kot vsako leto poprej.

Seveda brez pomoči članov PGD Naklo ne bi šlo, zato gre velika zahvala tudi njim.

PGD Duplje

Pestro poletje PGD Duplje

Besedilo **Neža Rozman**, fotografije **arhiv PGD Duplje**

Letošnji zaključek poletja je bil za Prostovoljno gasilsko društvo Duplje zelo pester.

Naj najprej izpostavimo dobre zgodbe, ki so nam krajšale dneve in noči. Prva je zagotovo dvodnevna veselica z naslovom Slovo poletju. V začetku septembra smo v petek žurali s Petrom Lovšinom in Španskimi borci, njihova predskupina so bili K.O.S.E.; potem pa še v soboto z Veselimi svati. Veselici sta bili dobro obiskani, tudi vreme je, kljub slabim napovedim, ostalo še vedno poletno, torej prijetno toplo, brez padavin.

Tisti vikend, ko smo imeli veselico, smo gostili tudi taktično vajo članic Gasilske zveze Gorenjske, ki se je je udeležilo kar 69 gasilk. Preizkusile so se v gašenju gospodarskega objekta, rešiti pa so morale tudi tri ponesrečence. Vaja je bila zelo dobro obiskana in odlična popotnica za nova znanja naših gasilk. Nato smo, prav tako kot lani, organizirali tekmovanje v sklopu Pokalnega tekmovanja starejših gasilcev in gasilk GZG. Pomerilo se je 12 moških in 6 ženskih ekip. Naši veterani so zasedli 5. mesto.

Žal pa poletje ni bilo prizanesljivo do nas z vremenskimi razmerami. S prvo večjo intervencijo smo se spopadli že v juniju, ko je veter z gospodarskega objekta dvignil pločevinasto streho in jo odnesel na eno od sosednjih hiš. K sreči poškodovanih v nesreči ni bilo, nastala pa je gmotna škoda. Nato so se v juliju kar vrstile nevihte, posredovali smo večkrat. Pomagali smo pri prevozu skavtov, ki so ostali ujeti med neurjem na sotočju Tržiške Bistrice in Save; pomagali smo pri odstranjevanju dreves s cestišča in pa nudili pomoč ob zaporah cest. Na dve hiši v vasi se je podrlo drevo, pri tej intervenciji so nam na pomoč priskočili tudi iz GARS Kranj, saj so morali dvigniti drevo z dvigalom hiab.

Potem pa je sledil nesrečni avgust. Slovenijo so zajele močne padavine, sledile so poplave in ena najhujših naravnih nesreč v zgodovini države. V Dupljah hujših intervencij ni bilo; smo pa pomagali pri evakuaciji 34 gostov iz Kampa Trnovc. Naši člani so pomagali pri črpanju vode iz objektov v domači vasi, pa tudi po drugih vaseh v občini; hkrati pa smo zavarovali nekaj objektov s protipoplavnimi vrečami.

Deset gasilcev se je v začetku avgusta odpravilo v Savinjsko-šaleško regijo, kjer so pomagali pri odstranjevanju posledic poplav – črpali so vodo, čistili prostore, odstranjevali mulj in kadavre. Nato se je še sedem gasilcev odpravilo v Črno na Koroškem, kjer so prav tako pomagali pri sanaciji objektov po poplavah. Ob koncu avgusta je ena enota odšla še v Mozirje, kjer so sodelovali pri čiščenju prostorov industrijskega obrata.

Sanacija po poplavah, Črna na Koroškem

Neurje junija v Zg. Dupljah

Poletje smo zaključili in se polni energije zapodili v jesensko delo; začeli smo že z vajami tako članov kot operative in tudi mladine. Želimo si, da bi se dobre zgodbe minulega poletja ponovile še večkrat. Da bi se lahko večkrat družili s prijatelji gasilci in s sovaščani. Obenem pa tudi, da se divjanje narave, ki smo mu bili priča, ne bi nikdar več ponovilo.

Veteransko tekmovanje v Dupljah (veterani Duplje)

Foto: Uroš Škerjanc

Slovo poletju z Lovšinom in Španskimi borci

PGD Podbrezje

Skupaj smo močnejši

Besedilo **Lučka Godnov**, fotografije **arhiv PGD Podbrezje**

V letu 2023 se je še bolj kot kdaj koli v zgodovini Slovenije pokazalo, kako neprecenljiva je vloga prostovoljnih gasilcev v naši skupnosti. Tudi v Prostovoljnem gasilskem društvu Podbrezje smo pokazali enotnost in sodelovanje v težkih časih, obenem pa smo se izkazali tudi vedno pripravljeni na zabavo in druženje v bolj sproščenih trenutkih.

Veselica za vse generacije

Avgust je v Podbrezjah že tradicionalno rezerviran za veselico. Letos ni bilo nič drugače, saj so nas v petek, 18. avgusta, in soboto, 19. avgusta, popeljali v nepozabno vzdušje tako ritmi Mambo Kingsov kot Dejan Vunjak z Brendijevimi barabami. Vsi skupaj smo se prepustili glasbi, plesu in druženju. Zahvala gre pokroviteljem, prostovoljnim delavcem, redarjem, natakarjem, organizatorjem, sponzorjem ter vsem, ki so kakor koli prispevali k izvedbi te odlične veselice. Seveda pa ne smemo pozabiti na naše zvesto občinstvo, ki se je z nami zabavalo in ustvarjalo nepozabne trenutke.

Dogajanje na veselicah v Podbrezjah

Pomladne in poletne izzive smo sprejeli z odprtimi rokami

Člani PGD Podbrezje se ne ustavimo zgolj pri družabnih dogodkih. Pomlad in poletje je bil čas intenzivnih vaj in tekmovanj, pri čemer smo pokazali, da smo pripravljeni na vsak izziv.

Na žalost pa so poletni meseci prinesli neurja in poplave, ki so prizadeli tudi našo občino. Na srečo je vreme našim krajem dokaj prizaneslo, zato so naši člani odšli na pomoč tudi na druga, bolj prizadeta območja.

Čisto prava pionirska intervencija pred počitnicami, 20. 6. 2023

Odpravljanje posledic neurja, 19. 7. 2023

Evakuacija skavtov iz kampa in pomoč poškodovanim v neurju, 13. 7. 2023

Čiščenje toče Pr' Črnet v Podbrezjah, 27. 6. 2023

Devet članov našega društva na pomoči v Komendi, 6. 8. 2023, in poplave v naši občini

Zmagoslavje na tekmovanju v Križah

Ne smemo pa pozabiti na naše uspehe na gasilskih tekmovanjih. Naša članska ekipa je na Lombarjevem memorialu v Križah 10. junija 2023 osvojila prvo mesto, kar nas napolnjuje z velikim ponosom.

PGD Podbrezje nadaljuje s svojo predanostjo in trdim delom v korist lokalne skupnosti. Zavedamo se, da smo skupaj močnejši, in se veselimo prihodnjih izzivov ter priložnosti za druženje.

Hvala vsem za podporo in na pomoč!

Člani A na Lombarjevem memorialu, 10. 6. 2023

PGD Žeje-Bistrica

Slovesni prevzem novega vozila

Besedilo in fotografije **PGD Žeje-Bistrica**

Dne 24. 6. 2023 je bil za Prostovoljno gasilsko društvo Žeje-Bistrica res poseben dan, saj smo slovesno prevzeli tako pričakovano novo vozilo GV-1.

Naše predhodno vozilo je v letošnjem letu slavilo že častitljivih 22 let. Potreba po novem vozilu je bila na mestu. Ne le da staro vozilo ni bilo primerno za prevoz članov ter otrok na raznovrstna gasilska tekmovanja, pešalo je tudi pri izvedbah vaj in intervencijah.

Pred dvema letoma smo začeli z aktivnostmi za nakup novega gasilskega vozila, ki bi zadovoljilo potrebe našega gasilskega društva. Po pridobitvi soglasja in sredstev, ki jih je zagotovila Občina Naklo, smo se podali v postopek javnega razpisa, s katerim smo želeli izbrati najprimernejšega ponudnika za nakup in nadgradnjo vozila. S ponudbo se je odzvalo podjetje Webo oz. Euro GV iz Ilirske Bistrice, s katerim smo nato sklenili pogodbo.

Novo sodobno vozilo GV-1, s podaljšano kabino za posadko, je izdelano na podvozju vozila ford transit. Vozilo je gnano na zadnji par koles, ki jih poganja dvolitrski turbo motor s 170 konjskimi močmi. Velika kabina za posadko ima dve vrsti sedežev: 4 sedeži v smeri vožnje in 3 v nasprotni smeri, od tega dva z vgrajenim izolirnim dihalnim aparatom. Vozilo je opremljeno z naprednimi komunikacijskimi sistemi, signalnimi lučmi, sireno in drugimi opozorilnimi napravami, ki bodo gasilcem omogočale hitro in varno izvajanje intervencij.

Posebno pozornost smo namenili opremi za reševanje ob poplavah in pridobili agregat ter potopno črpalko, ki nam bosta omogočila učinkovito ukrepanje. Prav tako smo poskrbeli za komunikacijsko opremo in opremo, ki je potrebna ob gozdnih požarih in tehničnih reševanjih, kot sta naprtnjača in lestev.

Vrednost celotnega vozila, vključno s šasijo in predelavo, je znašala 116.991,00 EUR. Poleg tega je bilo porabljenih še dodatnih 10.000,00 EUR za nakup gasilske opreme. Večina sredstev je bila zagotovljena iz proračuna Občine Naklo, in sicer v višini 100.000,00 EUR.

Preostali del denarnih sredstev pa smo morali zagotoviti gasilci sami. Kot večkrat doslej smo se s prošnjo za pomoč najprej obrnili na krajane Žej in Bistrice. Odziv je bil nad pričakovanji, z nesebično pomočjo in po svojih zmožnostih so skupaj prispevali delček k mozaiku nakupa novega vozila. Preprosto lahko samo rečemo – stokrat hvala! Vozilo GV-1 ni le vozilo gasilcev, pač pa tudi krajanov Žej in Bistrice.

Posebna zahvala gre tudi botrom našega vozila: Evi Škrjanc, Antonu Grosu ter Marjanu Babiču.

Velika Hvala tudi donatorjem, ki so se odzvali na našo posredovano prošnjo za donacijo dela sredstev za nakup vozila. Vsi so bili poimensko objavljeni na dan prireditve na panoju pred

gasilskim domom. Dodatno sta se donatorstvu pridružila še Goodyear Slovenija, ki je za vozilo doniral zimske pnevmatike, ter Benedičič Darko s.p., ki je poskrbel za njihovo montažo.

Zahvala tudi g. župniku za blagoslov vozila za srečno pot gasilcev.

Ob tej priložnosti se želimo zahvaliti vsem, ki ste prispevali k uspešni uresničitvi tega projekta. Brez vaše podpore, finančne pomoči in zaupanja to ne bi bilo mogoče. Prepričani smo, da bo novo gasilsko vozilo GV-1 služilo svojemu namenu in prispevalo k večji varnosti in zaščiti naše občine.

V čast in ponos nam je, da smo z nakupom novega vozila GV-1 zaključili celostno podobo našega PGD Žeje-Bistrica.

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Društvo upokojencev Naklo

Upokojenci v Selah in Borovljah

Besedilo in fotografiji **Jože Košnjek**

Najprej smo obiskali Sele pod Košuto, nato pa še velik tehnični muzej Historama v Borovljah.

Udeleženci septembrskega izleta Društva upokojencev Naklo na Koroško smo zjutraj s strahom pogledovali v nebo in upali, da bodo nalivi ponehali in da se bo nebo zjasnilo. In se je, najprej na koroški strani, kamor so bili namenjeni, nato še na naši strani. Zgodil se je lep sončen dan, pravšnji za izlet.

Po vožnji preko mejnega prehoda na Ljubelju in po klancih ter ovinkih podljubeljske doline, mimo gostilne Nemški Peter in znamenite soteske Čepe, ki je ena od najbolj obiskanih naravnih znamenitosti Koroške, je bila prva postaja v Selah pod Košuto, v eni od najbolj slovenskih vasi na Koroškem. Petdeseterica izletnikov pod vodstvom pisca tega članka se je na svoje oči prepričala, da imajo Sele zasluženo sloves ene najlepših in najbolj urejenih vasi na Koroškem. O njej in njenih prebivalci je izletnikom pripovedoval vodja občinskega urada Egon Wassner, ki je prenesel tudi pozdrave zaradi službe zadržanega župana Heriberta Kulmescha. Izletniki smo spoznali tudi tragično stran zgodovine tega kraja in njenih ljudi ter trpljenja zaradi slovenske narodne zavednosti. Vojne in protislovensko nasilje so terjale med Selani veliko žrtev. Najhujši zločin pa je bil storjen aprila leta 1943, ko so v dunajskem zaporu obglavili 13 ljudi iz Sel, Obirskega in Železna Kaple. Imenujemo jih »selske žrtve«.

Izletniki pred muzejem Historama v Borovljah

Vodja selskega občinskega urada Egon Wassner je izletnikom pripovedoval o občini in njenih prebivalcih. Vseh jih je okrog 600.

Po zasluženem postanku in obvezni kavi v kavarni in gostilni Terkel na koncu selske doline v zaselku Borovnica nas je šofer Ernest peljal nazaj v Borovlje na ogled tehničnega muzeja Historama, ki je urejen v prostorih nekdanje železarne Kestag. Muzej se razprostira na 4700 kvadratnih metrih in je eden največjih tehničnih muzejev v Avstriji. Ogled muzeja je vrnitev v zgodovino cestnega, železniškega in pomorskega prometa ter v zgodovino nekdaj zelo razvitega železarstva v Borovljah, ki so sicer poznane zaradi bogate puškarske in lovske tradicije. Muzej, ki je zasebna last, poleti v svojo ponudbo vključuje tudi vožnjo s starodobnim vlakom skozi kraje ob reki Dravi.

Po ogledu Borovelj, ki sodijo med najhitreje rastoča mesta na Koroškem – tu si vsakodnevno služi kruh več kot sto Gorenjcev – je sledil že težko pričakovani sklep izleta: okusno kosilo v gostilni Pri Slavi v Podbrezjah.

Občinska organizacija ZZB

Do Roga in Bele krajine

Besedilo in fotografiji **Jože Košnjek**

Članice in člani dupljanskega Združenja za vrednote NOB so obiskali Bazo 20 v Kočevskem Rogu in Belo krajino.

Lani so članice in člani Združenja za vrednote NOB na tradicionalnem izletu potovali po avstrijskem Koroškem. Za cilj letošnjega septembrskega izleta pa so izbrali obisk Baze 20 v Kočevskem Rogu in partizanskega letališča na Otoku pri Metliki v Beli krajini.

Izletnike je pri Lukovem domu na začetku poti do Baze 20 sprejel sodelavec Dolenjskega muzeja iz Novega mesta Jože Saje, tudi dolgoletni vodnik po pomembnem spomeniku iz narodnoosvobodilnega boja in dober poznavalec območja Roga in Snežnika, ki je največje strnjeno gozdnato območje v osrednji Evropi. Baza 20 – tako se imenuje območje 26 barak – je začela delovati aprila 1943, v njej pa je bilo do decembra leta 1944, do preselitve v osvobojeno Belo krajino, politično vodstvo narodnoosvobodilnega boja v Sloveniji, torej Komunistične partije Slovenije in Osvobodilne fronte slovenskega naroda s svojimi organi. V sami Bazi in na območju Roga je med vojno delovalo kar 24 bolnišnic, v katerih se je zdravilo več tisoč ranjencev. Skupno je v Sloveniji med vojno delovalo 110 partizanskih bolnišnic. Baza je bila varno skrita pred sovražnikom in ni bila nikdar odkrita, čeprav je bila sorazmerno blizu naseljem in so mimo nje vodile poti v Rog. V tem pogledu je bila prava mojstrovina partizanske konspiracije, pri čemer je odigral pomembno vlogo partizanski poveljnik in član partijskega vodstva Ivan Maček - Matija.

Pred letalom dakota na partizanskem letališču Dvor pri Metliki

Zgodovino Baze 20 je izletnikom predstavil sodelavec Dolenjskega muzeja Jože Saje.

Po ogledu Baze je sledila vožnja do Bele krajine, do kraja Otok pri Metliki, kjer je sredi polja postavljeno letalo DC-3 Dakota kot spomin na partizanski letališči in pristajališči Dvor in bližnji Krasinec. Z njim so zavezniška letala vozila ranjence v Italijo, še posebej v Bari, pa tudi vojaško in drugo pomoč slovenskim partizanom. V njem je bilo prostora za 16 ležišč za ranjence ali 25 ljudi, če so lahko sedeli. Na letališče Otok je vezana zgodba skoraj sto zavezniških pilotov, ki so jih partizani leta 1944 rešili iz taborišča pri Mariboru in jih po skoraj 300 kilometrih hoje po skrivnih poteh privedli do Otoka, od koder so jih septembra z letalom dakota prepeljali v Bari. Zgodba o tej poti je znana pod imenom Vranov let. Zgodovino belokranjskih partizanskih letališč in pristajališč – nekatera letala zaradi teže in mehkega terena niso uspela vzleteti in so jih morali razstaviti – je izletnikom predstavil Jože Pezdirc, domačin iz Krasinca, veteran vojne za Slovenijo, ki je tudi poskrbel, da z Dvora nismo odšli žejni.

Po kosilu v metliški gostilni Budački so se izletniki preko Gorjancev in Novega mesta vrnili domov.

Kmetijska zadruga Naklo z.o.o.

Besedilo **Simona Vučko, direktorica**, fotografije **arhiv KZ Naklo**

Na območju današnje občine Naklo so se kmetje pred 120 leti organizirali in ustanovili Mlekarsko zadrugo. Utemeljitelj zadružništva je bil duhovnik, politik in poslanec na Dunaju dr. Janez Evangelist Krek. Namen združevanja je bil podobno kot danes povezovanje manjših in srednjih kmetij pri proizvodnji, predelavi in prodaji njihovih pridelkov.

Mlekarska zadruga je uspešno delovala na našem območju med obema vojnama in prav zaradi združevanja v zadrugo so kmetje lažje prenašali takratno krizo. Po drugi svetovni vojni se je Mlekarska zadruga preimenovala v Kmetijsko zadrugo. Zavladal je sistem, ki je bil kmetu in zasebni lastnini nenaklonjen. Po takratnih zakonih in pod komunistično oblastjo je Kmetijska zadruga nekaj časa delovala celo kot kmetov sovražnik. Kmetovi upornosti in spretnosti se lahko zahvalimo, da politika ni izvedla sankcij in hujših posledic zaradi tega ni bilo. Seveda je tudi oblast kmalu popustila in Kmetijska zadruga je dobila nazaj tisto vlogo, zaradi katere je bila ustanovljena. V sedanji državi Kmetijska zadruga deluje na osnovi zakona o zadrugah brez vpliva politike in je v celoti v lasti kmetov, mora pa se spopadati s hudo konkurenco trgovcev.

Kmetijska zadruga Naklo ima v lasti 20 hektarov zemlje in nekaj nepremičnin. Zemljo daje v najem svojim članom in Biotehniški šoli v Strahinju, poslovne prostore, ki jih ima v Naklem, Goričah in na Kokrici, pa raznim podjetjem in obrtnikom. Trgovino s kmetijskim reprodukcijskim materialom, ki je v poslovni stavbi v Naklem, so oddali KGZ Škofja Loka, ker je to najboljša rešitev, saj kmetje tako lahko dobijo repromaterial po konkurenčnih cenah. Je pa trgovina pomembna pridobitev za celoten kraj, saj je dobro založena tudi z artikli široke potrošnje, predvsem Domači kotiček, kjer ponujajo pridelke in izdelke okoliških kmetij. Prav tako je dobro poskrbljeno tudi za vrtičkarje.

Kmetje na področju Kmetijske zadruge Naklo se ukvarjajo s proizvodnjo mleka, živinorejo, poljedelstvom in sadjarstvom. Kmetijska zadruga od svojih članov odkupuje samo še mleko, druge pridelke pa kmetje plasirajo na trg sami. Od 100 kmetij,

ki so včlanjene v Kmetijsko zadrugo Naklo, se s proizvodnjo mleka ukvarja 45 kmetij. Letno proizvedejo približno 10 mio litrov mleka, ki ga preko organizacije Mlekop d.o.o. (združena organizacija gorenjskih kmetijskih zadrug za odkup in prodajo mleka) prodamo v slovenske, italijanske in hrvaške mlekarne.

Združevanje v zadrugo kmetom prinese marsikatero ugodnost. Predvsem to velja za proizvajalce mleka in rejce živine. Prednost članstva je tudi pri pridobivanju certifikatov izbrane kakovosti za mleko in goveje meso. Prav tako je sodelovanje na določenih razpisih pogojeno s članstvom v eni izmed zadrug.

Čeprav je Kmetijska zadruga Naklo majhna, člani ne razmišljajo o priključitvi h kakšni večji zadrugi. Zavedajo se namreč, da bi z združitvijo prešlo na novo zadrugo tudi vse zadružno premoženje.

Združenje podjetnikov Naklo

Uspešnih 30 let podjetja Vaga d.o.o.

Besedilo in fotografije **arhiv družine Francija Grašiča**

Podjetje VAGA d.o.o. je bilo ustanovljeno leta 1993, tako da v letošnjem letu praznujemo 30-letnico delovanja.

Na začetku je bilo moje delovno mesto garaža, kjer sem se ukvarjal le s servisiranjem in pripravo tehtnic na overitev. Leta 2005 smo kupili nove, veliko večje prostore v Britofu pri Kranju, kar je močno olajšalo naše delo. V lanskem letu smo svoje poslovne prostore še razširili, dodali svoj prostor za akreditiran laboratorij ter dodatno skladišče.

Ukvarjamo se s proizvodnjo, prodajo in servisom najrazličnejših tehtnic. V našem prodajnem asortimentu ponujamo salamoreznice, vakumirke, najbolj prodajane industrijske tehtnice, med katere spadajo medicinske, trgovsko-namizne, viseče in mesarske tehtnice, paletne viličarje s tehtnico in gostinsko opremo, kot so npr. planetarni mešalniki, in še bi lahko našteval. Velik del naše prodaje predstavljajo še mostne tehtnice za kamione, ki so iz leta v leto bolj aktualne.

Po naročilu izdelujemo tudi nove tehtnice, s čimer nenehno sledimo potrebam na trgu in se tako osredotočamo na zah-

tevnejše tehtnice, ki posledično zahtevajo visoko tehnologijo, veliko specifičnega znanja in več izkušenih kadrov. Ravno to nam omogoča, da se vsaki stranki lahko kar se da najbolj prilagodimo, upoštevamo njene želje in ji hkrati ponudimo drugačnost ter edinstvene rešitve.

Trenutno nas je v podjetju 7 zaposlenih, sem pa tudi družbenik podjetja Meritve SI d.o.o., ki je podjetje z državnim imenovanjem, akreditirano za kalibracijo in overitev tehtnic. Pohvalimo se lahko tudi z velikim številom na novo pridobljenih akreditacij na področju tlaka pnevmatik, krvnega tlaka, meril dolžin, kljunastega merila in dolžinskih meril, kamor spadajo predvsem metri in tračni metri ipd.

Danes s svojimi izdelki in storitvami pokrivamo celotno območje Slovenije, zaradi potnih stroškov in vse večje gneče na cestah pa smo trenutno v fazi pripojitve konkurenčnega podjetja, kar nam bo omogočalo še večjo prisotnost na slovenskem trgu.

Veseli me, da imam ob sebi motivirane in usposobljene zaposlene, na katere se lahko vedno zanesem, ter skupaj z njimi razvijam nove projekte, saj samo to podjetju omogoča uspešno rast in delovanje. V posebno zadovoljstvo pa mi je, ko opažam, kako se vse to znanje prenaša na hčerko Anjo, ki bo skupaj z možem nadaljevala družinsko tradicijo.

Benedičič Darko s.p.

Žiganja vas 27

4294 Križe

Telefon: +386 4 59 56 280

Mobilni telefon: +386 41 729 702

vulkanizerstvo.benedicic@siol.net

Vulkanizerstvo - avtooptika

plačan oglas

plačan oglas

plačan oglas

Veliki koncert naklanskega opernega pevca

Besedilo in fotografiji **Damijan Janežič**

V juniju, ko je občina Naklo praznovala svoj praznik, je Naklanec, baritonist Domen Križaj, v kulturnem Domu Janeza Filipiča pripravil prvi veliki koncert samospevov, opernih arij in operet. Skupaj z njim sta v programu nastopili njegova življenjska spremljevalka, sopranistka Mojca Bitenc Križaj, in pianistka Andreja Kosmač.

Baritonist Domen Križaj je v preteklosti v Naklem že nastopil. A tokrat so se nastopajoči še posebej potrudili in pripravili zares odličen program, ki ga je polna dvorana poslušalcev nagradila z dolgim aplavzom.

Sopranistka Mojca Bitenc Križaj in baritonist Domen Križaj med nastopom

Med drugim sta Križajeva odpela samospeve I. Minattija Ko mislim nate, S. Samca Pomlad in S. Kosovela Večerni hlad, odlomke iz opernih arij Figarova svatba, Don Giovanni, Carmen, Faust, Andrea Chenier in Tosca ter operet Vesela vdova in Kneginja Čardaša.

Baritonist Domen Križaj je po končanem študiju medicine diplomiral na medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, obenem pa magistriral na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Trenutno je član ansambla Opere Frankfurt. Redno gostuje na opernih festivalih in v drugih opernih hišah. Prejel je številna priznanja in nagrade tako na domačih kot tujih tekmovanjih.

Pianistka Andreja Kosmač, sopranistka Mojca Bitenc Križaj in baritonist Domen Križaj

Sopranistka Mojca Bitenc Križaj je v Naklem nastopila prvič. Po končanem študiju medicine je diplomirala na medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. Obenem je študirala tudi petje in magistrirala na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Podiplomski študij petja je nadaljevala na zagrebški akademiji za glasbo. Kot solistka sodeluje z različnimi evropskimi orkestri in zbori. Na pevskih tekmovanjih je prejela že več nagrad.

»Umetne rože vržem stran«

Besedilo in fotografija **Jože Košnjek**

Tak je bil naslov septembrskega koncerta dramske igralke in pevke Urše Kavčič iz Podbrezij na vrtu Graščine v Dupljah.

Dramska igralka in izvrstna pevka Urša Kavčič iz Podbrezij, ki zadnji dve leti poklicno deluje v Lutkovnem gledališču Maribor in kot samozaposlena v kulturi sodeluje tudi pri drugih projektih, je na septembrskem koncertu znova napolnila vrt Graščine v Dupljah.

To je bil že njen četrti nastop v tem čudovitem okolju, za katero vzorno skrbita Metka in Matjaž Mavsar, kot mravlji marljiva »dupljanska graščaka«, ki sta obnovljeno graščino spremenila v kulturno središče Dupelj in občine Naklo. Pri organizaciji tokratnega koncerta sta združila moči s Kulturnim in turističnim društvom Pod krivo jelko Duplje, z Občino Naklo in njenim županom Ivanom Megličem, z Uršino družino in prijatelji. Uršina pesem je obogatila izjemen večer pod zvezdami. Po koncertu se je vsem iskreno zahvalila.

Urša Kavčič na koncertu na vrtu Graščine v Dupljah; desno njen brat Jure

Urša je nastopila ob spremljavi izvrstnih glasbenikov: brata Jureta na klaviaturah, Mateja Nagliča na kitari, Aljoša Struge na bas kitari in Miha Petroviča na bobnih. Kot gostja je nastopila interpretatorka Edith Piaf Tina Veselinovič.

Urša je v tokratni koncertni program uvrstila slovenske pesmi. Eno od njih je zapela skupaj z bratom Juretom. Naslov koncerta je bila misel Svetlane Makarovič »Umetne rože vržem stran«. Tudi sama namreč ne mara improvizacije, ampak je zagovornica izvirnosti, odprtosti, srčnosti in iskrenosti. Kdor pozna Uršo, ve, da je taka v resnici! Občinstvo je graščinski vrt zapuščalo z željo, da se Urša prihodnje leto znova vrne!

Foto: Ivan Meglič

Foto: Ivan Meglič

KD Tabor Podbrezje

Razstava grafičnih del

Besedilo **Daca Perne**, fotografije **Joc Perne**

»Grafike pod krošnjami dreves« je bil naslov izredno lepe in inovativne razstave grafičnih del, ki je sodila v predzadnji dogodek občinskega praznika in bila na ogled še 14 dni. Pripravili so jo likovniki, ki delujejo pod okriljem KD Tabor, v graščini Duplje, ki je bila izbrana že v začetku marca, ko se je začel seminar pri predanem mentorju Branku Bandlju.

Na treh predhodnih sestankih pri načrtovanju dela za leto 2023 so se skupaj odločili, da se lotijo nečesa novega – grafike.

Grafika nastane z odtisom upodobitve z matrice ali skozi matrico. Starejšim tehnikam, kot so lesorez, linorez, bakrorez in monotipija, se pridružujejo moderne, kot je serigrafija oz. sitotisk, kjer se barvo nanaša skozi sito, ki ga pripravimo tako, da nanj nanesemo posebno emulzijo, nato sitotisk osvetlimo z UV-svetlobo in na mestu, kamor smo položili film z motivom, se nam po izpiranju pokaže motiv še na situ. Po izdelavi sita se nanj nanese barva, ta pa se potem prenese na izbran material, katerega površina je sorazmerno ravna in gladka (npr. tkanina, papir, steklo, gladek les, keramika).

Otvoritveno slovesnost je vodila odlična Katarina Meglič. Za glasbeni del so poskrbeli štirje naši mladi instrumentalisti: Zala Jelar na kitari s skladbama Laura in Jazzissimo, Lovro Križnar na trobenti s skladbo Altair avtorja H. A. Vandercooka, Teja Križnar na prečni flavti s skladbo Sibirski galop avtorja P. Wedgwooda in Domen Križnar na harmoniki s skladbo Sugar plum avtorja Palmer Hughesa, ki so navdušili.

Teja in Lovro Križnar na prečni flavti in trobenti.

V uvodu nas je pozdravil in nagovoril tudi župan Ivan Meglič, za njim pa je predsednica društva Daca Perne predstavila skupino slikarjev, vključno z njihovimi preteklimi uspešnimi projekti: »Naši likovniki so ena od osmih sekcij (literarna, gledališka, glasbena, filmska, klekljarska, kulinarična – PP, naravna dediščina)

Keramičana dela Tilke Purgar

našega društva. Z logotipi so lepo predstavljene v pasici ali na stoječi zastavi. Likovniki v društvu nepretrgano delujejo že od leta 2000 in za njimi so najrazličnejši projekti in likovne kolonije, ki so pustile sledi predvsem v naših Podbrezjah. Pripravljali so tudi skupinske in lastne razstave ter opaženo sodelovali pri projektih po Sloveniji. Na 4. likovni koloniji TD so leta 2009 ustvarili vse slike za križev pot na našem Taboru, leta 2011 je Barbara Pogačnik naslikala 10 velikih platen s poliptihom, ki so služila za ilustracijo knjige po legendi o Taborski Urški, leta 2016 so se lotili portretov desetih znamenitih Podbrežanov, leta 2017 so naslikali vseh 12 kapelic, ki stojijo po naši vasi, in od leta 2012 ustvarjali dela za devet dogodkov z naslovom Narodne v sliki, pesmi, plesu in besedi. Tudi restavratorskih del smo se lotili z njihovo pomočjo in reševali kulturno dediščino.«

Tokratna razstava je prav tako sodila med večje projekte, saj so se naši člani kar nekaj mesecev pod umetniškim vodstvom Branka Bandlja učili in ustvarjali grafična dela, ki so bila na ogled. Za natančno delo in končno izvedbo ustvarjenih grafik pa je mentor v celoti prevzel tudi odgovornost.

Podbreško drevo Branka Bandlja

Skupino, ki je razstavljala svoje prve grafike, so poleg mentorja Branka Bandlja sestavljali še Metka in Matjaž Mauser, Dana Šemrov, Mija Kramarič, Angelca Križaj, Tilka Purgar, Zdravko Purgar in Ronka Kozjek. Njihove grafike, ki se tako ali drugače dotikajo narave in predvsem DREVES, so obiskovalce in vse nas zares navdušile. Vsak sklop je predstavljal svojo zgodbo, ki smo jo delno začutili sami, še bolj pa, ko nam je skrite podrobnosti, ozadje in skrivnosti razloži mgr. likovnih umetnosti Branko Bandelj. Posebna pozornost je veljala seveda »podbreškemu drevesu«. Natančneje ga poglejte na fotografiji in povejte, kakšne simbole vse skriva. Naj vam namignemo, da jih je kar pet. Tudi pri grafičnem drevesu »kriva jelka« je treba pozorno pogledati vse slike.

Opazili boste, da te grafike niso le na platnih, temveč tudi na lesu, ki ga je uporabila vodja likovnikov Ronka Kozjek. Nekaj jih je tudi na steklu in nekaj na keramiki. Posebna in lepa dela so to, vsako zase.

Ob koncu smo se vsi, še pod vtisom lepega, v objemu vrta graščine zadržali še ob Podbreški potici, jabolčnem zavitku, jabolčnem soku in slanih rogljičkih.

KT Tabor Podbrezje

Razstava nabožnih slik za Marijin praznik

Besedilo **Daca Perne**, fotografije **Joc Perne**

V soboto, 19. avgusta 2023, so naši likovniki pripravili že tradicionalno razstavo slik v parku na Cegelnici, v počastitev Marijinemu prazniku, velikemu šmarnu.

Želeli smo, da bi razstava izžarevala bližino do vseh prizadetih v naravnih katastrofah, ki so zadnji mesec prizadele Slovenijo. Prijazno smo vabili na posvečen prostor, kjer si je bilo mogoče ogledati umetnine in se pogovoriti z ustvarjalci. Tam smo bili obiskovalcem, ki jih ni bilo malo, na voljo štiri ure.

Razstava v parku na Cegelnici je bila posvečena Marijinemu vnebovzetju, ki ga praznujemo 15. avgusta, a je bila za 4 dni zamaknjena. Tokrat so se keramičnim in likovnim delom pridružila še klekljana, vsa po vrsti pa so bila umetnine, ki so nagovarjale vsaka po svoje ali v skupini.

Razstavili smo tudi pet del pokojne Barbare Pogačnik in jih postavili na začetek zgornjega dela parka, na drugo stran pa vseh 12 podbreških kapelic. Posebno mesto je Anica Hvasti izbrala za sedem klekljanih del in jih postavila ob vznožje kapelice. Posebna je bila tudi postavitev štirih del Branka Bandlja na temo krščanske simbolike. Prvo delo je bilo v tehniki

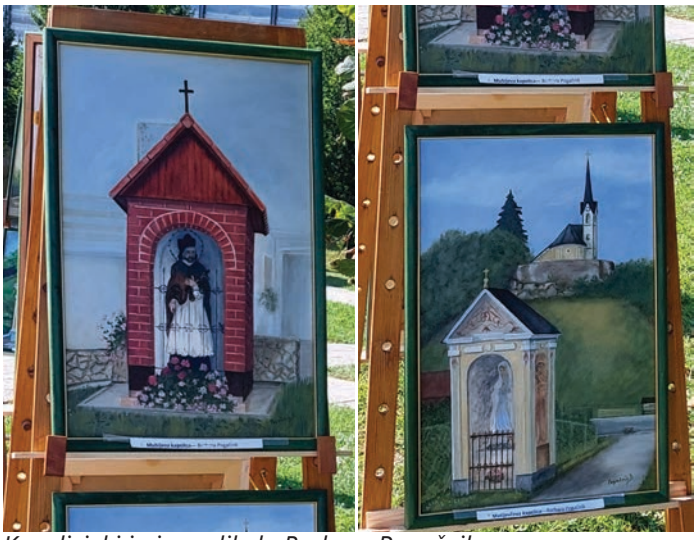

Kapelici, ki ju je naslikala Barbara Pogačnik

asemblaž, križani v maniri popart, dve deli pa v kombinirani tehniki iz starega v novo. Taka je bila vejica nekdanjih pastirjev, tokrat ozaljšana v barve, postavljena v srce in vse skupaj v večno Sonce. Vsi deli za tretjo sliko so iz Podtabora: veja, opeka, svečnik s svečko v obliki jabolka. Četrta pa predstavlja množico, ki gleda v svetlo prihodnost. Tilka Purga je razstavila svoja keramična dela od razpela na korenini trte do svečnikov, keramičnih rož in angelcev. Ob njena dela smo postavili dve sliki njene vnukinje Zale. Vsa druga likovna dela so predstavljali še Zdravko Purgar s cerkvami, Franci Markovec, Metka in Matjaž Mauser, Mija Kramarič, vodja skupine Ronka Kozjek, Dana Šemrov in Angelca Križaj. Ta nas je ob koncu povabila v svoj dom na pogostitev, ki smo jo izkoristili tudi za načrtovanje še dveh pomembnih dogodkov, ki nas čakata jeseni. Veseli smo bili lepega obiska in še posebej župana Ivana Megliča, ki si je razstavljena dela pozorno ogledal.

Branko Bandelj je dogodek uporabil še za nekakšen uradni zaključek grafične delavnice in vsem sodelujočim razdelil gradivo v posebnih mapah, za katere je dobil prestižno nagrado. Odslej bomo lahko uporabljali tudi nalepko EXLIBRIS, ki jo je oblikoval na podlagi grafike in simbolov Podbrezij.

Dupljanke uglašeno v jesen in zimo

Besedilo **Jože Košnjek**, fotografija **Gorazd Kavčič** (Gorenjski glas Kranj)

Ženski pevski zbor Dupljanke je konec maja slavil 30-letnico delovanja. Pevke se že pripravljajo na zahtevne jesenske in zimske nastope.

Ženski pevski zbor Dupljanke je konec maja na odmevnem in dobro obiskanem koncertu v avli osnovne šole v Naklem praznoval 30-letnico delovanja. Na jubilejni koncert so pevke pod vodstvom zborovodkinje Katje Klančnik Jelenc kot gosta povabile Gorenjski oktet pod vodstvom Eve Jelenc Drozg. Nekatere pevke so prejele jubilejne Gallusove značke, sam zbor pa priznanje Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in zahvalo župana občine Naklo Ivana Megliča.

Počitnic je konec in pred pevkami sta zahtevni jesen in zima. Vesele so, da so med tistimi redkimi zbori, h katerim prihajajo nove pevke iz domačega in okoliških krajev. Zborovodkinja Katja Klančnik Jelenc je zahtevna, vendar tudi razumevajoča in potrpežljiva avtoriteta zbora. Pri delu ji pomaga korepetitorka Nena Rion Dobnikar, ki kot pianistka in tudi pevka že več let sodeluje z zborom.

Pred njimi sta dva pomembna nastopa. Novembra bodo pele na regijskem tekmovanju v Škofji Loki, na praznični božični

Ženski pevski zbor Dupljanke na majskem jubilejnem koncertu v avli osnovne šole v Naklem

dan 25. decembra pa jih čaka tradicionalni božični koncert v dupljanski župnijski cerkvi skupaj z domačim moškim pevskim zborom Triglav.

KD Tabor Podbrezje

Prvi »Pokaži kaj znaš«

Besedilo **Alenka Križnar** in **Daca Perne**, fotografije **Lucija Šprajc** in **Milan Debeljak**

Na zadnjo majsko nedeljo so se v poznem popoldnevu otroci iz vse vasi zbrali v Kulturnem domu Podbrezje in prikazali različne spretnosti. Naučili so nas nogometnih trikov, pokazali mete v judu, nas s sadnimi nabodali in sadno kupo navdušili nad vključevanjem sadja v prehrano, pokazali spretnosti na hoduljah in v vodenju žoge, nas zabavali z baletom, ritmično gimnastiko, igranjem na inštrumente ter čisto pravimi čarovnijami. Prireditev so z dvema točkama popestrili tudi plesalci Plesnega kluba Tržič.

Na naši prvi tovrstni prireditvi so otroci svoje talente delili z nami. Zato gre zahvala Zali in Valu, ki sta prireditev vodila, Maruški in Lini, ki sta s plesom prebili led, Zali za igranje na kitari, Lovru za igranje na trobenti, Klari za ples na glasbo baleta Labodje jezero, Domnu za igranje na harmoniki in Emi, ki je bila pianistka.

V kratkem premoru sta nastopila plesalca, gosta dogodka, iz

Judoista

Čarodejka Jerca

Plesnega kluba Tržič, ki s svojimi plesnimi programi razveseljuje ljubitelje plesa že od leta 1998. Prva zvrst, ki jo je imel plesni klub Tržič in z njo tudi uspel ter zaradi tega zaživel z drugimi plesi, je bil akrobatski rock and roll. To je ples, ko oba plesalca izvajata akrobatske gibe. In prav to sta pokazala Maj in Sara, odlična plesalca, vice državna prvaka, ki dosegata zavidljiva mesta v Sloveniji in tujini.

Po atraktivnem premoru so nastopili še Teja s prečno flavto, Jerca in Anita s pripravo sadnih nabodal, Ula in Anže s hojo na hoduljah in vragolijami z žogo, Pika z izdelavo najboljše sadne kupe, Jerca je pokazala, da je že prava čarodejka, Val in Tjaš sta bila judoista.

Za zaključek je plesalka Ema iz Plesnega kluba Tržič predstavila še plesno točko show dance, ki izhaja iz osnov jazz baleta, dodan je še rekvizit in skupaj z glasbo potem plesalci ustvarijo zgodbo. Ema je prestavila točko, s katero že dosega najboljše rezultate doma in na tujem.

Čisto za konec sta Alenka in Sandra na oder ponovno povabili vse mlade talente, jim čestitali in jim podelili čisto prave medalje. Sladke dobrote pa so se želodčkom že tudi zelo prilegle. Barbara se je zahvalila tudi staršem, saj brez njih in njihove podpore ter spodbude vsega tega ne bi bilo. Tudi številnih

Maruška in Lina za zaključek plesa

Pika in Anita znata s sadjem

Voditelja Zala in Val

Sara in Maj sta navdušila s svojo plesno točko

obiskovalcev smo bili veseli in prepričani smo, da je naš prvi POKAŽI KAJ ZNAŠ zoral ledino.

Barbari Jelar, Sandri Mihelič, Luciji Šprajc in vodji projekta Alenki Križnar, ki so posneli tudi nekaj fotografij, iskrena hvala za predano delo. Prav tako zahvalo dolgujemo tonskemu mojstru Daretu Miheliču, ki mu je v pripravi pomagal Damir Rapič. Fotografije je posnel tudi Milan Debeljak.

Klara je plesala na glasbo Labodje jezero

Iskrena hvala plesalcem Plesnega kluba Tržič, ki so nam kljub utrujenosti, saj so se komaj vrnili s tekmovanja na Madžarskem, prišli pokazat svoje najlepše točke.

Uživali smo ob njihovi predstavi.

Ula obvlada hojo na hoduljah, Anže pozna vragolije z žogo

Vsi nastopajoči z medaljami

Modri pes iz knjižnice

Besedilo **mag. Helena Krampl Nikač**

Modri pes zelene barve v Mestni knjižnici Kranj predstavlja otroške dejavnosti, sodeluje pri spodbujanju branja in kakovostnega preživljanja prostega časa.

Šaljivi pes, ki ga je za knjižnico že leta 2002 narisal Zoran Smiljanić, se je skozi leta nekoliko spreminjal, pridobil pomenljivo zeleno barvo, z eno od svojih trditev pa postal zvest svojemu bistvu: »Jaz sem en moder pes!« (slika 1)

Na prvi pogled nas preseneti nestrinjanje med njegovim videzom in imenom – Modri pes. Sicer je videti zelen, vendar ni »zelenec«. Živi v knjižnici, veliko bere, raziskuje svet in, seveda, sodeluje s knjižničarji. In oni z njim. Hudomušno se vmešava povsod, kamor mu zaidejo tačke, in nagajivo komentira vse tisto, kar mu dovolijo. Ve, kako je biti otrok. S svojo radovednostjo in vedoželjnostjo z igro pridobiva tisto znanje in vednost, ki sčasoma postajata spoštovana lastnost: modrost.

In kar je najpomembnejše, otroci ga že prepoznajo. Vse pogosteje se ob pogledu nanj slišijo vzkliki: »Poglej, to je pa tisti iz knjižnice.«

Kratkočasne poti do modrosti

Modri pes vabi otroke na organizirane zabavne in poučne dejavnosti, ki jih knjižnica organizira v vseh svojih enotah. Otroci spoznavajo svet pravljic, pridobivajo ustvarjalne veščine in se ob raznovrstnih dogodkih tudi marsičesa naučijo. S pomočjo knjižničarjev rešujejo kvize in uganke, se pogovarjajo o knjigah in skrivnostih za njihovimi platnicami.

Modri pes na spletu

Portal Modri pes je spletno mesto, namenjeno otrokom in staršem. Staršem je omogočeno sledenje vsemu, kar knjižnica ponuja, otrokom pa želi vzbuditi željo po radovednosti, raziskovanju in branju.

• Spremljajte knjižne novosti

Nove in najboljše knjige so ves čas izposojene, rezervacije se vrstijo, zato je njihova pot vrnitve do knjižnih polic včasih zelo dolga. Na portalu lahko spremljate knjižne novosti in jih rezervirate. Registrirani uporabniki lahko knjige ocenjujete in dodajate na svoj seznam priljubljenih vsebin.

• Poiščite zanimive zgodbe

Knjižničarji med tisoči knjig za otroke in mladino skrbno izbirajo kakovostne in zanimive leposlovne in poučne knjige. Med številnimi naslovi lahko iščete po priporočeni starosti, obliki, témah, žanrih in tematski postavitvi knjig.

• Rešujte nagradne kvize in uganke

Že v zgodnjem otroštvu s prebiranjem knjig in vključevanjem v družbo spoznavamo slavne literarne junake, s katerimi odraščamo in se z njimi tudi marsičesa naučimo. Z reševanjem zabavnih in poučnih kvizov in ugank lahko otroci in starši obujate spomine nanje, se o njih pogovorite in se skupaj zabavate ob izkušnjah dveh generacij.

• Vprašajte, česar ne veste – spraševalnica ZakajpaZato?!

Otroška vprašanja so izziv in zabava. Na vsa mogoča in nemogoča vprašanja pa vendarle nimamo vedno odgovorov. V spraševalnici ZakajpaZato?! lahko postavljate resna ali malo manj resna vprašanja in poskušate odgovoriti tudi drugim. Znan rek, da več glav več ve, naj postane dobra praksa, h kateri prispevate tudi sami. Poskusite, morda vam odgovori sam Modri pes!

• Poigrajte se na spletu

Počitek in sprostitev sta pomemben del vsakršnega treninga, tudi pridobivanja modrosti. Poleg reševanja nagradnih literarnih kvizov in ugank vas Modri pes vabi tudi k igri in zabavi na spletu. Z iskanjem besed, urjenjem spomina in sestavljanjem sličic spoznavate tudi prostočasne aktivnosti Modrega psa.

• Ostanite informirani o dogajanju v knjižnici

Z naročilom na tedensko e-obvestilo lahko ostanete informirani o dogajanju v knjižnici in o novih knjižnih naslovih preteklega tedna.

Vabljeni v knjižnico!

Modri pes otroke vabi tudi v Krajevno knjižnico Naklo.

Vsak teden **v torek med 17.30 in 18.30 knjižnico obišče Pravljica na obisku.** Pravljičarka otrokom prebere pravljico, po njej pa lahko otroci tudi ustvarjajo. Ob naslednjem obisku svojo knjižničarko vprašajte o Modrem psu, kje se je potepal in kaj novega vam je pripravil. Ali preprosto to preverite na spletu, na portalu Modri pes (modripes.si). Obiščete lahko tudi Knjižnico Globus v Kranju, kjer skoraj vsak dan potekajo igrive poučne in ustvarjalne dejavnosti in druge prireditve za otroke.

Vstopanje v svet branja

Besedilo in fotografija **mag. Helena Krampl Nikač**

Glede na svoje delo in poklic se pogosto ukvarjam z mislijo, kako otrokom in staršem predstaviti pomen branja.

Vstopiti v svet branja je podobno kot branje pravljic bratov Grimm ali Andersenovih pravljic, ko pripoved bralca kar potegne v dogajanje. Ali kot se je zgodilo Mihcu v stari in novi zavezi, ko je kot hratkohlačnik stopal po prašnih izraelskih cestah, srečeval Jezusa in njegove prijatelje in se počutil kot eden izmed njih.

Vstopiti v svet branja je kot skočiti iz svojega notranjega sveta v duhovni svet nekoga drugega, ki ti da na razpolago svoje misli, védenje, spoznanja in od kogar lahko vzamemo, karkoli želimo, zato da obogatim svoj duhovni svet.

Tudi svojim otrokom sem odkrivala bogastvo, ki ga prinašajo knjige. Branje otroku, ki se ugnezdi v tvoje naročje, je nekaj najlepšega. Otrok zgodbo čuti, ne samo sliši in vidi, čuti pa tudi toplino in ljubezen tistega, ki mu bere. Vse to skupaj je razlog, zaradi katerega otrok želi poslušati isto zgodbo še in še in se je nikoli ne naveliča. Tudi ko je večji, ko se že sam spopada z lovljenjem črk, si bo še vedno kdaj zaželel, da mu beremo. In berimo mu, če le želi poslušati. Tudi ko bo sam že dober bralec, mu še vedno kaj preberimo. To pomeni vedno znova se usedati v toplo naročje ljubljene osebe, pri čemer to, kako dober je bralec – naj bodo to starši, bratje, sestre, stari starši –, sploh ni pomembno.

Tudi moje poklicno delo je povezano s knjigo. Mnogo je lepih doživetij v knjižnici, še posebno pri delu z otroki. Vse ti pokažejo: da imajo nove čevlje, da jim je zrasel nov zobek … Ko pripovedujem pravljico, so jih samo velike oči. Spominjam se punčke, ki so jo starši vpisali v knjižnico, ko še ni bila niti toliko velika, da bi videla čez izposojevalni pult. Takrat je z mamico prihajala po Pikija. Danes je odrasla in še vedno redno obiskuje našo knjižnico. Spomnim pa se tudi fanta, ki je zelo rad bral, pa mu doma niso dovolili prihajati v knjižnico, ker nekoč ni pravočasno vrnil knjig in je dobil opomin, zaradi česar so morali plačati zamudnino, ki na dan znaša 30 centov za knjigo. Mami me je na vse načine prepričevala, da si knjig ni izposodil, fant pa je pojasnil, da jih ima doma skrite pod posteljo.

Ko otroke navajamo na branje, na vstopanje v duhovni svet pravljic, poezije …, jih navajajmo tudi na uporabo knjižnice. Knjižnica danes ni samo shramba zgodb, pripovedk in romanov, ampak je veliko več. Knjižnica je središče, kjer je na razpolago vsa knjižna in neknjižna ponudba za otroke in odrasle, in prav je, da to možnost izkoristimo. Jaz pravim, knjižnica je »peš internet«.

Radi berete pravljice za lahko noč – lahko si jih izposodite v knjižnici. Pekli bi piškote – pridite v knjižnico po kuharske knjige. Greste na izlet – v knjižnici vam ponudimo knjige z idejami za družinske izlete. Šivali bi predpasnik – imamo knjige o šivanju za otroke in odrasle. Radi bi si uredili cvetlično gredico, se naučili novo pesmico, oblikovali iz gline, imeli hišnega ljubljenčka – za vsako željo vam najdemo primerno knjigo.

Pa še nekaj je pomembno. Otrok naj ima doma svojo knjižno polico. Na njej naj ima zbrane knjige, ki so čisto njegove, ki so mu ljube, domače in za katere bo skrbel kot pravi knjižničar.

Einstein pravi: »Če želite, da bodo vaši otroci bistri, jim berite pravljice. Če želite, da bodo še bolj bistri, jim berite še več pravljic.«

V spomin sestri Miriam, Frančiški Praprotnik (1924–2023)

Besedilo **Damijan Janežič**

Gospodar življenja je v nedeljo, 23. julija, v devetindevetdesetem letu, v svoj objem poklical sestro Miriam Praprotnik. Od nje so se poslovili v sredo, 26. julija, v cerkvi Vseh svetih na ljubljanskih Žalah. Pokopali so jo v grob Družbe hčera krščanske ljubezni.

Pogrebno slovesnost je vodil upokojeni nadškof Anton Stres. V nagovoru je povedal: »Sestra Miriam je svoje življenje razdala za uboge. Dokler je lahko, je ljudem lajšala telesne in duhovne bolečine.«

Sestra Miriam, Frančiška Praprotnik. Foto: Ana Ovsenik

Sestri Miriam v slovo sta spregovorila nekdanji tajnik slovenske Karitas Imre Jerebic, ki je s sestro v devetdesetih letih pogosto sodeloval pri posredovanju pomoči za Albance, in župan Občine Naklo Ivan Meglič.

Sestra Miriam je življenje posvetila bolnikom in ljudem v stiski. V njej je že od otroštva zorel duhovni poklic, a se mu zaradi političnih razmer v Jugoslaviji ni mogla takoj posvetiti. Ko pa je oblast ponovno dovolila vstop novinkam, je odhitela v samostan Družbe hčera krščanske ljubezni, k usmiljenkam v Beograd. Želela je pomagati gobavcem, zato je študirala medicino. A predstojniki so jo poslali na Kosovo in v Albanijo. Starejši Albanci se je še danes spominjajo z velikim spoštovanjem.

Sestra Miriam pri skupni molitvi v samostanu usmiljenk v Draču, v Albaniji. Foto: Jožica Ličen, Karitas

Sestra Miriam se je kot Francka Praprotnik rodila leta 1924 na domačiji Pər Tínež, na današnji Stari cesti v Naklem. Mladost je preživela v revni delavski družini, ob dveh sestrah in bratu. Kot železničar je bil zaposlen le oče. Mama, po kateri je Francka podedovala bistrost, je skrbela za družino. Preden je odšla v prvi razred, je že znala brati in pisati. Želja po izobrazbi jo je kljub težavam pripeljala na klasično gimnazijo v Ljubljano in nato na študij medicine. V času šolanja je s poučevanjem sošolk, ki so se učile težje, pokrivala oskrbnino pri sestrah usmiljenkah v zavodu Marijin dom v Ljubljani, kjer je stanovala.

V času druge svetovne vojne se je najprej zaposlila na Občini v Naklem, nato pa kot hišna pomočnica v Kranju. Ko je vojna minila, je dobila zaposlitev v podjetju Iskra v Kranju.

Oblast je po vojni začela organizirati mladinske sestanke, kjer so napadali Cerkev in papeža. Ker je mislila drugače, in to na glas povedala, so ji vzeli volilno pravico.

S posredovanjem sodelavca so ji vrnili volilno pravico in takoj nato se je vpisala na medicino. Po končanem študiju je opravila zdravniški staž, nato pa štiri leta delala kot družinska zdravnica v Središču ob Dravi.

Leta 1960, ko je oblast ponovno dovolila vstop deklet v Družbo hčera krščanske ljubezni, je odhitela k usmiljenkam v Beogradu. Predstojniki so jo poslali v Peć na Kosovo. Zaposlila se je v Bolnišnici za pljučne bolezni. Po nekaj letih dela je naredila specializacijo iz zdravljenja pljučnih bolezni in proti koncu delovanja v bolnišnici postala vodja oddelka (primarijka). Pomagala je izkoreninjati tuberkulozo in postavljati temelje Bolnišnice za pljučne bolezni v Peći.

Ko je leta 1991 prišel v Srbiji na oblast Slobodan Milošević, je morala oditi. Ravno takrat se je po petdesetih letih odprla prej nepredušno zaprta meja med Kosovom in Albanijo. Predstojniki usmiljenk so v misijon v Albanijo želeli poslati katero od slovenskih usmiljenk. Navdušena, da bo končno lahko prišla v pravi misijon, se je prva priglasila. Februarja 1992 sta s še eno, mnogo mlajšo sestro Albanko s Kosova odšli v pristaniško mesto Drač. Tam razen revščine in bolezni nista našli ničesar. Začeli sta graditi samostansko skupnost. S pomočjo dobrotnikov in Karitas srednjeevropskih držav, tudi slovenske, sta začeli dobivati živila, higienske potrebščine, zdravila, oblačila in denar. Sestra Miriam je v skromni sobici začela zdravniško službo. Ob zdravniškem delu je obiskovala revne družine in poučevala verouk.

Petnajst let je imela ob samostanu v dveh zabojnikih lepo urejeno lekarno. Ob podarjanju zdravil je najrevnejšim Albancem delila tudi osnovna živila za njihovo preživetje.

Ko so ji leta 2011, pri njenih sedeminosemdesetih, operirali koleno, je še mislila na vrnitev v njej ljubi misijon. A žal se je operacija kolena zapletla in morala je ostati v doma. Naselila se je v podeželski hiši usmiljenk v Šentjakobu ob Savi, kjer je po svojih močeh še pomagala v sestrski skupnosti. Pri starosti osemdeset let se je naučila dela z računalnikom. Ko je v pokoju imela nekaj več časa, se je posvetila karizmi usmiljenk: »Služiti Jezusu, v ljudeh, ki so v stiski.« Iskriva in pogosto nasmejana

sogovornica se je dopisovala z ljudmi iz Slovenije, Albanije, Avstrije, Nemčije in Italije, ki so bili v stiski. Ko so ji zaupali težave, jim je svetovala in se z njimi veselila, ko so težave minile. V velikem intervjuju, ki sva ga napisala ob njeni 90-letnici, je povedala: »Moč črpam v molitvi, s katero sestre prosimo za naše prijatelje in jih izročamo Božjemu usmiljenju in Marijinemu varstvu. Pri tem mi pomagata računalnik in svetovni splet, brez katerega si ne znam več predstavljati svojega apostolata.«

V pokoju je imela več časa tudi za branje knjig in časopisov. Oboževala je rusko klasiko. Redno je spremljala slovensko in svetovno politiko. Brala je virtualne dnevne časopise v slovenskem, albanskem, srbskem, nemškem in še katerem jeziku. Povedala je, da če bi ne imela redovniškega in misijonskega poklica, bi prav zagotovo študirala klasično jezikoslovje. Ko so ji pred petimi leti življenjske moči začele počasi usihati, se je iz redovne hiše preselila v Dom sv. Katarine v Mengšu, ki ga vodijo sestre usmiljenke. Od tedaj so bili njeno glavno opravilo premišljevanje, prebiranje jagod rožnega venca in molitev.

Sestra Miriam je intervju ob 90-letnici zaključila z besedami: »Gospod, hvala ti, vse si prav storil. Vse, kar je bilo dobrega storjeno z moje strani, je tvoje delo, jaz pa sem bila le neznatno orodje v tvojih rokah.«

Sestra Miriam je za svoje poslanstvo leta 2002 prejela najvišje odlikovanje Cerkve na Slovenskem, odličje sv. Cirila in Metoda, leta 2003 pa priznanje častne občanke Občine Naklo.

Akademija in podelitev občinskih priznanj

Besedilo **Občinska uprava Občine Naklo**, fotografije **Polona Meglič**

V četrtek, 22. junija 2023, smo v večnamenski dvorani Osnovne šole Naklo pripravili osrednjo akademijo ob občinskem prazniku, na kateri smo podelili letošnja priznanja Občine Naklo.

Bronaste plakete so prejeli Vinko Ušeničnik za veliko delo, opravljeno na področju varovanja narave in ekologije, Športno društvo Naklo za 50 let neprekinjenega delovanja sekcije Košarkarski klub Naklo, ter člana PGD Duplje Uroš Teran in Gašper Fajdiga, oba za dolgoletno uspešno in prizadevno delo na področju gasilstva. Srebrno plaketo Občine Naklo je prejel Ivo Črnilec za dolgoletno delo poveljnika GZ Naklo ter delovanje v PGD Podbrezje. S svojo strokovnostjo je veliko prispeval k uspešnemu razvoju gasilstva v naši občini. Zlato plaketo pa je prejel Drago Goričan, za dolgoletno delo na najrazličnejših področjih, od kinologije, aktivnosti na področju starodobnikov do športa. Dolga leta je opravljal tudi delo tajnika oz. direktorja Občine Naklo. Posebno priznanje je prejel g. Sławomir Napierała, župan prijateljske občine Nakło nad Notecia, ki je s svojim obiskom počastil naš praznik, in sicer za velik doprinos k uspešnemu dolgoletnemu sodelovanju obeh občin. Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

Poleg nagovora župana, ki je nanizal dosežke zadnjega leta ter cilje za prihodnje leto, je za nekaj besed zaprosil tudi g. Sławomir Napierało, župan občine Nakło nad Notecia. V nekaj besedah je orisal odlično medsebojno sodelovanje obeh občin in se zahvalil za skupen nastop na evropskem razpisu Erasmus, kjer je poljska občina kot nosilni partner, naša občina

pa nastopa kot partner. Upamo, da bomo na razpisu uspeli, kar bo pomenilo, da bomo dobili dodatna sredstva za še tesnejše sodelovanje. Goste smo popeljali po naši občini in jim predstavili naše aktualne investicije. Z zanimanjem so si ogledali tudi nekaj krajev zunaj naše občine.

V kulturnem programu, ki ga je zasnoval scenarist in voditelj g. Marko Kavčič, sta poleg njega nastopila še Urša in Jure Kavčič, pevska skupina Naklanske ropotulje in glasbeniki otroške skupine FS Podkuca. Naklanske ropotulje so v letošnjem letu prejele zlato priznanje na državnem tekmovanju ljudskih pevk, zato smo jih bili na osrednji slovesnosti ob našem prazniku še toliko bolj veseli. Nagrajene so bile z bučnim aplavzom.

Trgatev žametovke na vrtu Dupljanske graščine

Besedilo in fotografije **Mirko Kunšič**

Mariborska žametovka ali modra kavčina je najplodovitejša vinska mati, stara več kot 450 let. Cepiči, otroci najstarejše trte na svetu, rastejo še na 170 lokacijah na štirih celinah.

Sedmo leto raste tudi na vrtu Dupljanske graščine. Zasluga gre »graščakoma« Metki in Matjažu Mauserju, ki nadaljujeta tradicijo staršev. Ti so v 70. letih prejšnjega stoletja kupili večstanovanjsko hišo, ki je bila nekoč skromno podeželsko bivališče. Lotili so se celostne obnove in ji vrnili nekdanje kulturno poslanstvo. Od leta 1985 je Dupljanska graščina zgodovinski in kulturni spomenik.

Da so cepiči, le pet let po vsaditvi na zgornji terasi Blejskega gradu, našli pot tudi v Duplje, gre zasluga tudi Tržičanu, Branku Bandlju - Pelarju, ki si je naredil dom v Spodnjih Dupljah.

Je dirigent, scenarist, avtor, prijazni priganjalec tega dogodka, ki se je na dvorišču Dupljanske graščine, v organizaciji KD Tabor Podbrezje, zgodil zadnjo septembrsko soboto. Trgatvi je dodal še razstavo del avtorjev in avtoric, likovnikov, ki delujejo pod okriljem KD Tabor Podbrezje. To je v nagovoru povedala tudi predsednica društva Daca Perne. Ronka Kozjek, ki vodi likovnike, je dodala, da je vesela odziva in ustvarjalnosti avtorjev.

Matjaž Mauser je ponosno dejal, da je to v 45 letih obstoja galerije v pritličju Graščine že 168. razstava in da takega dogodka na njihovem vrtu in v hiši še ni bilo.

KTD Pod krivo jelko je poskrbelo za vsebinsko predstavitev v kostumih takratnega časa. Nalogo je odlično izvedel Jernej Markič. Z avtobusom so se v Duplje pripeljali tudi člani društva ljubiteljev potomk stare trte Mladovita iz Dornberga. Vinar Davorin Slejko vsako leto poskrbi, da potrgano grozdje s slovenskih lokacij v kleti doneguje do rujne kapljice. V posebne, manjše steklenice ga ročno pretočijo do 50 litrov.

Župan občine Naklo in domačin Ivan Meglič je po blagoslovu trte, za kar je poskrbel župnik Roman Kušar, odrezal prve grozde in jih odložil v brento. Da je vse potekalo, kot se za potomko najstarejše trte spodobi, je bil zraven varuh stare trte Alojz Jenuš - Slavek.

Davorin Slejko je nato dvignil mladenko, še prej ji je Slavek umil nogi, v čeber, kjer je v ritmu začela s tlačenjem letošnjega dupljanskega pridelka.

Rotarijec Branko iz Škofje Loke je opisal poslanstvo rotarijcev in sodelovanje s kolegi iz društva Tržič-Naklo. Pa tudi pot, kako je »trta miru in prijateljstva« prišla v Spodnje Duplje, v Dupljansko graščino. So pa rotarijci, po letošnjih poplavah, že blažili stiske posameznikom. Tudi Jožef Perne, predsednik rotarijske-

ga društva Tržič-Naklo, je pohvalil »dirigenta« današnjega dogodka Branka Bandlja. Le-ta je za razstavo prispeval največji triptih. V srednjega je vgradil manjši sodček z nekaj litri vina in pipico za samopostrežbo.

Župan Ivan Meglič, tudi poslanec Državnega sveta RS, je bil vesel obiska kolegov, podžupana MO Nova Gorica Antona Hareja in podžupana občine Bled Iztoka Peserla.

Kulturni utrip sta žlahtila zakonca Klančnik s petjem in igranjem na harmoniko, članice in člani FS DU Naklo in zbor iz Dornberka, v začetku pa fanfare z grajskega balkona. Vse pa je povezovala domačinka Katarina Meglič. Seveda je bil na dogodku tudi Janez Rozman iz Rodin, ki je živa blagovna znamka ročne tiskarne na Blejskem gradu, Manufaktura Mojster Janez. Spreten lobist, tako da bi se še Primož Trubar, ki mu posoja podobo, lahko kaj pri njem naučil.

Štirideset litrov golaža, ki ga je skuhala domačinka Ani Ahčin, in nekajkrat ponovljene velike porcije carskega praženca so med obiskovalci hitro našli jedce. Tudi Podbreška potica je hitro »skopnela«, v zadovoljstvo Veronike Aljančič, ene od podbreških mojstric peke potic.

P. S.: Da je vino iz sadežev najstarejše trte na svetu res unikum, pove že podatek, da je bil med izbranimi vini tudi na jedilniku večerje v čast kraljice Elizabete II., ki jo je leta 2008 na Brdu gostil takratni predsednik RS. Bil sem tam!

Mihaelov praznik v Zgornjih Dupljah

Besedilo in fotografiji **Jože Košnjek**

Po praznični maši je župnik Roman Kušar podelil Renati Košir nadškofijsko priznanje.

Nadangel Mihael, ki je skupaj z Gabrijelom in Rafaelom v cerkvenih spisih predstavljen kot nadangel ali voditelj angelov ter zmagovalec v boju s satanom oziroma hudičem, goduje 29. septembra. Mihael je zavetnik cerkve v Zgornjih Dupljah in v glavnem oltarju je upodobljen njegov boj z zmajem. Zato imajo v Zgornjih Dupljah na nedeljo, ki je najbližja prazniku, svoj praznik oziroma »smn«.

Letošnje praznovanje je bilo še posebej slovesno. Po praznični maši je župnik Roman Kušar v imenu ljubljanskega nadškofa metropolita msgr. Stanislava Zoreta izročil Renati Košir iz Zgornjih Dupelj nadškofijsko priznanje. Renata je izjemno dejaven in družbeno odgovorna oseba. Je svetnica v občinskem svetu Občine Naklo in človek, brez katerega se ne zgodi nobeno pomembnejše dejanje v župniji. Prejemnica priznanja je bila presenečena nad njim in deležna dolgotrajnega ploskanja prisotnih pri maši.

Po njej je bilo tradicionalno srečanje pri cerkvi. Znova, kar je že običaj v vasi, so se izkazale domače gospodinje in seveda tudi možje. Pa tudi mašni darovi bodo uporabljeni za vzdrževanje cerkve.

Po maši je bilo na prostoru pred cerkvijo dovolj časa za klepet in okrepčilo.

Župnik Roman Kušar izroča nadškofijsko priznanje Renati Košir.

Aktivnosti medgeneracijskega sodelovanja v Naklem

Besedilo Iris Zavelcina, fotografije arhiv LUK

V Naklem tudi poleti nismo počivali. Poskrbeli smo tako za mlade kot malo starejše.

Aktivnosti v naravi

Naj zadiši po zdravju

Izvedli smo teden počitniških aktivnosti za otroke. Otroci so se v družbi novih prijateljev zabavali na ustvarjalnih, kulinaričnih in športnih delavnicah, se tudi kaj novega naučili v poučnih uricah, preživeli čas v naravi in še in še. Dvakrat smo se odpravili na pohod do razglednika in tako združili odlično poletno rekreacijo in druženje. Na mesečni umovadbi smo poskrbeli tudi za aktivnost naših možganov.

Poletje smo zaključili z aktivnostjo Naj zadiši po zdravju. Že od nekdaj je imel vonj pomembno vlogo v preživetju človeka, tako v fizičnem kot tudi duhovnem smislu. In tudi danes je tako, čeprav v svoji vsakodnevni rutini na to niti ne pomislimo. Vonj nas nahrani, pomiri, ovije v varen objem. Z njim se sporazumevamo med seboj, izbiramo partnerja, svoj življenjski prostor, se zaščitimo, premagujemo izzive, dvignemo razpoloženje in energijo. Skupaj s certificirano aromaterapevtko in energijsko svetovalko po metodi P.E.C.A. smo odkrivali skrivnostni svet eteričnih olj, spoznali njihove esence in kako nam lahko pomagajo, tokrat še posebej s poudarkom na okužbah dihal, različnih virozah in okrevanju po bolezni.

Z jesenskimi meseci vračamo nazaj tedensko vadbo za zdravo hrbtenico, družabne večere, ustvarjalne in kulinarične delavnice. Nadaljevali bomo s pohodi v naravi. Program smo obogatili tudi z dodatnimi delavnicami za zdravje, ki bodo potekale vsak prvi petek v mesecu v dopoldanskih terminih. V septembru smo spoznavali tehnike sproščanja, v oktobru bomo pozornost namenili duševnemu zdravju, v novembru se bomo izobraževali o srčno-žilnih boleznih, v decembru pa bomo izvedli delavnico prve pomoči.

Vsak mesec vas vabimo, da poiščite naš pester program na spletnih straneh Ljudske univerze Kranj in Občine Naklo. Udeležba na dogodkih je brezplačna, obvezne pa so prijave po elektronski pošti: mck-prijava@luniverza.si ali po telefonu 04 280 48 25.

Družabne igre na počitniških aktivnostih za otroke

Pohod do razglednika

Spominska slovesnost na Bistriškem klancu

Besedilo in fotografije **Mirko Kunšič**

V torek, 25. julija, je minilo 81 let, kar so Nemci požgali tri domačije v Bistrici pri Naklem in na Bistriškem klancu umorili devet domačinov. Čez tri dni, 28. julija 1942, so iz zaporov v Begunjah pripeljali še 50 Slovencev in jih kot talce prav tako ustrelili.

V petek, 21. julija popoldne, so gardisti Slovenske vojske v Spominskem parku na Bistriškem klancu žrtvam položili venec predsednika Državnega sveta Marka Lotriča. Venec sta položili še delegaciji občine Naklo in OOZB za vrednote NOV Naklo. Himno so zaigrali člani pihalnega kvintet Slovenske policije. Harmonikar Primož Gnidovec je doživeto zaigral nekaj skladb, dogodek je povezovala Katarina Meglič.

Župan Ivan Meglič je po uvodnem pozdravnem nagovoru k mikrofonu povabil osrednjega govornika, prof. dr. Ernesta Petriča, politika, pravnika, politologa in diplomata. Ta je prepričljivo orisal tisti grozni čas, ko sta takratna Evropa in ves svet zaplesala smrtonosni ples, pogojen s takrat porojenimi ideologijami fašizma, nacizma in komunizma.

»Vsem trem je bilo nekaj skupnega – cilj posvečuje vsa sredstva. Tudi Slovenci smo bili takrat sredi svetovnega mrtvaškega plesa. Pomembno je bilo, da ga nismo začeli. Vsi ti tu pomorjeni so bile žrtve tega plesa,« je med drugim dejal Tržičan, ki je bil takrat star devet let in se še malo spominja tistega časa.

Ljudje so tako ali drugače iskali odgovore na vse te izzive, med njimi so bili junaki, pa tudi drugi. Vojna je povzročila, da so prišli na dan tudi drugačni značaji.

»Takratni mrtvaški ples je bil še posebej surov. Šlo je za naš obstoj. Če bi zmagala nemška koalicija, nas Slovencev ne bi bilo. Hitler je v Mariboru zaukazal 'Naredite mi to zemljo spet nemško!'. Spominjam se, kako smo bili leta 1942 na rasnem preverjanju, ali smo primerni za germanizacijo ali nas bodo izselili. Staršev, ki sta znala nemško, takrat niso izselili. Tako je to potekalo. Številna mesta v Sloveniji so, zaradi razlik, ki so jih ljudje čutili, sovraštva in zločinov, posejana z grobovi, grobišči, kraškimi jamami, rudniki, kot je Huda jama. Kazalo je, da se bomo po drugi svetovni vojni in osamosvojitvi znebili teh bremen, ki so silovita tragedija za naš narod. In zdaj, ko gledam nazaj, vidim, da te poti nismo prehodili. Nismo prišli do sprave s stiskom rok med takratnim predsednikom Milanom Kučanom in nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem, da bo zdaj vse v redu, če bomo prek vsega tega potegnili preprogo in bo vse pozabljeno. Danes smo bolj razklani kot pred 20 leti. Taka sprava, kot je bila zamišljena takrat, ni mogla dati rezultata. Za pravo spravo je potrebna resnica. Srčno upam, da bomo ob stoletnici tega in drugih dogodkov mrtvaškega plesa v Sloveniji bliže drug drugemu, da bomo razumeli tisti čas,« je povedal prof. dr. Ernest Petrič.

Govor pa zaključil, da je tudi vojna v Ukrajini strahotna pretnja, da se kaj takega ne bi ponovilo. Žalosti ga prepoved, ukinitev spomina na pobite in zamolčane. Po njegovem je zakonodajno povsod po svetu že rešen problem sovražnega govora in tudi pri nas ni potrebna nobena sprememba.

»S srčno kulturo lahko pripomoremo, da bomo bolj tolerantni, nežaljivi in nesovražni. To nas bo odpeljalo od tega, kar se danes dogaja,« je sklenil nenapisani govor dr. Ernest Petrič.

Občinska organizacija ZZB NOB Naklo

Spominska slovesnost v Strahinju

Besedilo in fotografije **Greta Fister Štamulak**

V nedeljo, 17. 9. 2023, smo v organizaciji Zveze združenj borcev za vrednote NOB Naklo počastili spomin na ubite borce 2. bataljona Kokrškega odreda, padle v bitki v Udin borštu 13. in 14. 9. 1942.

Bataljon se je 12. 9. 1942 v mraku odpravil izpod Storžiča v dolino, da bi se oskrbel s hrano. Bila je že trda noč, ko so prispeli na cilj, v Smukov mlin. Proti jutru so se z obloženimi nahrbtniki vračali proti Storžiču. Zaradi stiske s časom si je čez dan bataljon poiskal zavetje v Udin borštu, zvečer pa naj bi napadli žandarmerijsko postajo v Dupljah. Zaradi izdajstva so Nemci že 13. 9. 1942 dopoldan, bilo jih je več kot 5000, obkolili ta del gozda. Partizanom, ki jih je vodil komandir 1. čete Janez Perko iz Dupelj, se ni uspelo prebiti iz obroča in odločili so se za boj do konca. Tako je v tem neenakem spopadu od 60 partizanov padlo 22 borcev, pet se jih je rešilo, ostale so Nemci ujeli, jih odpeljali v begunjske zapore, kjer jih je bila večina kmalu ustreljena, preostali pa so bili odpeljani v koncentracijska taborišča.

Po himni, uvodnem nagovoru in polaganju venca je stopil pred mikrofon slavnostni govornik mag. Borut Sajovic. V svojem govoru se je dotaknil tudi sprave in poudaril, da imajo polna usta sprave predvsem politiki s svojimi cilji in interesi, bil je kritičen do tistih, ki v spravi vidijo enačenje osvoboditeljev in sodelavcev okupatorja; enačenja ni bilo, ne sme in ne more biti. Ob tem je zrecitiral pesem Fani Okič:

Mi nismo hoteli sovraštva in kletve,
mi nismo hoteli požganih domov,
mi nismo hoteli uničene žetve,
mi nismo hoteli solza, ne grbov.

Po kratkem opisu dogodka je še poudaril, da je naloga vseh nas, da ohranimo hvaležen in spoštljiv spomin na partizanski boj za svoje otroke, vnuke in zanamce ter ostajamo v duhu, kaj

je prav, da ostanemo kot narod. Svoj govor je zaključil z recitacijo Prešernove pesmi Elegija svojim rojakom.

Zemlja kranjska, draga mati!
Kdaj bo utihnil najin jok?
Al kdej bova vidla vstati
bratov jaz, ti čast otrok?

Spominsko slovesnost so s kulturnim programom in s prisrčnim nastopom popestrili otroci OŠ Naklo z deklamacijami in glasbeno točko na harmoniki pod vodstvom mentoric Karle in Stanke, Domen je zaigral nekaj pesmi in skladb na diatonično harmoniko, Romana pa nas je z recitacijama popeljala v čas polpretekle zgodovine.

Janko Vrhovec, sin preživelega partizana Staneta Vrhovca, udeleženca bitke v Udin borštu, je čustveno doživeto prebral odlomek iz zapisa očetovih spominov na to nepozabno krvavo tragedijo.

Ob koncu kulturnega programa je Katja, ki je vodila in povezovala program, povabila vse udeležence na druženje ob kranjski klobasi, sladkih prigrizkih in sproščenem klepetu.

Rotary klub

Defibrilatorja AED v Strahinju in na Cegelnici

Besedilo **Jure Renko**, fotografije **arhiv Rotary klub Tržič-Naklo**

V sodelovanju z Rotary klubom Tržič-Naklo, Vaškim odborom Cegelnica, Občino Naklo in predvsem donatorjev, ki so se velikodušno odzvali na naš skupni projekt, smo uspešno postavili napravi AED v Strahinju in na Cegelnici. Iskrena HVALA!

Obe napravi sta bili v mesecu juniju, v sklopu praznovanja občinskega praznika, slovesno predani v uporabo Občini Naklo oziroma njenemu županu, g. Ivanu Megliču. Ob tej priložnosti smo občanom predstavili delovanje in ravnanje z avtomatskim defibrilatorjem ter temeljne postopke oživljanja.

Predstavitev oživljanja

Predaja defibrilatorja županu, g. Megliču

AED Strahinj, lokacija: središče vasi »Pod vaško lipo«

AED Cegelnica, lokacija: križišče »Y« pri Konjarjevih

Defibrilator AED sredi novembra tudi v Podbrezjah

Končni cilj našega projekta »DAN ZA ŽIVLJENJE« je pokritost občin Naklo in Tržič z defibrilatorji AED, kot to priporoča Svetovna zdravstvena organizacija WHO. AED naj bi bil dosegljiv v treh minutah od trenutka, ko zaznamo potrebo po »resetiranju« srčne mišice. Takojšnja in pravilna masaža srca v kombinaciji z uporabo defibrilatorja bistveno poveča možnost preživetja bolnika, ki mu je srce zastalo ali mu vibrira v nepravilnem ritmu.

V letošnjem letu ima naš Rotary klub v načrtu postavitev še enega defibrilatorja, in sicer pri kmetiji Matijovc v Podtaboru v Podbrezjah. Podbrezje so dolga vas in doslej je postavljen le defibrilator na Gasilskem domu. Zaselki Podtabor in Britof pa tudi Dolenja vas so od njega precej oddaljeni. Prva dva bomo pokrili z AED-jem pri kmetiji Pr' Matijovc, izvedli bomo tudi tečaj oživljanja. Tečaj in primopredaja sta predvidena v četrtek, 16. novembra.

Lokacija AED-ja naj bi bila čim bližje točkam, kjer se zbere več ljudi ob športnih ali kulturnih dogodkih, na turističnih destinacijah ... V neposredni bližini kmetije je nogometno igrišče pa obe cerkvi, farna in taborska, blizu je tudi Kulturni dom. Tudi zadnji podbreški zaselek Klanec ni zelo daleč. Severni del vasi Podbrezje bo s tem defibrilatorjem torej solidno »pokrit«. Tečaj oživljanja pa bo obnovil to znanje pri Podtaborčanih in Britovčanih.

Rotary klub del sredstev za defibrilator in tečaj vedno zbere v lokalnem okolju, del po navadi prispeva tudi Zavarovalnica Triglav iz preventivnih sredstev, del sredstev pa namenimo iz lastne klubske članarine. Tudi v tem primeru se bomo obrnili na donatorje, pomoč je že obljubila tudi Občina Naklo. Na našo e-pošto rctrzicnaklo@gmail.com že zdaj lahko sporočite svojo pripravljenost na donacijo. Z donatorji bomo sklenili donatorske pogodbe, ki so tudi podlaga za opravičene donacije pravnih subjektov.

V nadaljevanju bo izdelana še zloženka, v kateri bodo navodila za ukrepanje ob zastoju srca in zemljevid občine Naklo z vrisanimi in opisanimi postavljenimi defibrilatorji. Zloženko bodo dobila vsa gospodinjstva v občini Naklo. Omenjeno publikacijo smo že izdali za občino Tržič in je bila zelo dobro sprejeta.

Že zdaj vabimo vse, posebej pa prebivalce severnega dela Podbrezij, da se nam pridružijo na dogodku 16. novembra na kmetiji Pr' Matijovc. Izvedeli bomo veliko koristnega. Življenje lahko vsakogar postavi v situacijo, ko smo priča zastoju srca našega najbližjega, in v takih primerih s svojim znanjem in pravilnim hitrim ukrepanjem lahko rešimo življenje. Ali je sploh kakšna stvar lahko več vredna?

Policijska postaja Kranj, Pisarna Naklo

Varno na cesti

Besedilo **Roman Andoljšek, vodja policijskega okoliša**, fotografija **arhiv PU Kranj**

Tokrat začetek novega šolskega leta ni potekal v povezavi s covidnimi ukrepi. Podoben je bil začetkom iz prejšnjih let, opazili pa smo kar nekaj nepravilnosti pri upoštevanju cestnoprometnih predpisov.

Očitno je bilo, da kljub prisotnosti Policije in Medobčinskega redarstva Radovljica nekateri učenci, predvsem na območju OŠ Naklo, pri vožnji s kolesom ne uporabljajo zaščitne kolesarske čelade. Na skirojih se nekateri vozijo v šolo (tudi popoldan) po dva, prav tako na kolesih. Teh pred šolo ne zaklepajo, tako da so lahka tarča tatov.

Naj pripomnim, da so za mladoletnike odgovorni starši, skrbniki … in lepo bi bilo, če bi jih ti poučili o varnostnih ukrepih. Ko jim kupite prevozno sredstvo, kolo, e-skiro ali kolo s pomožnim motorjem, s tem prevzamete tudi določeno odgovornost. V zadnjem obdobju beležimo veliko tovrstnih udeležencev v cestnem prometu, ki so tudi udeleženi v prometnih nesrečah. Poskrbite, da bodo vaši otroci varni, saj ob rednem policijskem nadzoru opažamo, da skorajda ni otroka, ki bi upošteval prometne predpise. Na e-skiroju so pravila enaka kot za vožnjo s kolesom, torej je treba nositi zaščitno čelado in se voziti po kolesarski stezi, če pa te ni, pa ob desnem robu vozišča.

Vse ostalim udeležencem v prometu pa tudi tokrat velja poziv, da naj odrasli s svojim vzgledom in obnašanjem v prometu posredujemo čim več znanja našim otrokom, ki se tako tudi največ naučijo. Smiselno je, da starši na igriv način prikažejo otrokom osnovna pravila: prečkanje vozišča, uporabo čelade, hojo po pločniku za pešce, uporabo jahačev in varnostnih pasov ter drugo.

Na cesti so že kar nekaj časa »nove« talne označbe, za katere nekateri ne vedo, kaj točno zahtevajo od uporabnika cestišča. Črtkana – prekinjena talna označba ob desnem robu vozišča označuje pot kolesarjev in je na nekaterih delih tudi označena z barvo ali likom kolesarja. Voznik z avtomobilom vozi čez omenjeno označbo, in sicer čim bližje desnemu robu vozišča ter na varni razdalji od njega – kot doslej.

Ko voznik dohiti kolesarja, ga z nakazanim levim smernikom prehiti po levi strani, nato pa se vrne na desno stran prometnega pasu, kjer ponovno vozi čez talno označbo, ki označuje kolesarsko pot. Vožnja znotraj (levega ali desnega pasu) je nepravilna in pomeni kršitev cestnoprometnih pravil.

Policisti se bomo v okviru predavanj in srečanj na osnovnih šolah potrudili, da predstavimo celotno problematiko tako, da bo kar najbolj razumljiva. Starši pa dodajte svoj kamenček v mozaik varnostni, da bomo brez nesreče prikorakali do konca šolskega leta.

Želim vam varno počutje.

Športno društvo Naklo

13. občinsko prvenstvo v bovlingu

Besedilo in fotografije **Primož Povše**

V soboto, 17. 6. 2023, je Športno društvo Naklo ob pomoči igralcev sekcije za bovling v Hotelu Marinšek ob občinskem prazniku Občine Naklo organiziralo že 13. občinsko prvenstvo v bovlingu.

Najboljši igralci in igalke v občini Naklo so tudi v letošnjem letu pokazali odlično igro ter veliko srčne tekmovalnosti. V ženski konkurenci je v letošnjem letu prvo mesto osvojila Romana Pavlin pred drugouvrščeno Darko Jakop in tretjeuvrščeno Marjeto Zelnik. V moški konkurenci je znova zmagal Bojan Škulj, drugo mesto je osvojil Frane Pavlin in tretje mesto Matic Žižek.

Vsi sodelujoči so se po končanem tekmovanju poveselili ob dobri hrani in pijači na terasi Hotela Marinšek, najboljši pa so prejeli lepe in zaslužene nagrade ter pokale, ki jih je podelil podžupan Občine Naklo Primož Povše. Vsem udeležencem se zahvaljujemo za odlične športne boje v upanju, da se naslednje leto spet vidimo.

Prihodnje leto bomo zaradi večjega zanimanja organizirali dve tekmovanji, eno v mesecu januarju in drugo v mesecu juniju, ko praznuje Občina Naklo.

Športno društvo Naklo

Turnir v prstometu

Besedilo in fotografiji **Primož Povše**

Ob letošnjem občinskem prazniku v Občini Naklo je Športno društvo Naklo organiziralo 4. občinsko tekmovanje v prstometu.

Vsako leto se število prijavljenih povečuje in tako je bilo tudi to leto. Dne 21. 6. 2023 smo v Mladinskem športnem parku pod novim šotorom organizirali turnir prstometa v dvojicah. Prijavljenih je bilo 12 ekip, skupaj torej 24 tekmovalcev. 1. mesto je osvojila dvojica Rajko Žebovec in Štefan Žižek, 2. mesto je osvojila dvojica Borut Debeljak in Tomaž Benegalija, 3. mesto Aleš Kokalj in Stane Černilec, 4. mesto Mirko Rakovec in Darko Ivanc.

Vsi udeleženci so dobili bon za hrano in pijačo, najboljši pa zelo lepe nagrade podjetij, ki delujejo na območju občine Naklo. Vsem se najlepše zahvaljujemo in upamo, da se bomo v naslednjem letu videli v še večjem številu.

TVD Partizan Duplje

23. Tonetov memorial

Besedilo **Tomaž Bajželj**, fotografija **Teja Škrjanec**

Prva sobota v mesecu juniju je že tradicionalno namenjena tenisu, kajti na ta dan poteka tradicionalni Tonetov memorial, v spomin na našega pokojnega igralca Toneta Rozmana (Tominca).

V letošnjem letu se je izvedba turnirja zaradi slabega vremena prestavila na drugo soboto v mesecu juniju, na 10. 6. 2023. Teniškega turnirja v dvojicah, ki ga organizira TVD Partizan Duplje, se je udeležilo osem igralcev, ki so v sončnem vremenu odigrali številne zanimive in napete dvoboje.

V začetku so odigrali štiri kroge, nato sta sledila polfinalna obračuna in mali ter veliki finale. Zmage sta se na koncu veselila Aleš Kavčič in Borut Lužovec, ki sta v finalu premagala Romana Perneta in Anžeta Rozmana. V »bitki« za tretjo mesto sta se zmage veselila Jani Luskovec in Matic Kuhar, ki sta premagala Tomaža Bajžlja in Draga Studena.

Turnir smo zaključili v veselem vzdušju in ob dobrotah, ki nam jih je spekla Marta Rozman, žena pokojnega Toneta. Veseli smo bili obiska in govora predsednice društva TVD Partizan Duplje, gospe

Fani Vreg. Na koncu se zahvaljujem še Turistični kmetiji Trnovc, ki nam že vsa leta omogoča izvedbo tega teniškega turnirja.

Vse udeležence turnirja in tudi druge amaterske teniške igralce pa vabim, da se nam pridružijo prihodnje leto na 24. Tonetovem memorialu.

Športno društvo Naklo

Sekcija Košarkarski klub Naklo

Besedilo in fotografije **Primož Povše**

Košarkarska sekcija Naklo letos obeležuje 50 let svojega delovanja, za kar je letos junija, na slavnostni akademiji ob občinskem prazniku, prejela bronasto plaketo Občine Naklo. Priznanje je v imenu sekcije prevzel zdajšnji vodja in predsednik Športnega društva Naklo Primož Povše.

Začetek aktivnega igranja košarke v Naklem lahko datira v leto 1973, ko je nekaj posameznikov prepričalo skupino mladih krajanov, da je v Naklem dovolj talentov za igranje te lepe športne igre.

Takrat se je oblikovalo prvo člansko moštvo v takratnem TVD Partizan Naklo. Z začetka leta 1974 datira uradni zapisnik prve prvenstvene tekme igralcev Košarkarskega kluba Naklo v Gorenjski ligi. Takratni glavni igralci so bili: Jože Mohorič – kapetan ekipe, Marko Ažman, Boris Boštar, Sašo Gantar, Janez in Marjan Marinšek, Bojan Rozman, Stane Slapar in Brane Uranič.

Vse od takrat pa do danes košarka v Naklem ni zamrla. V Športnem društvu Naklo se je oblikovala Košarkarska sekcija. Nekaj časa sta delovali v klubu dve ekipi – članska in mladinska. V vrstah kluba se je zamenjalo kar nekaj generacij in izjemnih posameznikov, ki so iz tega kluba odšli igrat košarko drugam. Košarkarska sekcija Naklo je v svoji 50-letni zgodovini dosegla vrsto odmevnih rezultatov na Gorenjskem, bili so večkratni prvaki Gorenjske, Kranja. Vrsto let igrajo tradicionalno košarkarsko tekmo ob občinskem prazniku s Policijsko postajo Kranj. V nekaterih obdobjih je bilo v klubu toliko igralcev, da so v ligah Gorenjske sodelovali s tremi ekipami – veterani, starejšimi in mlajšimi. Danes deluje ena ekipa, ki ima še vedno 20 aktivnih igralcev.

Nogometni klub Naklo

1. memorial Draga Koštruna

Besedilo **Boštjan Slak**, fotografije **arhiv NK Naklo**

Nogometni klub Naklo se je s turnirjem mlajših selekcij pred kratkim poklonil spominu na pokojnega dolgoletnega trenerja Draga Koštruna.

Nogometni klub Naklo je v soboto, 10. junija, organiziral 1. memorial Draga Koštruna, nogometni turnir v spomin na dolgoletnega trenerja in vzornika mladih nogometašev. Drago Koštrun je bil trener NK Naklo več kot 20 let in je v tem času izobrazil številne generacije nogometašev, ki so se pod njegovim vodstvom udeleževali različnih tekmovanj in dosegali odlične rezultate. Njegova strast do nogometa in vzgoje mladih je bila neizmerna in je pustila globok pečat v srcih vseh, ki so ga poznali.

Turnirja se je udeležilo več kot 150 otrok iz petih nogometnih klubov: Nogometnega društva Ilirija 1911, Nogometnega kluba Bled, Nogometnega kluba Sava, Nogometnega kluba Velesovo Cerklje in domačega Nogometnega kluba Naklo. Tekme so potekale v treh starostnih kategorijah: U9, U11 in U13. Pravico je delil uradni sodnik Miha Kalan, tekme pa si je ogledalo več kot sto gledalcev.

Turnir je bil poln zanimivih in napetih tekem, ki so pokazale kakovost in talent mladih nogometašev. V skupini U9 je zmagalo moštvo NK Sava pred ekipo Draga Koštruna, sestavljeno iz igralcev klubov, v katerih je Drago deloval najdlje (ekipa Naklega in Save), domačim NK Naklo in Ilirijo. Tudi v skupini U11 je bila najboljša Sava, ki se je uvrstila pred Ilirijo, domačini NK Naklo in NK Bled. V skupini U13 pa je zmagal Bled pred NK Velesovo Cerklje, NK Sava in NK Naklo.

Zmagovalni pokal je selekcijam Save podelila soproga pokojnega Draga Koštruna Tatjana Koštrun, ki se je zahvalila organizatorjem in udeležencem turnirja za lepo gesto v spomin na njenega moža. Predsednik Nogometnega kluba Naklo Boštjan Slak je povedal, da je turnir uspel, pri čemer imajo velike zasluge starši otrok, ki so pomagali pri organizaciji turnirja, pa tudi Občina Naklo in sponzorji,

Poslikani obrazki

Tatjana Koštrun – podelitev

ki so ga prav tako podprli. Pohvalil je tudi delo trenerjev Miha Majnika, Denisa Mikiča, Petra Krasiča in Jake Krajnika, ki skrbijo za razvoj nogometa v Naklem.

Turnir je bil predvsem priložnost za druženje in zabavo mladih nogometašev in občinstva. Organizatorji so poskrbeli za napitke, pogostitev in posebni zanimivosti – striženje las ob igrišču, za kar gre zasluga fantom iz ekipe Underground barber, in poslikavo obraza, za kar pa so poskrbele animatorke iz igralnice Tia. Vsi prisotni so se strinjali, da je bil to lep način, da se spomnijo Draga Koštruna in njegovega prispevka k nogometu v Naklem.

V nogometnem klubu Naklo upamo, da bo memorial Draga Koštruna postal tradicionalni dogodek, ki bo ohranjal spomin nanj in njegovo delo ter spodbujal razvoj mladinskega nogometa v regiji.

Borbena igra

Frizerji v akciji

Skupinska slika U13

Skupinska slika U9 in U11

Waldorfska šola, OE Gorenjska

Prvi šolski dan

Besedilo in fotografiji **Alenka Petrinjak, učiteljica**

Na prvi šolski dan v šolskem letu 2023/2024 je v Waldorfsko šolo OE Gorenjska ponovno zakorakalo 168 učencev in učenk.

Sijalo je sonce in sijali so obrazi ob ponovnem snidenju prijateljev. Šolski prag je letos prvič prestopilo 22 prvošolk in prvošolcev. Zanje in za njihove starše smo na ta posebni dan ob enajsti uri pripravili slavnostni sprejem. Učenci in učenke so prvošolce pozdravili s pesmimi, poseben nagovor pa jim je namenila razredničarka gospa Tanko. Na slavnostnem dogodku je zbrane pozdravila ravnateljica šole gospa Branka Strmole Ukmar, dobrodošlico pa jim je izrekel tudi župan občine Naklo gospod Ivan Meglič.

Prvošolci so se po sprejemu odpravili v razred, kjer so imeli že pravo učno uro in slavje s torto. Prvošolce in njihove starše so pozdravili in jim nekaj besed o varnosti v prometu namenili policisti enote Naklo, in sicer gospod Roman Andoljšek in sodelavca. In kot se za rojstni dan šole spodobi, so se vsi učenci in učenke ter učiteljski kolektiv posladkali s torto.

Petkov prvi šolski dan smo lepo zaključili, vtise in pogovore smo med vikendom lahko podoživeli in v ponedeljek res začeli novo šolsko leto. Naj bo lepo za šolarje, učitelje in starše.

Osnovna šola Naklo

Festival TPLG

Besedilo in fotografije **mentorica Daša GM in 22 članov**

Na OŠ Naklo že od same ustanovitve šole deluje turistični krožek. Vsako leto se člani in mentorica udeležijo festivala »Turizmu pomaga lastna glava« in naredijo projekt na neko vnaprej dano temo. Tako je bilo tudi v lanskem šolskem letu, ko smo v februarju mesecu ustvarili odličen projekt z naslovom »Gozdna športna pot Naklo«.

Tema letošnjega festivala Turizmu pomaga lastna glava je bila »Športna doživetja krepijo mladinski turizem« in se nam je od vsega začetka zdela zelo prijetna.

V občini Naklo nimamo nobene tematske športne poti, zato smo se člani krožka in mentorica odločili, da naredimo na hribčku Štucel gozdno športno pot.

Najprej smo s svojo idejo obiskali župana občine – gospoda Ivana Megliča. Njemu se je zdela naša ideja imenitna. Povedal nam je, da na Občini že dlje časa premišljujejo o športni poti nekje v občini. Spodbudil nas je, naj idejo razvijemo in mu na koncu raziskovalno nalogo prinesemo na vpogled.

Večkrat smo obiskali in prehodili Štucel. Pot smo vrisali na ze-

mljevid, predvideli smo 5 športnih postaj z različnimi sonaravnimi napravami in vse te postaje tudi narisali.

Na razgledni točki pri križu smo predvideli atraktivno razgledno teraso, otroško igrišče in majhen lokal v gozdu. Poleg tega pa smo predvideli tudi tri športne dogodke:

- Zimski nočni pohod,
- Junijski tek,
- Jesenski konjeniški festival.

Sestavili smo poseben organizacijski odbor, ki bi skrbel za organizacijo dogodkov. K sodelovanju pri teh dogodkih bi poskušali privabiti čim več domačih društev in ponudnikov.

Vse dogodke bi oglaševali v različnih medijih (časopisi, radijske postaje in elektronski mediji: Facebook, Instagram ...).

Prepričani smo, da bi bila »Gozdna športna pot Naklo« v občini Naklo velika uspešnica. Upamo, da bo Občina sprejela naše ideje in v naslednjih letih zares zgradila športno pot, razgledno teraso, otroško igrišče in prijazen gozdni lokalček.

Pripravljen plakat, ki bi vabil na Zimski nočni pohod

Izdelano vabilo za konjeniški festival

Waldorfska šola, OE Gorenjska

Praznik žetve

Besedilo in fotografije **Alenka Petrinjak, učiteljica**

Tretješolci Waldorfske šole OE Gorenjska vsako leto spoznajo pot od zrna do kruha.

Jeseni na njivi poberejo plevel in razrahljajo zemljo ter posejejo žito. Po navadi izberemo dve vrsti žita, da ju potem med seboj lahko primerjajo. Jeseni 2022 smo s tretješolci posejali piro in ječmen. Približno na 14 dni smo hodili na njivo opazovat dogajanje. Delo na njivi smo povezali s poukom matematike ter spoznavali stare in nove merske enote, njivo smo tudi premerili. Spoznavali smo tudi vrtno orodje ter koristne in škodljive vrtne organizme.

Učenci so opazili, da sta obe žiti hitro vzklili in ozeleneli. Potem pa je prišla zima in rast se je ustavila. Nekajkrat je žito prekril celo sneg. Učenci so se spraševali, kaj bo z njihovim žitom. Pa je prišla pomlad 2023 in žito je znova pognalo; ena ped, dve pedi ... tja do pol metra so merile nekatere bilke pire. Konec šolskega leta so učenci že pokušali žitna zrna, ki pa so bila še mlečna in so še potrebovala čas za rast.

Julija 2023 so zrna dozorela in imeli smo žetev. Kljub počitnicam se je nekaj učencev zbralo na njivi in s srpi poželo žito, naredili smo snope, potem pa smo zaradi lažjega spravila žitne klase porezali, stebla pa uporabili za zastirko. Na njivo, kjer je prej uspevala pira, smo posadili fižol. Žitne klase smo shranili v temnem in suhem prostoru, kjer so se še nekoliko posušili.

Pa je že tu jesen in mihaelovo – praznik žetve (29. 9.). Z učenci, ki so zdaj že četrtošolci, smo žitne klase s cepcem omlatiti. Pri tem so nam z nasveti in spodbudo pomagali stanovalci Doma starejših občanov Naklo, ki smo jih obiskali 26. 9. 2023. Učenci so mlatili in mlatili, a pira se ni dala in izluščili smo le nekaj zrn. Za pomoč bomo prosili mlinarja, ki nam bo piro oluščil in zmlel. Učenci bodo tako prav kmalu že lahko spekli kruhek iz žita, ki so ga pridelali sami.

Nedvomno je proces od zrna do kruha zanje dragocena izkušnja.

Osnovna šola Naklo

Nagradni izlet v Gardaland

Besedilo **Emilija Koštrun, Lina Rakovec, Veronika Žepič, 8. a,** fotografiji **Rožle Pajntar**

Vsako šolsko leto učenci tekmujemo na različnih tekmovanjih in s svojim znanjem skušamo osvojiti čim več zlatih priznanj na različnih področjih.

Lansko šolsko leto je bilo še posebej plodovito: dve zlati Cankarjevi priznanji, skupinsko zlato priznanje Turizmu pomaga lastna glava, skupinsko priznanje pri folklori, zlato Proteusovo priznanje, skupinsko zlato priznanje za petje ljudskih pesmi, zlato priznanje iz znanja geografije, zlato priznanje Vesela šola, zlato priznanje Bober, skupinsko zlato priznanje na področju angleščine in skupinsko zlato priznanje Mladi raziskovalci.

Poleg učiteljic mentoric in ravnatelja nas je nagradil tudi župan Občine Naklo Ivan Meglič, in sicer z obiskom Gardalanda. Težko smo pričakovali 30. avgust, dan, ko smo se odpravili v Italijo v ta znani zabaviščni park.

Vstati smo sicer morali sredi noči, saj je bil odhod že pred četrto zjutraj, vendar nas to ni niti malo motilo. Do cilja smo se vozili približno pet ur, čas smo si krajšali s klepetanjem, nekateri so tudi malo zadremali. Vsi smo se veselili zabavnega dneva.

Pred zabaviščni park smo prispeli še pred odprtjem, zato smo morali nekaj minut še počakati. Nato smo pohiteli do različnih adrenalinskih doživetij. Nekatere je bilo malo strah, drugi pa smo se pogumno spopadali z atrakcijami.

V parku smo preživeli cel dan in tudi vreme nam je bilo naklonjeno. Ob 18. uri smo se odpravili proti domu. Bili smo utrujeni, zato smo večino poti prespali. Na parkirišču pred šolo pa so nas že čakali starši.

Hvala gospodu županu, da nam je omogočil ta izlet, ter mentoricam, ki so nas spodbujale na poti k uspehu.

Mentorica Špela Eržen je zbrala naslednje izjave udeležencev izleta.

Po dolgi vožnji v jutranjih urah smo končno uzrli barvite vlakce in vrtiljake. V parku smo se veselili vsakega trenutka, se smejali, kričali in pozabili na vsakodnevne skrbi.

Vendar pa nismo uživali le v adrenalinskih vožnjah, ampak tudi v (včasih predolgem) čakanju na vlakce, saj smo takrat dobili priložnost, da se še bolj povežemo. Ta izlet nam je omogočil, da smo skupaj ustvarili nepozabne trenutke, za kar smo neizmerno hvaležni.

Elizabeta Plut, 14 let

Na koncu počitnic smo se odpravili na izlet v Gardaland, ki smo si ga res zaslužili. Zakaj? To je bila naša nagrada za zlata priznanja, ki smo jih prejeli v šolskem letu 2022/23.

Kljub temu da so nekateri že bili tam in nekateri ne, smo vsi uživali. Da pa nismo koga pozabili v Gardalandu, smo morali hoditi v skupinah vsaj po tri, to pa tudi zato, da se komu ne bi kaj zgodilo.

Preskušali smo različne naprave in zdi se mi, da so bili najhujši vlakci vsem najbolj pri srcu. Nekateri so premagali strah pred višino in se opogumili.

Vse bi še enkrat ponovila in ni mi žal, da sem šla prvič v Gardaland s prijatelji, s katerimi sem zlata priznanja osvojila. To je bila zagotovo nepozabna stvar in najboljši dan počitnic kljub temu, da sem nanj čakala vse počitnice.

Urša Jelenc, 15 let

V Gardalandu mi je bilo zelo všeč, ker smo se veliko zabavali in smejali, med vožnjo pa tudi nekaj naučili o italijanski pokrajini. Z veseljem bi ta izlet ponovila še večkrat.

Neža Zupan, 13 let

Osnovna šola Naklo

Večer z netopirji in zvezdami

Besedilo **Pia Prevodnik**, učenka 9. a, in mentorica **Danica Mati Djuraki**, fotografiji **Eva Eržen**

V sredo, 13. 9. 2023, smo učenci sedmih, osmih in devetih razredov imeli možnost opazovati netopirje in zvezde.

Zbrali smo se ob sedmih zvečer v učilnici biologije, kjer nas je pričakala prijazna predavateljica Alenka Petrinjak z netopirjem Simončkom iz Slovenskega društva za preučevanje in zaščito netopirjev. Začela je s predstavitvijo netopirjevih značilnosti: kje živijo, s čim se prehranjujejo, v kakšnem življenjskem okolju živijo ...

Po podanih informacijah smo se vsi veselili snidenja z netopirčkom Simončkom. Lahko smo ga pobožali in občutili njegovo mehko dlako, opazovali smo ga pri »večerji«. Nahranili smo ga z mokarji, ki jih gojimo v biološkem kabinetu. Simonček zvečer poje do 15 mokarjev, kar je približno ¾ njegove telesne mase.

Ko se je malo zvečerilo in je bila skoraj čista tema, smo odšli z ultrazvočnimi mikrofoni – napravami, ki zaznavajo prisotnost netopirjev – ven poslušat in pogledat, če bomo kakšnega našli. Na žalost jih nismo videli, smo pa z napravami zaznali njihovo prisotnost. Pri poznejših dejavnostih smo posamezniki lahko večkrat opazili nekaj netopirjev, ki so preletavali šolsko parkirišče in se očitno hranili ob reflektorskih lučeh.

Nadaljevali smo z opazovanjem zvezd. S pomočjo aplikacije za opazovanje zvezd (SkySafari za Androide ali Star Map Tracker za iPhone) smo si ogledali oblike in položaj nekaj ozvezdij, ki se zaradi malo oblačnega vremena v naravi niso videla prav dobro. Ampak nas to ni ustavilo, da ne bi opazovali zvezd s teleskopoma Frido in Štefi.

Na začetku je trajalo nekaj časa, da sta se teleskopa orientirala in uravnala, med čakanjem pa smo učenci opazovali netopirje, ki so že pridno iskali hrano. Zaradi oblačnega vremena smo si zvezde lahko ogledali samo skozi en teleskop.

Za konec pa nas je navdušil še prizor, ki ga nismo pričakovali. Na nebu smo opazili svetle satelite Starlink podjetja SpaceX. Ti sateliti se uporabljajo za zagotavljanje globalnih internetnih storitev, astronomi pa jih niso prav nič veseli. Odsevi Sonca na njihovih krilih ovirajo astronomska opazovanja in povzročajo črte na fotografijah nebesnih teles.

V upanju, da nam bo pri naslednjem večernem opazovanju vreme bolj naklonjeno, smo se z lepimi vtisi tistega večera petnajst čez devet odpravili domov.

Osnovna šola Naklo

Erasmus+: Navdih za zeleno Evropo

Besedilo in fotografije **Jasna Zupan** in **Jana Ovsenik**

Skrb za okolje in trajnostni razvoj, izkustveno in medvrstniško učenje ter primeri dobre prakse so osrednji cilji mednarodnega projekta Erasmus+, ki ga v OŠ Naklo izvajamo v koordinaciji z OŠ Armenska iz Brna.

Zadnji teden septembra smo v Naklem gostili 33-člansko odpravo učencev in učiteljev iz omenjene brnske osnovne šole. Naše druženje je bilo namenjeno vrednotenju doslej opravljenega dela, nadgrajevanju naše ekološke ozaveščenosti in pomenu trajnosti za nas in naše okolje.

Tridnevni program je bil zelo natrpan in raznovrsten, vsem udeležencem projekta pa je ponudil veliko zanimivih izkušenj.

Začeli smo v nedeljo, 24. 9. 2023, ko smo se skupaj s skupino petošolcev naše šole dvignili na Vogel nad Bohinjskim jezerom. Uživali smo v pogledu na Triglav in opazovali ekosisteme na tem visokogorskem smučišču. Potem smo se zapeljali na Blejski grad, od koder smo se peš spustili do jezera, se fotografirali ob srčku in posladkali z blejskimi kremnimi rezinami.

V ponedeljek smo v šoli uradno odprli naše delovno srečanje. Učenci iz Brna so nam pripravili presenečenje in nam zaigrali pravljico Pod medvedovim dežnikom slovenske avtorice Svetlane Makarovič. V gozdu pod Štucljem smo ustvarjali žive slike iz naravnih materialov. Ocenjevalna komisija se ni mogla odločiti, kateri izdelek bi izbrala za najboljšega, ker so bili vsi zares izjemni. Popoldan smo v delavnici Darka Korošca spoznali različna ljudska glasbila, vsak udeleženec pa je izdelal svoj

bobenček. Proti večeru smo se ustavili še na kmetiji Poličar, kjer smo degustirali njihove domače mlečne izdelke in klobase.

Torek je bil zadnji dan našega druženja z najobsežnejšim programom. Dopoldan smo se peš odpravili do Želina, kjer smo se razdelili v štiri jezikovno in narodnostno mešane skupine ter raziskovali štiri ekosisteme: gozd, potok, ribnik in travnik. Kot pravi raziskovalci smo na koncu tudi poročali o svojih ugotovitvah ter jih primerjali s tistimi, ki smo jih pridobili v šoli v naravi na Češkem maja letos. Popoldne pa smo se razvedrili na šolskem igrišču: igrali smo športne in štafetne igre.

Zvečer je sledil slovesen zaključek mobilnosti čeških učencev in učiteljev v Naklem. V programu je vodja slovenskega dela projekta učiteljica Jana Ovsenik ob sodelovanju petošolcev predstavila celoletni projekt: fenološki in meteorološki koledar, v katerih so otroci obeh šol spremljali vreme in opazovali jablani, ki rasteta na obeh šolskih vrtovih. Projekt je tudi evalvirala in predstavila njegove pozitivne in negativne rezultate.

Izkazalo se je, da je pozitivnih rezultatov veliko več kot negativnih. Pozitivni so bili dober odziv staršev na možnost so-

delovanja njihovih otrok v projektu, odlična izkušnja mobilnosti pri desetletnih učencih, sodelovanje in izmenjava izkušenj s partnersko šolo, razvijanje raziskovalnega dela pri učencih in njihovega zavedanja o pomenu skrbi za naravo, odpadkih, pomenu vode, recikliranju, spoznavanje šeg in običajev obeh držav ter začetna velika motiviranost učencev za vsakodnevno opazovanje vremena, ki pa je po nekaj mesecih sicer nekoliko popustila. Za negativno se je izkazalo povezovanje preko eTwinninga, saj so v lanskem šolskem letu prenavljali platformo, ki je do konca maja delovala zelo omejeno. Na koncu so vsi udeleženci prejeli spominske diplome. Slovesnost so s svojo prisotnostjo počastili župan občine Naklo, ravnatelj OŠ Naklo in številni starši učencev udeležencev projekta. Zadovoljstvo je vsem sijalo iz oči.

Projekt še ni končan. Do marca 2024 moramo opraviti še nekaj pogovorov po eTwiningu in rezultate projekta predstaviti širiti v javnosti.

Srednja šola BC Naklo

Projekt mobilnosti

Besedilo **Tina Križnar** in **dijaki BC Naklo**, fotografije **arhiv BC Naklo**

Na Srednji šoli v Biotehniškem centru Naklo se tudi letos v okviru projektne pisarne izvajajo številne mobilnosti, tokrat v okviru Akreditacije VET 2021 in NAPREI. Gre za mednarodne izmenjave, ko se dijaki odpravijo na praktično usposabljanje v tujino, tik ob meji s Slovenijo, tokrat na Hrvaško v okolico Varaždina in v biosferno območje Nockberge v Avstriji.

Na Hrvaškem, v okolici hrvaškega mesta Varaždin, so dijaki v vrtnariji Krklec opravljali praktično usposabljanje z delom, kjer so usvojili številne novosti s področja hortikulture: prelagali dalije in pikirali papriko vrste bobic, čistili in odstranjevali ovenele liste, privezovali dipladenije, pikirali papriko, prelagali zelje in pelargonije, očiščevali sukulente in jih presajali v večje lončke, zlagali moljevke in pelargonije v platoje in nato na voziček, zlagali sedume z vozičkov na mize, presajali okrasno travo, pripravljali cvetje za prodajo, spoznavali delovanje naprave za polnjenje lončkov in sajenje bazilike, odstranjevali cvetove vrben in strigli dele marjetic, da bodo rasle gosteje. V preostalem času pa so spoznavali geografske in kulturne značilnosti širše okolice (Varaždin, Zagreb) ter obiskali bližnjo srednjo šolo Arboretum Opeka v okolici Varaždina.

Tudi v Avstriji so imeli dijaki poleg bivanja v gorski koči brez elektrike in s štedilnikom na drva priložnost za različne oblike praktičnega dela na planinskih pašnikih, vse v povezavi z njihovo stroko, naravovarstvom. Od nabiranja materiala in gradnje tradicionalnih ograj, odstranjevanja strupenih rastlin s pašnika, nabiranja ustreznega kamenja za pripravo edinstvenih kopeli do pohodništva v kombinaciji s popravljanjem planinskih poti. Za te čase kar težko delo, a v čudovitem ambientu in podkrepljeno s spoznavanjem kulturne in naravne dediščine.

Vsako delo je bilo izvedeno z razlogom, ki so nam ga skrbniki parka tudi zelo dobro predstavili. Posamezni pašniki so tu prestrmi za pašo, zato jih pokosijo enkrat letno. To seno je zaradi obilja zelišč in počasne rasti res kakovostno. Tako so tudi izdelki toliko dragocenejši in namenjeni človekovi uporabi.

Sofinancira Evropska unija

Zadnji dan izmenjave je bil namenjen obisku in predstavitvi dela v lokalni mlekarni ter degustaciji izdelkov. Videli smo lep primer povezovanja lokalnih kmetov z više ležečih kmetij, katerih mleko in mlečni izdelki so občutno višje kakovosti. Za konec pa še poslovilni ribji piknik s svečano podelitvijo certifikatov po opravljeni mobilnosti. Primer dobre prakse je tudi odhod in vrnitev z mobilnosti, saj smo potovali z vlakom.

Mobilnost v Avstriji je neprecenljiva, saj zaradi bivanja v gorski koči zelo elegantno omogoča odklop od zaslonov in od hitrega vsakdana, v zameno pa ponudi uživanje v neokrnjeni naravi, predvsem pa v zelo dobri družbi domačinov in tamkajšnjih zaposlenih.

»Avstrija se mi je zdela zelo zanimiva, saj smo spoznavali nove načine kmetijstva in življenja na podeželju, ki jih v Sloveniji skorajda ne najdemo.«

»Mobilnost je bila zelo poučna in zanimiva. Všeč mi je bilo, da smo veliko časa preživeli v naravi in se imeli možnost učiti od domačinov.«

»Zelo sem uživala. Pridobila sem veliko novih izkušenj in komaj čakam, da se udeležim nove izmenjave.«

Jesen, čas pobiranja in zadnjih opravil na vrtu

Besedilo in fotografije **izr. prof. dr. Ana Slatnar**

Leto nam je postreglo s precej zahtevno pridelovalno sezono, a ne smemo negodovati, kajti več kot očitno je, da vremenski ekstremi postajajo naša stalnica, zato jim bomo morali prilagoditi tudi pridelovalno sezono.

V zavarovanih prostorih lahko opravimo zadnje setve motovilca. Pri pridelavi na prostem pa je pred nami obdobje pobiranja in ustreznega skladiščenja številnih vrtnin, pri katerih je to lahko tudi dolgotrajno. Vedno, kadar govorimo o pobiranju pridelkov za skladiščenje, moramo imeti v mislih dve zadevi:

1. optimalno zrelost pridelka za skladiščenje in
2. ustrezno zdravstveno stanje pridelka za skladiščenje.

Skladiščenje je večplasten proces, na katerega vplivajo številni dejavniki. V grobem jih lahko delimo na tiste dejavnike, ki se dogajajo pred spravilom (izbor sorte, namakanje, gnojenje, varstvo), in tiste po spravilu (pogoji skladiščenja), ki so povezani s fiziološkimi procesi. Predvsem pomembne so rastne razmere, ki prispevajo k razlikam v skladiščenju znotraj iste sorte ali iz leta v leto. Ko je sorta izbrana, sta dejavnika pred in po spravilu koristna za izboljšanje skladiščenja, tržnosti in kakovosti. Znano je namreč, da se vsaka sorta nekoliko drugače odzove na posamezne agrotehnične ukrepe in tudi ukrepe v času skladiščenja.

Vrtnine, ki jih lahko skladiščimo dalj časa, so korenovke in gomoljnice (korenje, koreninski peteršilj, pastinak, gomoljna zelena, rdeča pesa, koleraba, črna redkev). Vse omenjene vrtnine skladiščimo pri temperaturah med 0 °C in 1 °C ter ob visoki zračni vlagi, okoli 98-%. Vedno, kadar se odločamo za skladiščenje vrtnin, je pomembno, da ob sami zasnovi pridelave izberemo sorte, ki so bile skozi selekcijo odbrane kot boljše za skladiščenje. Njihovo setev prilagodimo optimalnemu času pobiranja. Pri korenovkah in gomoljnicah je pomembno, da jih pobiramo v suhem vremenu, saj s tem v skladiščne prostore ne odnašamo večje količine tal. S pobiranjem počakajmo, da se tla čim bolj ohladijo, saj s tem zagotovimo, da se fiziološki procesi v rastlini spustijo na najnižjo raven.

Skladiščenje čebulnic ne zahteva nižjih temperatur, tako kot je to pri skupini korenovk in gomoljnic, je pa tu potrebna zračna vlaga precej nižja. Čebulo, česen in šalotko imamo že v skladiščih, letošnje premokro pridelovalno obdobje pa pomeni tudi precej zahtevno skladiščenje. Večina pridelka ima večjo prisotnost okuženih čebulic, kar se kaže tudi z večjim deležem propadlih čebulic v času skladiščenja. Idealni pogoji za dolgotrajno skladiščenje omenjenih vrtnin so nizke temperature (0–2 °C) in srednja do visoka relativna vlaga (60–70-%). Čebulice je treba osušiti in poskrbeti za ustrezno zračenje skladiščnih prostorov. Pri poru, ki ga prav tako uvrščamo med čebulnice, se ne odločamo za skladiščenje v hladilnicah, ampak ga prezimimo kar na polju, spomladi pa ga poberemo, preden pride do formiranja cvetnih zasnov.

Muškatne buče

Med jesenskimi vrtninami, ki jih lahko skladiščimo krajše obdobje, ne smemo pozabiti na radiče (tudi štrucar), ki je pri nas še vedno zelo priljubljena vrtnina, saj ob ustreznem skladiščenju lahko prav prijetno podaljša uživanje domačih solatnic. Radič lahko pustimo na prostem tudi, ko se temperature na prostem zjutraj spustijo okoli ledišča ali celo malo pod njim. Če se temperature prevečkrat spustijo pod ledišče, je pomembno, da radič poberemo. S pobiranjem ne smemo čakati niti v primeru, da je radič dosegel tehnološko zrelost. Skladiščimo ga pri 2–5 °C in 90–95 % vlagi. Predhlajenje izvedemo z vodnim hlajenjem ali vlažnim hladnim zrakom. Skladiščenje je lahko uspešno 3–8 tednov.

V zadnjem času so zelo priljubljene jesenske buče (muškatne, maslene in hokaido), ki jih najbolje skladiščimo tako, da jih prvi teden postavimo v zelo topel prostor – okoli 25 °C. Takrat buče svojo površnjico zaščitijo z lastnim izločkom, ki jih varuje. Pozneje pa jih skladiščimo na 12–16 °C in pri 60–70-% zračni vlagi.

Strojno pobiranje korenja

Treviški radič

Ob vsakem pobiranju vrtnin na površini ostane večja količina rastlinskih ostankov, pri čemer je pomembno, da pred oranjem/lopatanjem tal poskrbimo za njihovo mulčenje. Zakaj? S tem omogočimo, da rastlinski ostanki čim hitreje razpadejo, s tem pa bolezni nimajo substrata, na katerem bi prezimile. Jesensko praznjenje površin hkrati pomeni tudi načrtovanje nove pridelovalne sezone, saj je pomembno, da v izogib pojavljanja določenih bolezni upoštevamo dovolj širok kolobar. Razmišljati moramo tudi o dodajanju organskega gnojila, kar je povezano z načrtovanjem sajenja naslednje kulture, in ukrepu apnenja v primeru neustreznega pH-ja tal.

Jesen, čas za umirjanje in prizemljevanje

Besedilo in fotografije **Nastja Lanišek, diplomirana delovna terapevtka**

Človek je del narave, zato so njeni cikli in zakoni pomembni pri vzdrževanju našega dobrega telesnega počutja in duševnega ravnovesja, ne glede na prezasedenost naših urnikov, ki narekujejo tempo sodobnega življenja. Čas je, da podrobneje spoznamo jesenski cikel in si z njegovo pomočjo dovolimo živeti bolj mirno, zdravo in srečno.

Večina ljudi je naravnana k temu, da uresničuje cilje, ki so povezani z materialno blaginjo, in se poteguje za nazive, ki določajo stopnjo njihove navidezne pomembnosti. Rast gospodarstva in ustaljeni načini delovanja nas silijo v preobremenjenost in nas zasipavajo z obveznostmi, ki jim ni videti konca. Vendar pa so naša telesa zaradi omenjenega načina življenja pogosto izčrpana. Težko se zaustavimo in stopimo v stik sami s seboj, razen ko nas telo z bolečino ali boleznijo opozori, da je dovolj. Takrat se po navadi obrnemo sami vase in si poskušamo pomagati, da bi svoje življenje čim prej spravili nazaj v ravnovesje. Potem spet hitimo naprej in se znova zavrtimo v začaranem krogu, ki mu ni videti konca. Pa vendar obstaja način, ki nas lahko pripelje v dolgoročno dinamično ravnovesje – povezovanje z naravo in njenimi naravnimi cikli.

Poletje se počasi preveša v jesen. Prav tako kot se v tem obdobju začne spreminjati narava, se začnejo spreminjati tudi potrebe našega telesa. Mesec avgust, predvsem njegova zadnja polovica, je v kitajski medicini pravzaprav mesec prehoda med poletjem in jesenjo. Ta prehod traja vse do jesenskega enakonočja, ko nas energija jeseni popolnoma preplavi. V času prehoda je ob jutrih in večerih že moč čutiti jesen, čez dan pa nas greje močno sonce. Listje počasi spreminja barve, na poljih dozoreva zelenjava, z drevja obiramo sadje. Pravzaprav je to obdobje izobilja, v kolikor smo spomladi in poleti skrbno negovali in obdelovali zemljo; enako pa velja tudi za naša telesa, ki nam preko fizičnega, čustvenega in mentalnega delovanja kažejo, kako dobro smo preko leta skrbeli sami zase.

Vse bolj čutimo, da se je treba usmeriti navznoter in se počasi začeti umirjati, prizemljevati in se pripraviti na obdobje počitka. Ta del leta po tradicionalni kitajski medicini povezujemo **z elementom zemlje, ki mu pripadata organa vranica in želodec, od druge polovice septembra naprej pa je čas za obdobje kovine, ki mu pripadata organa pljuča in debelo črevo.** Želodec sprejema in dovaja hrano vranici, ki je glavni limfni organ in je zadolžena za našo imunsko odpornost. Vsa nekakovostna hrana, prav tako negativne misli in čustveno neravnovesje močno vplivajo na našo imunsko odpornost, predvsem v tem obdobju leta. Vse, kar je bilo potlačeno in preko poletja prezrto, sili navzven in želi biti videno, zato je prav, da si vzamemo čas in ovrednotimo, kaj nam telo sporoča in kje mu moramo pomagati, da se znova uravnovesi in lažje

pripravi na jesen. Pljuča so, jasno, povezana z dihanjem, brez katerega ni življenja. Kakovosten dih pomirja, vzpostavlja stik z našo notranjostjo in poskrbi za sproščen občutek v trebuhu, kar blagodejno vpliva na našo prebavo in vse druge trebušne organe. Lahko bi rekli, da je črevo tisto, preko katerega se jeseni očistimo in iz sebe damo vse, kar nam ne služi več, z namenom, da se naredi prostor za novo, svežo energijo, ki jo bomo pridobivali s počitkom preko zime.

Poleg dihanja in razumevanja tega obdobja leta svoje telo lahko podpremo z ustrezno hrano in gibanjem.

Hrana

Pomembno je, da se izogibamo hitro pripravljeni hrani, sladkorju in beli moki, ki zasluzijo telo in s tem spodbujajo razvoj bolezni dihal. Nadomestimo jih s hrano rumeno-oranžne barve in pridelki, ki jih trenutno pobiramo na vrtovih. Hrana naj bo kuhana in rahlo pikantna, da se telo počasi začne segrevati in pripravljati na jesen. Za podporo črevesju in pljučem pa si pomagamo tudi s hrano, ki je pretežno bele in vijoličaste barve.

Gibanje

Vadba, ki služi pripravi na jesen, je vedno bolj umirjena, usmerjena v mišično prožnost, znotraj nje pa so še vedno dobrodošli elementi gibanja, ki dvigujejo srčni utrip oziroma intenzivnost vadbe.

Ko je dnevne svetlobe manj in sonce izgubi svojo moč, pa je čas, da pomagamo telesu, da se ogreje. Topla oblačila nas

zavarujejo pred vdorom hladnega zraka in jesenske vlage preko kože v telo. Mišice se samodejno skrajšajo in pomagajo zadrževati toploto v telesu, kar nekateri lahko občutijo kot splošno zakrčenost telesa. Segrejemo se lahko tudi z lahkotnim gibanjem, pri čemer je pomembno, da dobro aktiviramo našo diafragmo, glavno dihalno mišico. Dovolj so sprehodi, lahkotni teki ali kolesarjenje, ko lahko nadziramo dihanje, ki naj bi potekalo izključno skozi nos. To na dolgi rok izboljšuje našo splošno pripravljenost in hkrati varuje telo pred vstopom vlage, bakterij in virusov. To načelo gibanja je priporočljivo za vso jesen. V kolikor bo dnevne svetlobe za gibanje v naravi premalo, pa enaka priporočila ostajajo tudi za vadbo v notranjih prostorih; pomemben je kakovosten dih, ki ga lahko podpremo z vajami za prsno hrbtenico in medenično dno, ki je močno vpeto v kakovostno dihalno funkcijo.

Ob hladnih večerih pa se umirimo, segrejmo področje pljuč, vratu in stopal ter zavestno pomirimo naše misli in čustva, da bomo lažje zaspali in se globlje potopili v spanec.

Ker sem v tem prispevku veliko pisala o dihanju, bom v prihodnje podrobneje spregovorila prav o njem. Poleg omenjene teme pa boste spoznali še zimski cikel narave in strategije, s katerimi v njegovem obdobju lahko podprete svoje telo in njegovo naravno delovanje.

Pa srečno!

Zakaj je treba nositi sončna očala?

Besedilo **Majda Volčini Krumpestar, dr. med., specialistka oftalmologije**

Oči so eden najpomembnejših organov in vid je eno najpomembnejših čutil; in oboje si vsi želimo ohraniti do konca življenja.

Izguba vida je ena najhujših invalidnosti. Vsi se moramo zavedati, da so za ohranitev vida pomembni pravilna zdrava prehrana, zdravljenje kroničnih bolezni, kot sta povišan krvni tlak in sladkorna bolezen, ter dobra zaščita oči.

Dobra zaščita oči naj se začne že v otroštvu in naj traja do pozne starosti, pri tem pa nam naj bodo v pomoč dobra sončna očala. Po potrebi naj bodo z dioptrijo.

Premalo je znanega o kroničnih spremembah, ki jih povzroča sonce na očeh. Veke so najbolj izpostavljen del obraza za spremembe, ki vodijo do kožnega raka. Tudi na površini očesa, na veznicah, se začnejo kronične zadebelitve zaradi sončnih opeklin, ki se z leti lahko razrastejo na roženico in povzročijo hudo ter nepopravljivo poslabšanje vida. Tudi na roženicah nastanejo opekline, če smo predolgo izpostavljeni soncu, npr. v hribih, na snegu ali vodi. Nastale poškodbe so podobne poškodbam, ki nastanejo pri varjenju brez zaščite.

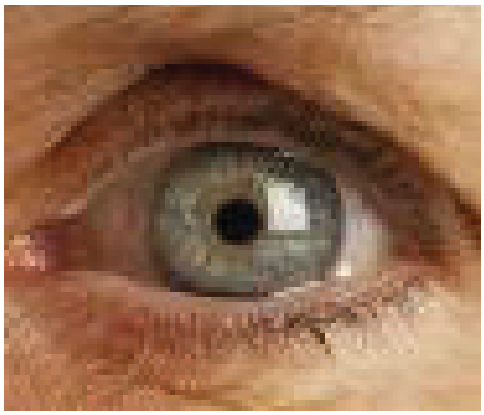

Rumena pega

Najbolj škodljivo pa je prodiranje sončnih žarkov v globino očesa do mrežnice. Dokazano je, da dolgotrajna izpostavljenost povzroči okvaro rumene pege. To je center mrežnice, s katerim sliko lahko natančno vidimo in zato lahko beremo na daleč in blizu.

Pterigij na očesu

Dobra sončna očala nam torej zaščitijo zunanje in notranje dele očesa. Pomembno je, da jih ob izpostavljenosti soncu uporabljamo redno. Stekla morajo biti kakovostna, torej s primerno UVA- in UVB-zaščito ter z ustrezno zatemnitvijo in barvo filtra. Uporabljajmo jih povsod, pri športu, hoji, vožnji in tudi na vrtu.

Priporočamo, da sončna očala kupujete v optikah, kjer je kakovost stekel zanesljiva, optiki pa vam tudi znajo svetovati glede velikosti, oblike in uporabnosti sončnih očal. Svetujemo, da vam v sončna očala vgradijo stekla z dioptrijo, saj vam sončna očala brez nje ne pomagajo kaj dosti, če z njimi ne vidite dobro.

Svetujemo tudi redne preglede pri okulistu, vsaj na nekaj let, da vam oči in vidno ostrino preveri s potrebnimi preiskavami in po potrebi začne tudi zdravljenje kroničnih bolezni ali starostnih sprememb, ki se z leti pojavijo pri vseh. Ni dovolj, da obiščete le optika za določitev dioptrije, saj je to le delček celotnega pregleda. Tega pa lahko opravi le zdravnik okulist v dobro opremljeni ambulanti.

Možgančkanje

Vstavi številke v mrežo!

1193788
1736453
2402326
7341442

3193210
3241096
3529493

4687333
4698382
5359681
8914913

5621599
6480183
6734967

690

5396
6316
6578
7173

61623
73811
80753
92607
94742
115800
432836

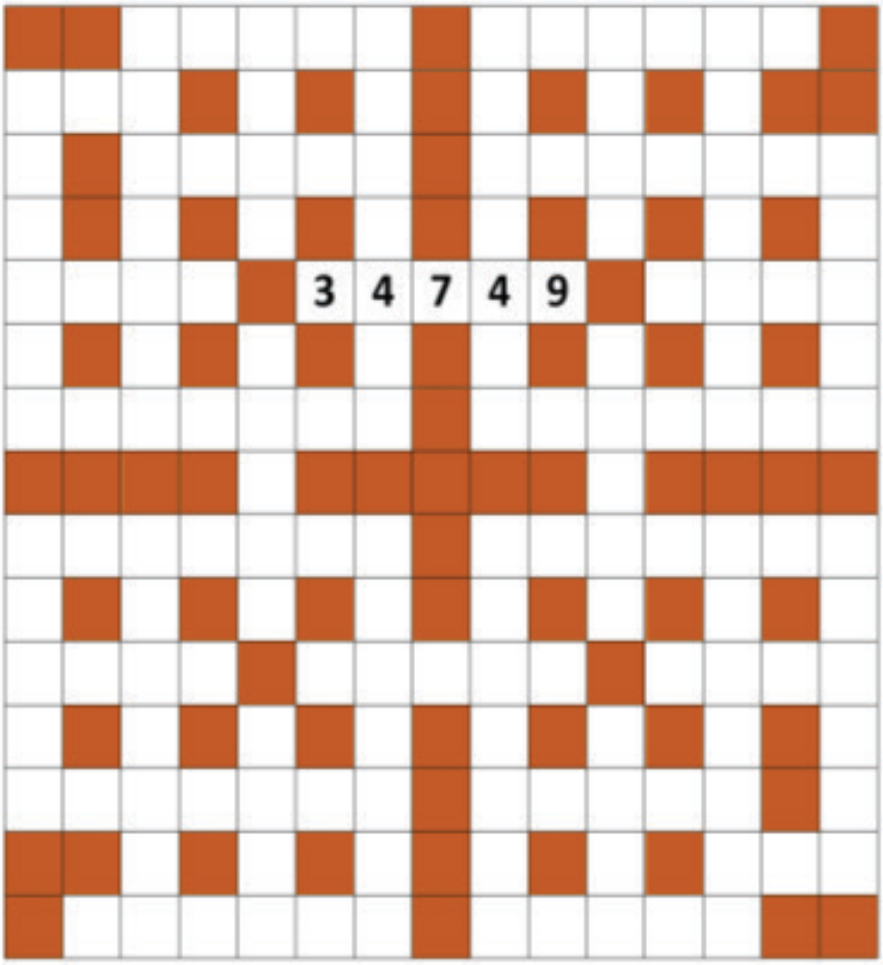

811

1305
2466
3268
7290

10743
14920
27626
~~34749~~
51349
787418
874644

plačan oglas

NAVČEK d.o.o.
Pogrebne storitve

- organizacija pogrebov
- prevoz pokojnika,
- organizacija upepelitve,
- pogrebna oprema (krste, žare, nagrobni križi, žarne niše,...)
- žalni aranžmaji in sveče,
- organizacija pevcev
- urejanje dokumentacije,
- fotografiranje pogrebov

Visoko 140
4212 Visoko
041 628 940
Petra
navcek1@siol.net
www.navcek.si

NA VOLJO SMO 24 UR NA DAN

plačan oglas

Domače jedi

GIBANICA	ALELUJA	ŽOLCA
POTICA	KRAPEC	MINEŠTRA
MATEVŽ	KAŠA	ŠARKELJ
ŠUNKA	CMOK	ŽGANCI
ŽLIKROFI	BOGRAČ	KROF

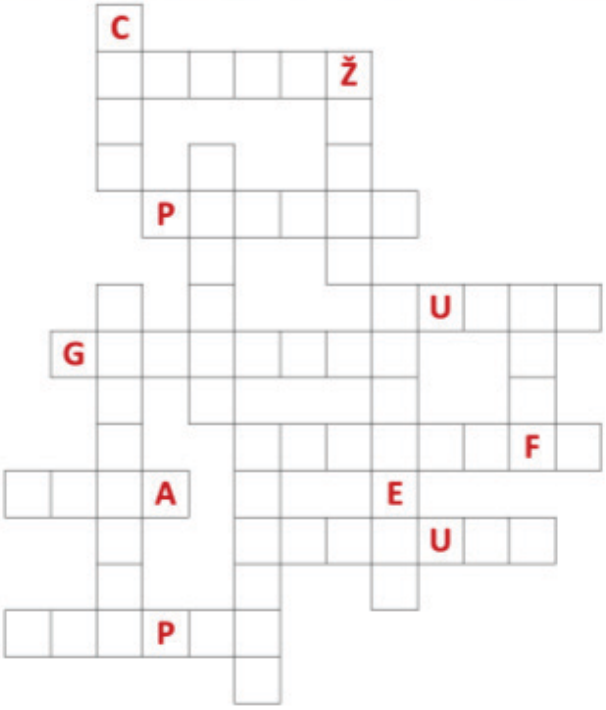

ISKALNICA N-JEV

Poišči, koliko velikih, malih, črnih in barvnih N-jev je v spodnji razpredelnici.

A	K	M	N	N	O	s	P	r	r	d	b	F	i	L
W	Q	x	X	J	č	U	n	g	N	Y	m	n	z	T
S	g	h	v	S	G	N	r	r	k	K	Ž	E	b	M
d	B	f	F	G	W	x	i	O	N	n	D	b	s	P
a	a	C	d	J	r	S	s	n	f	h	t	J	D	Q
n	M	N	F	x	y	z	r	R	L	a	u	M	n	n
g	h	T	D	k	J	m	N	f	n	d	h	b	g	r
r	R	g	P	Š	N	n	s	D	K	h	h	L	W	X
V	U	v	v	n	H	R	z	S	Š	J	k	m	m	n
a	A	m	F	Q	H	J	z	Z	n	M	N	S	n	k
R	t	M	K	n	L	i	G	D	Č	t	h	n	D	N
R	Z	C	x	y	b	d	b	d	n	m	n	H	g	O
p	r	p	d	b	b	r	n	j	k	e	E	s	Q	m
N	c	c	d	s	S	n	e	z	x	k	j	v	V	U
A	Š	i	T	b	n	M	h	n	d	k	p	Ž	X	Y

ZA DELO
NA VAŠEM VRTU

BOGATA PONUDBA
V JESENSKIH MESECIH

- JESENSKE TRAJNICE
- JESENSKA DEKORACIJA
- SADNE SADIKE
- VSE ZA UREJANJE GROBOV
- NAGROBNI ARANŽMAJI

VELIKA IZBIRA

SLOGINA
SPLETNA TRGOVINA
slogina-trgovina.si

- KMETIJSKA OPREMA: folije, semenski material
- DOM IN VRT: ozimnica, jesenska gnojila, čistila
- DELAVNICA: delovne obleke, mesarska oprema, orodje
- NOVO – SLOGINA ŠPAJZA: Pridelki in izdelki slovenskih kmetij ter blagovna znamka Polonca

SLOGINA Cvetličarna
Slogin vrt
PRIČAKUJEMO VAS!

Jesenska ponudba

SLOGINA Špajza
POLONCA

SLOGA
Kmetijsko gozdarska zadruga z.o.o.
V SLOGI SE VSE DOBI!
KVC SLOGA Kranj, Šuceva 27, 4000 Kranju, tel.: 04 20 14 960
SUPER CENE
www.sloga.si
plačan oglas

GIVOS d.o.o.

ALU OGRAJA

PVC OGRAJA

• VRTNE IN BALKONSKE OGRAJE • DVORIŠČNA VRATA

M: 040 568 000 | www.givos.si | info@givos.si

PRODAJA IZDELKOV: GIVOS d.o.o., SREDNJA VAS 73, 4208 ŠENČUR

plačan oglas

Hitra dostava kurilnega olja

Naše prednosti:
- hitra odzivnost
- kakovostno kurilno olje v skladu z evropskimi standardi
- zelo ugodna cena

031 280 771

Simon-oil
Simon Marko s.p.
Poženik 35, Cerklje na Gorenjskem

http://www.simon-oil.si
info@simon-oil.si

plačan oglas

Obiščite nas na naši FB strani

Vrtnarstvo in cvetličarstvo

GOMZI

PODBREZJE 207
4202 NAKLO

Mojca: 040 716 448 Katja: 040 671 555

- velika izbira suhih in svežih aranžmajev
- zasaditev posod in korit
- rezano cvetje za 1. november
- jesenske lepotice
- poročna in žalna floristika
- trajnice, grmovnice
- zemlja in gnojila

SOBOTNI 15 % POPUST!

plačan oglas

KAMNOSEŠTVO JEZERŠEK

Okroglo 3a, 4202 Naklo
TEL.: 04/25 77 160
GSM: 041 730 971
www.kamnosestvo-jezersek.com
andrej.jezersek@siol.net

Iz marmorja in granita izdelujemo in obnavljamo nagrobne spomenike, stopnice, police, tlake, kuhinjske in kopalniške pulte

plačan oglas

VELDRONA d.o.o.
Glavna cesta 20, 4202 NAKLO
veldrona@siol.net http://veldrona.si

Računovodski servis
(za d.o.o., s.p., društva,...)
Kontakt: 041 863 440

Servis računalnikov
Tel.: 031 412 069

Trgovina Matjaž
Tel.: 031 412 069
Pisarniški material, šolske potrebščine, računalniki in oprema, fotokopiranje, kemična čistilnica.

Ponudba točenih vin
Vinska klet Vina na Hribu, Vipava; Vinska klet Kerin, Krško

Odprto 9.00-12.00 in 15.00-17.00
Sobota 9.00 - 12.00

plačan oglas